

**T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI**

Zafer
Kalkınma Ajansı
Development Agency

**2016 YILI
SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE ALTYAPI
MALİ DESTEK PROGRAMI (SÜÇEP)**

ETKİ ANALİZİ RAPORU

2022

2016 YILI
SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE ALTYAPI
MALİ DESTEK PROGRAMI (SÜÇEP)
ETKİ ANALİZİ RAPORU

ZAFER KALKINMA AJANSI

Cumhuriyet Mah. Öncü Sokak No: 39

Merkez/ Kütahya 43020 Türkiye

Telefon: + 90 (274) 271 77 61

E- Posta: info@zafer.org.tr

İnternet Sitesi: www.zafer.gov.tr

Kasım 2022, KÜTAHYA

Sayfa Sayısı: 77 Sayfa

2016 YILI SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE ALTYAPI MALİ DESTEK PROGRAMI (SÜÇEP) ETKİ ANALİZİ RAPORU

Yayın Sahibi:

T.C. Zafer Kalkınma Ajansı

Tüm hakları saklıdır. Bu eserin tamamı ya da bir bölümü, 5486 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kullanılmadan önce hak sahibinden 52. maddeye uygun yazılı izin alınmadıkça, hiçbir şekilde ve yöntemle işlenmek, çoğaltılmak, çoğaltılmış nüshaları yayılmak, satılmak, kiralanmak, ödünç verilmek, temsil edilmek, sunulmak, telli/telsiz ya da başka teknik, sayısal veya elektronik yöntemlerle iletilmek suretiyle kullanılamaz. Hazırlanmış olan çalışmanın tüm hakları T.C. Zafer Kalkınma Ajansı'na aittir. T.C. Zafer Kalkınma Ajansı tarafından DETA Danışmanlık'a hazırlatılan işbu çalışmadan kaynak gösterilmek suretiyle alıntı yapılabilir.

İÇİNDEKİLER

Tablo Dizini.....	4
Şekil Dizini.....	5
Kısaltmalar Ve Tanımlar	8
Yönetici Özeti.....	10
1. Giriş.....	12
2. Program Hakkında Genel Bilgiler	14
3. SÜÇEP	17
4. Programın Değerlendirilmesi	22
5. Sonuç.....	74
Kaynakça.....	76

TABLO DİZİNİ

Tablo 1: Rekabetçilik Dikey Gelişme Eksenleri bazında TR33 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı Öncelikleri.....	15
Tablo 2: TR33 Bölgesi İlçeleri Gelişmişlik Düzeyleri.....	18
Tablo 3: Performans Göstergeleri-1	18
Tablo 4: Performans Göstergeleri-2	19
Tablo 5: Programın Künyesi	20
Tablo 6: Kurumlara Ait Temel Bilgiler (N=19).....	24
Tablo 7: Kurumların İllere Göre Dağılımı	25
Tablo 8: Ajans Desteği Sonrası Gerçekleştirilen Diğer Projeler	50
Tablo 9: Destek Alamayan ve Ankete Katılan Kurum Bilgileri	61

ŞEKİL DİZİNİ

Şekil 1 : Rekabetçilik Gelişme Ekseninde Mali Destek Programlarında Referans Alınan 4 Sektörel Gelişme Eksenini.....	14
Şekil 2: ZAFER'in Sunmuş Olduğu Destek Programının Uyumluluğu (%).....	26
Şekil 3: Destek Alınan Program Çerçevesinde Kurumların Hedefleri.....	27
Şekil 4: Proje Başvuru Sürecinde Elde Edilen Deneyimler	27
Şekil 5: Projenin Hazırlayanı.....	28
Şekil 6: Başvuru Döneminde Diğer Destek Veren Kurumların, Projedeki Faaliyet Alanına Yönelik Benzer Destekleri	29
Şekil 7: Projelerin Uygulama Sürecinde Elde Edilen Deneyimler	29
Şekil 8: Projelerin Gerçekleşmesi Sonucunda Ulaşılan Hedefler	30
Şekil 9: Projelerin Uygulama Aşamasında En Fazla Zorlanılan Konular	31
Şekil 10: Destek Sonrasında Projelerin Kurumsal Talepleri/İhtiyaçları Karşılama Durumu	32
Şekil 11: Güneş Enerji Santrali (GES) Yatırımı Gerçekleştirenlerin GES Proje Tipi (Çatı veya Arazi)	32
Şekil 12: Destek Kapsamında Gerçekleştirilen Yenilenebilir Enerji Yatırımlarının Hedef Çıktıları Açısından Yeterliliği	33
Şekil 13: Projelerin Doğal Kaynakların Verimli Kullanımına Katkısı.....	34
Şekil 14: Proje Sonrası, Yatırım Sürekliliğinin Sağlanabilmesi İçin Kurumların Yeterli Teknolojik Donanıma Sahip Olma Durumu	34
Şekil 15: Destek Programı Kapsamında Kazanımlar	35
Şekil 16: SÜÇEP Kapsamında Bölgede veya Çevrede Yenilenebilir Enerji Kaynaklarına ve Atık Arıtma Tesislerine Yapılan Yatırımların Sayısı Artma Durumu	36
Şekil 17: Güneş Enerji Santrali Yatırımı Desteğinde Tarife Terimleri	36
Şekil 18: Desteğin Kurumlardaki Kazanımları	37
Şekil 19: Proje Tamamlandıktan Sonra Kurumlarda Meydana Gelen Değişimler.....	38
Şekil 20: Kurumların Mali Destek Programına Öncelikli Başvuru Nedenleri	39
Şekil 21: Program Kapsamında Destek Alan Yatırımların Kullanıldığı Alanlar	40
Şekil 22: Destek Programı Kapsamında Kurumların Hedeflerine Ulaşma Durumu	40
Şekil 23: Projelerin Hedef Sektörleri	42
Şekil 24: Projelerin Hedef Kitleleri.....	42
Şekil 25: Proje Desteği Sonrası, Projelerin Ortaya Çıkardığı Sosyal Faydalar	43
Şekil 26: Proje Desteği Sonrası, Projelerin Ortaya Çıkardığı Ekonomik Faydalar	44
Şekil 27: Proje Desteği Sonrası, Projelerin Ortaya Çıkardığı Çevresel Faydalar.....	44
Şekil 28: Destek Alan Projelerin Ortaya Çıkardığı Etkiler	45
Şekil 29: Ajans Desteği Olmasaydı Kurumların Projelerini Gerçekleştirme Durumu	46
Şekil 30: Ajans Desteği Olmasaydı, Kurumların Projeleri İçin Gerekli Finansmanı Sağlama Durumu.....	47

Şekil 31: Kurumların Ajans Desteği Olmasaydı, Projeleri Sonucunda Elde Ettikleri Çıktılarından Yaklaşık Yüzde Kaçını Elde Edebilecekleri	47
Şekil 32: Destek Sonrası Yenilenebilir Enerji Kaynaklarına Olan Erişimin Kolaylaşma Durumu.....	48
Şekil 33: Proje ile İlgili Sağlanan Yatırım ve Üretim Girdilerinin Ağırlıklı Menşei	48
Şekil 34: Gerçekleştirilen Proje Faaliyetlerinin, İlerleyen Dönemde Kurumundaki Çalışmalara Katkısı	49
Şekil 35: Ajans Desteği Sonrasında Farklı Bir Proje Gerçekleştirme Durumu.....	50
Şekil 36: Proje Kapsamında Gerçekleştirilen Yatırımların Hala Aktif Olarak Kullanılma ve Fayda Üretilme Durumu	51
Şekil 37: Projenin Kendi Kendini Devam Ettirebilecek Mali Kaynak Yapısına Sahip Olma Durumu	52
Şekil 38: Proje Kapsamında Oluşturulan Ortak ve İştirakçi İlişkilerinin Proje Sonrasında da Devam Etme Durumu	52
Şekil 39: Proje Kapsamında Oluşturulan Ortak ve İştirakçi İlişkilerinin Proje Sonrasında Devam Etmeme Nedeni	53
Şekil 40: Proje ile Birlikte Kurumlarda Meydana Gelen Değişimler.....	54
Şekil 41: Ajans Desteği Sonrası Faaliyete Geçen Yenilenebilir Enerji veya Atık Artıma Tesisi Yatırımlarına Bakım Yaptırma Sayısı	55
Şekil 42: Projelerin Sağlamış Olduğu Yenilikçi Unsurlar.....	56
Şekil 43: ZAFER'in Sunmuş Olduğu Destek Programının Avantajları	57
Şekil 44: ZAFER'in Sunmuş Olduğu Destek Programının Dezavantajları.....	58
Şekil 45: Proje Kapsamında Yürütülen Faaliyetlerin Ajans Desteği Sonrasında da Fayda Üretmeye Devam Etme Durumu.....	58
Şekil 46: Destek Alan Kurumların Ajansın Desteğine Tekrar Başvurma İsteği	59
Şekil 47: Kurumların Proje Sonrası Değerlendirmeleri	59
Şekil 48: Kurumların Statüleri	62
Şekil 49: ZAFER'in Sunmuş Olduğu Destek Programına Başvuru Esnasında Yaşanan Zorluklar	63
Şekil 50: Projelerin Faaliyet Alanları (Konuları)	64
Şekil 51: Kurumların Proje Faaliyetlerinin Devam Etme Durumu	64
Şekil 52: SÜÇEP Programı Kapsamında Destek Başvuruları ve Başvuru Sonuçlarını Adil Olarak Değerlendirdiğini Düşünme Durumu	65
Şekil 53: Projelerin Olumsuz Sonuçlanmasının, Kurumlardaki Ekonomik Kayıpları	65
Şekil 54: Projelerin Olumsuz Sonuçlanmasının, Kurumlarda Neden Olduğu Olumsuz Değişiklikler .	66
Şekil 55: Projelerin Olumsuz Sonuçlanmasının, Kurumlarda Neden Olduğu Olumlu Değişiklikler ...	67
Şekil 56: Kurumların ZAFER Tarafından Sunulan Programlardan Daha Önce Yararlanma Durumu .	68
Şekil 57: Kurumların ZAFER'in Sunmuş Olduğu Mali Destek Programına Başvuru Nedenleri	68
Şekil 58: Kurumların SÜÇEP ile Aynı Zamanda İlane Çıkmış Başka Bir Kuruluşa Destek İçin Başvuruda Bulunma Durumu	69

Şekil 59: ZAFER'in Sunmuş Olduğu Destek Programının (SÜÇEP) Avantajları.....	71
Şekil 60: ZAFER'in Sunmuş Olduğu Destek Programının (SÜÇEP) Dezavantajları.....	72
Şekil 61: Kontrol Grubunun ZAFER'in Destek Programları Hakkındaki Düşünceleri	72

KISALTMALAR

Ar-Ge	: Araştırma Geliştirme
BD	: Bağımsız Değerlendirici
cm³	: Santimetreküp
KG	: Kontrol Grubu
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
Kwh	: Kilowatt Saat
m²	: Metrekare
m³	: Metreküp
MDP	: Mali Destek Programı
SÜÇEP	: Sürdürülebilir Çevre Altyapı Mali Destek Programı
ZAFER	: Türkiye Cumhuriyeti Zafer Kalkınma Ajansı

TANIMLAR

Ajans	: Türkiye Cumhuriyeti Zafer Kalkınma Ajansı
Başvuru Sahibi	: Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde Ajanstan proje ve faaliyet desteği almak üzere Ajansa proje başvurusunda bulunan gerçek veya tüzel kişi
Eş-Finansman	: Ajans tarafından desteklenen proje veya faaliyetlerde harcanmak üzere, Yararlanıcı tarafından taahhüt edilen nakdi katkı
İştirakçi(ler)	: Desteğe konu proje veya faaliyetin yürütülmesi sürecinde veya sonucunda, doğrudan fayda veya menfaat elde etmeden Yararlanıcıya projenin yürütülmesinde katkıda bulunan (teknik ve mali destek sağlama, uzmanlık aktarımı vb.) ve bu rehberde gösterilen iştirakçi beyannamesini imzalayan gerçek veya tüzel kişiler
Küçük Ölçekli Altyapı	: Yereldeki kurum ve kuruluşların yörenin rekabet gücünü, iş ve yaşam koşullarını iyileştirme bakımından etkisi geniş olan ve Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği'ndeki sınırı geçmemek üzere toplam maliyeti başvuru rehberinde belirtilen altyapı projeleri
Likert	: Anket uygulamalarında kullanılan ölçek türü
Mali Destek	: Desteklenecek proje veya faaliyetlerin gider bütçelerinin, belirlenecek oranlarda Ajans tarafından karşılanması amacıyla güden nakdi ödeme
Proje	: Mali destekten yararlanmak üzere Ajansa sunulan belli bir amaca odaklanmış, bütçesi ile bütünlük arz eden, belirli süreli ve düzenli faaliyetler bütünü
TR33 Düzey II Bölgesi	: Kütahya, Manisa, Afyonkarahisar ve Uşak illerinden oluşan bölge
Yararlanıcı	: Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde Ajanstan destek almaya hak kazanan gerçek veya tüzel kişi

YÖNETİCİ ÖZETİ

Bu çalışma, T.C. Zafer Kalkınma Ajansı'nın (ZAFER) 2016 yılında çağrıya çıktığı Sürdürülebilir Çevre Altyapı Mali Destek Programı (SÜÇEP) sonrası etkileri değerlendirmekte olup 2014-2023 TR33 Bölge Planı doğrultusunda bölge vizyonu ile bağlantılı olarak hazırlanmıştır. Program; TR33 Bölgesi'nde sürdürülebilir bir çevre için modern ve yenilikçi altyapıların tesis edilmesi suretiyle Bölge'nin sürdürülebilir kalkınmasına katkı sağlanmasını amaçlamaktadır. Programın temel öncelikleri; ***atık yönetiminde etkinliğin ve verimliliğin sağlanması ile yenilenebilir enerji kullanımının yaygınlaştırılması ve geleneksel enerji kaynaklarının kullanımında enerji verimliliğinin sağlanması*** olarak belirlenmiştir.

Programa (Sürdürülebilir Çevre Altyapı Mali Destek Programı (SÜÇEP)) ilana çıktığı 30.03.2016 tarihi ile son başvuru tarihi olan 05.06.2016 tarihleri arasında toplamda 51 proje başvurusu yapılmıştır. Başvuru yapan toplam 51 proje içerisinde 26 proje ile sözleşme imzalanmıştır. Sözleşme imzalanan projeler içerisinde 21 proje, süreci başarı ile tamamlamıştır. Program kapsamında (SÜÇEP) 21 projeye sağlanan toplam destek tutarı 10.140.565,64 TL, yararlanıcılardan (21 proje) sağlanan toplam eş finansman tutarı 16.233.078,27 TL olarak gerçekleşmiştir. ZAFER ile TR33 Bölgesi'nde toplam 26.373.643,91 TL kaynak üretime kazandırılmıştır.

SÜÇEP destek programının uygun başvuru sahibi/ortakları; Mahalli İdareler, Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları, Üniversiteler (rektörlük, fakülte, enstitü, araştırma merkezi, meslek yüksekokulu, yüksekokul), Kooperatifler ve Birlikler (kâr amacı gütmeyen), Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) ve Sivil Toplum Kuruluşları (STK), kamu kurum ve kuruluşlarıdır. Programdan faydalanacak kurum ve kuruluşlar için ilçelerin gelişmişlik düzeyine göre destek limitlerinin farklılaştırılması, gelişmişlik düzeyi düşük olan ilçelere yönelik pozitif ayrımcılık ve ajans desteklerinden daha önce yararlanamamış olan başvuru sahiplerine pozitif ayrımcılık hususlarında program kurgusu oluşturulmuştur.

SÜÇEP destek programı kapsamında başvuruda bulunan ve değerlendirilen 51 projeden 10'u ön incelemede başarısız, 26'sı başarısız ve 13'ü başarılı olmuştur. Program kapsamında 2 proje feshedilmiştir. Sözleşme imzalanan başarılı projelerden 6'sı Afyonkarahisar, 6'sı Manisa, 4'ü Kütahya ve 5'i Uşak illerindedir. Projesi başarılı bulunan ve yatırıma dönüştürülen kurumların statüsü incelendiğinde; 5'i STK ve 16'sı kamudur. Destek programı kapsamında faydalanan projelerin 18'i yenilenebilir enerji, 3'ü atık arıtma, bertaraf veya depolama tesisi olarak faaliyete geçmiştir.

Bu çalışmada; program kapsamında destek sağlanan 21 projeden 19 proje ve destekten faydalanamayan (kontrol grubu) 28 projeden 19 proje için analizler yapılmıştır. Desteklenen projeler ve kontrol grubu (KG) için anket uygulaması çevrimiçi platformlar aracılığı ile gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca destek alan gruplar ve program sürecinde aktif olarak yer alan ajans uzmanları ve bağımsız değerlendiriciler (BD) ile mülakatlar çevrimiçi olarak yapılmıştır. SÜÇEP için uygulamalara katılım oranı desteklenen projeler için %90,5 ve KG için %67,8 olarak gerçekleşmiştir.

1. GİRİŞ

T.C. ZAFER Kalkınma Ajansı'nın hizmet verdiği bölgedeki iller Afyonkarahisar, Kütahya, Manisa ve Uşak'tır. ZAFER İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırmasına göre "TR33" olarak sınıflandırılan bölgede faaliyet göstermektedir. ZAFER 2010 yılında, 5449 sayılı Kanun'un mülga 3. maddesi doğrultusunda 14 Temmuz 2009 tarihli ve 2009/15236 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuş ve TR33 Bölgesi'nde (Afyonkarahisar, Kütahya, Manisa ve Uşak) faaliyetlerine başlamıştır. ZAFER'in merkezi Kütahya ilidir.

ZAFER, TR33 Bölgesi'nin sahip olduğu potansiyeli kamu, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler ile birlikte ortaya çıkarmaktadır. Bölgedeki kurum ve kuruluşlar ile iş birliği sayesinde bölgedeki sosyo-ekonomik kalkınmanın artırılmasını amaçlamaktadır.

ZAFER'in vizyonu; ***"Bölgenin kalkınması için dinamik bir takım ruhuna sahip, kaliteli hizmet sunan, öğrenen ve öğreten, başlattığı her girişimi ZAFER'le taçlandırılan bir Ajans olmak"*** şeklindedir. Bu vizyon doğrultusunda ***"TR33 Bölgesi'nin yaşam kalitesini artırmak amacıyla bölgeyi cazibe merkezi haline getirmek ve sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak"*** misyonu ile hareket etmektedir.

ZAFER; sonuç odaklı, sürdürülebilir, verimli, yenilikçi, iş birliğine açık ve katılımcı, şeffaf ve hesap verilebilir, objektif ve tarafsız, ileri görüşlü, samimi ve iletişimde kolaylık ve personel memnuniyeti değerlerini ilkesel olarak benimsemiştir.

Temiz ve sürdürülebilir çevre, artan enerji ihtiyacı, kaynak yetersizliği, mevcut kaynakların bilinçsizce tüketilmesi ve kirletilmesi, küresel ısınma, iklim değişikliği vb. olumsuz gelişmeler sürdürülebilir kalkınmanın en önemli unsurlarını oluşturmaktadır. Kontrolsüz büyüme sonucu oluşan çarpık kentleşme ve gelişen sanayi sektörünün neden olduğu kirlilik insanların, yabani yaşamın, endemik bitkilerin yaşam alanlarını ve sağlığını tehdit etmektedir. TR33 Bölgesi'nde yenilenebilir kaynakların üretime kazandırılması, doğa dostu teknolojiler ile çevrenin temiz tutulması, geleneksel enerji verimliliğinin artırılması SÜÇEP programı kapsamında desteklenmiştir.

Program önceliklerinde;

A) Atık yönetiminde etkinliğin ve verimliliğin sağlanması

- Sıvı arıtma tesislerinin fiziki ve teknik altyapısının iyileştirilmesi*
- Katı atık depolama ve bertaraf tesislerinin fiziki ve teknik altyapısının iyileştirilmesi*
- Atık geri kazanımına ve geri dönüşümüne yönelik altyapıların tesis edilmesi*

B) Sanayi bölgelerinde, sosyal donatılarda, turizm tesislerinde ve konut ısınmasında

- Yatırım yerinin mevcut yenilenebilir enerji potansiyeli dikkate alınarak yenilenebilir enerji kullanımının yaygınlaştırılması*
- Geleneksel enerji kaynaklarının kullanımında enerji verimliliğinin sağlanması*

hedeflenmiştir.

ZAFER, 2016 yılında SÜÇEP ile 10.000.000,00 TL bütçe ile bölgenin kalkınmasına katkı sağlamayı hedeflemiş ve %101,4 (Gerçekleşen Destek Tutarı; 10.140.565,64 TL) destek oranı ile toplamda 26.373.643,91 TL düzeyinde yatırım yapılmasını sağlamıştır. SÜÇEP kapsamında olduğu gibi ZAFER tarafından sunulan programlarda öngörülen destek tutarından farklı destek tutarlarının sözleşmeye bağlanabilmesi söz konusu olabilmektedir.

2016

SÜÇEP

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE ALTYAPI MALİ DESTEK PROGRAMI

2. PROGRAM HAKKINDA GENEL BİLGİLER

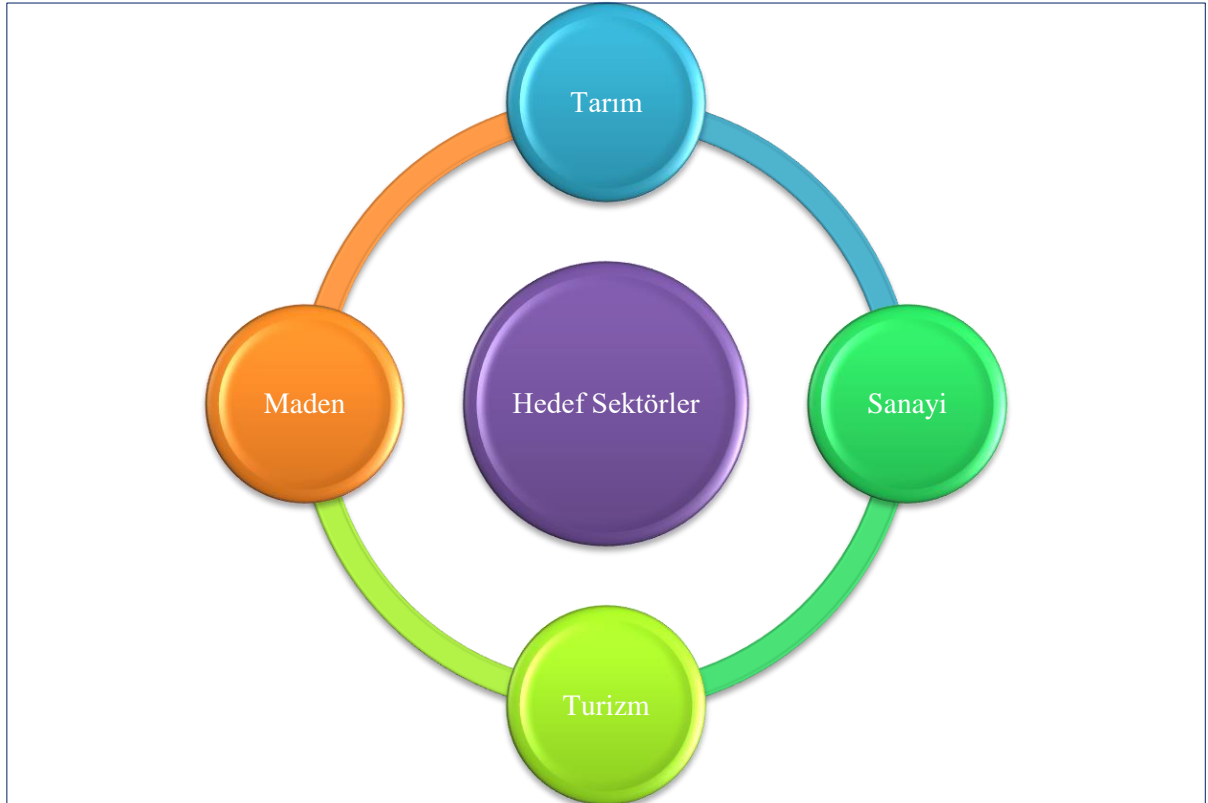
SÜÇEP Performans İncelemesi

MDP'nin TR33 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı ile İlişkisi

Onuncu Kalkınma Planı ve ulusal stratejilerle uyumlu olarak, katılımcılık ilkeleri çerçevesinde hazırlanan TR33 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı, bölgenin gelecek on yılına ilişkin gelişme ve kalkınma perspektifini ortaya koymaktadır. Plan, kamu kurum ve kuruluşları için bölgede yapacakları faaliyetler için bir başvuru kaynağı olduğu gibi Ajansın mali destek programlarının tasarımında da temel referans belgedir. Bölge planında, bölgenin vizyonu; *“Ekolojik dengeyi gözetken, bilgi temelli ekonomisi ile katma değer yaratan, rekabet gücü ve yaşam kalitesi artan, dengeli gelişen ve öğrenen bir bölge”* olarak belirlenmiştir.

Plan içerisinde Bölge Vizyonu'na hizmet etmek amacıyla *“Rekabetçilik”* ve *“Yaşanabilirlik”* olmak üzere 2 ana dikey gelişme eksenini belirlenmiştir. Rekabetçilik başlığı altında sektörel bir yaklaşım benimsenmiş, *“İnsan ve Toplum”*, *“Enerji”* ve *“Ulaşım”* yatay eksenleri ile bu gelişme alanlarının desteklenmesi öngörülmüştür.

Şekil 1 : Rekabetçilik Gelişme Ekseninde Mali Destek Programlarında Referans Alınan 4 Sektörel Gelişme Eksenini

Kaynak: ZAFER, 2014

TR33 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı öncelikleri ise aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 1: Rekabetçilik Dikey Gelişme Eksenleri bazında TR33 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı Öncelikleri

Gelişme Eksenleri	Öncelik Sırası	TR 33 Bölge Planı (2014-2023) Öncelikleri
Sanayi	Öncelik 1	Bölgesel üretim altyapısı geliştirilecektir
	Öncelik 2	Sanayi ürünlerinin değeri artırılabacaktır.
	Öncelik 3	İşletmelerde üretim süreçler iyileştirilecek ve üretim kapasitesi artırılabacaktır.
	Öncelik 4	Bölge içi ve bölgeler arası ticari ağlar geliştirilecektir.
Tarım	Öncelik 5	Tarımsal üretimde verimlilik, katma değer ve kalite artırılabacaktır.
	Öncelik 6	Tarımsal altyapı iyileştirilecektir.
	Öncelik 7	Tarımsal üretimde profesyonel çiftçilik ve işbirlikleri geliştirilecektir.
	Öncelik 8	Tarımda pazarlama kabiliyetleri artırılabacaktır.
Turizm	Öncelik 9	Mevcut turizm tesislerinde fiziki koşullar ve hizmet kalitesi geliştirilecektir.
	Öncelik 10	Turizm faaliyetleri çeşitlendirilecek ve artırılabacaktır.
	Öncelik 11	Müşteri odaklı pazarlama faaliyetleri geliştirilecektir.
Maden	Öncelik 12	Madenler daha nitelikli ve verimli şekilde çıkartılabacaktır.
	Öncelik 13	Madenlerin katma değeri yüksek konsantre ve ara ürünlere dönüştürülmesi sağlanacaktır.

Kaynak: TR33 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı

Desteğin Arka Planı ve Gereçesi

Program ile TR33 Bölgesi'nde sürdürülebilir bir çevre için modern ve yenilikçi altyapıların tesis edilmesi suretiyle Bölge'nin sürdürülebilir kalkınmasına katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda, temel öncelikler atık yönetimi etkinliğinin ve verimliliğinin sağlanması ile yenilenebilir enerji kullanımının yaygınlaştırılması ve geleneksel enerji kaynaklarının kullanımında enerji verimliliğinin sağlanması olarak belirlenmiştir.

Program'ın amaç ve öncelikleri, ulusal ve yerel planlarda yer alan stratejilerle uyumlu şekilde ortaya konulmuş; önceki mali destek programlarından elde edilen tecrübeler ve saha çalışmaları sırasında elde edilen veriler doğrultusunda Program kurgusu oluşturulmuştur. Program kurgusu incelendiğinde 3 (üç) temel husus dikkat çekmektedir:

1) İlçelerin gelişmişlik düzeyine göre destek limitlerinin farklılaştırılması: TR33 Bölgesi ilçeleri gelişmişlik durumuna göre 3 (üç) düzeye ayrılmış ve gelişmişlik düzeyine bağlı olarak sağlanacak mali desteğin miktarı ve oranı farklılaştırılmıştır. Bu kapsamda, gelişmişlik düzeyi yüksek olan ilçelerde daha büyük ölçekli yatırımlar yapılabilmesi adına proje başına verilecek azami destek miktarı yüksek tutulmuş; gelişmişlik düzeyi düşük olan ilçelerde ise destek miktarı düşük tutulmuş ancak eş finansman yükümlülüğünün daha kolay karşılanabilmesi adına daha yüksek bir destek oranı öngörülmüştür.

2) Gelişmişlik düzeyi düşük olan ilçelere yönelik pozitif ayrımcılık: Gelişmişlik düzeyi düşük olan ilçelere avantaj puan verilerek pozitif ayrımcılık yapılmıştır. Gelişmişlik düzeyi düşük olan ilçelerin proje geliştirmesi teşvik edilerek Bölge içi gelişmişlik farklılıklarının azaltılması amaçlanmıştır.

3) Ajans desteklerinden daha önce yararlanamamış olan başvuru sahiplerine pozitif ayrımcılık:

Geçmiş yıllarda yürütülen proje teklif çağrılarında destek almamış olan kurum ve kuruluşların avantaj puan alması sağlanmıştır. Ajans istatistikleri incelendiğinde gelişmişlik seviyesi düşük olan ilçeler ile desteklerden yararlanamamış veya diğerlerine göre daha az yararlanmış olan kurumlar arasında doğrusal orantı olduğu görülmektedir. Dolayısıyla, daha önce destek almamış kurum ve kuruluşlara verilecek avantaj puan ile başta Bölge içi gelişmişlik farklılıklarının azaltılması ve Ajans desteklerinin Bölge içerisinde yaygınlaştırılması amaçlanmıştır.

Üst Ölçekli Referanslar

Sürdürülebilir kalkınmanın üç temel bileşeninden biri olan “çevre”, artan enerji ihtiyacı, kaynak yetersizliği, mevcut kaynakların bilinçsizce tüketilmesi ve kirletilmesi, küresel ısınma, iklim değişikliği vb. olumsuz gelişmeler neticesinde giderek önem kazanmakta ve hazırlanan strateji belgelerinde de daha sık karşılaşılmaktadır. Onuncu Kalkınma Planı’nın “Yaşanabilir Mekânlar, Sürdürülebilir Çevre” bölümü altında yer alan “Kentsel Altyapı” ve “Çevrenin Korunması” başlıkları altında atık yönetimi konusu ele alınarak çevresel hedefler ve politikalar belirlenmiştir. Ayrıca Plan’ın “Küresel Gelişmeler ve Eğilimler” ile “Yenilikçi Üretim, İstikrarlı Yüksek Büyüme” bölümleri altında yer alan “enerji” başlığında da enerji kaynaklarının etkin kullanımına ve verimliliğine ilişkin hususlar değerlendirilerek, hedefler ve politikalar belirlenmiştir.

Ulusal strateji belgelerinin yanı sıra uluslararası strateji belgelerinde de “çevre” konusunun öncelik taşıyan bir husus olduğu göze çarpmaktadır. AB’nin yeni ekonomik dönüşüm stratejisi ile 2020 yılı için hedeflerini belirleyen ve strateji belgelerine temel oluşturan Avrupa 2020 Stratejisinde Akıllı, Sürdürülebilir ve Kapsayıcı Büyüme öncelikleri benimsenmiştir. “Sürdürülebilir Büyüme” önceliği ile AB, düşük karbonlu ve kaynaklar açısından küçülen bir dünyada çevre tahribatını engelleyici, biyo-çeşitliliği koruyucu ve kaynakların israfını önleyici bir noktada konumlanmayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda doğal kaynakların kirletilmesini engellemek ve sürdürülebilir kullanımını sağlamak açısından atık yönetimi ve enerji verimliliği dikkat edilmesi gereken hususların en başında yer almaktadır.

Program-Çalışma Programı-Bölge Planı İlişkisi

Program, 2015 ve 2016 Yılı Ajans Çalışma Programı öncelikleri dikkate alınarak hazırlanmıştır. Ajans, yıllık çalışma programlarında kısa ve uzun vadeli destek stratejileri belirlemekte olup bu stratejiler doğrultusunda desteklerini hayata geçirmektedir.

Program, TR33 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı’nın “5. Çevre”, “7. Kentsel Hizmetler” ve “9. Enerji” gelişme eksenlerinin aşağıda yer alan öncelik ve tedbirleri ile ilişkilidir.

Öncelik 5.1 Doğal kaynakların koruma-kullanma dengesi gözetilecektir.

Tedbir 5.1.A Sanayi ve madende çevre dostu ve sürdürülebilir üretimin geliştirilmesi

Tedbir 5.1.C Turizmde sürdürülebilirliğin sağlanması

Öncelik 5.2 Yerleşim yerlerindeki çevre kirliliği azaltılacaktır.

Tedbir 5.2.A Yerleşim merkezlerinde çevresel altyapıların tesis edilmesi

Öncelik 7.1 Kentsel çevre iyileştirilecektir.

Tedbir 7.1.B Kentsel teknik altyapının geliştirilmesi

Öncelik 9.1 Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı artırılabilecektir.

Tedbir 9.1.A Rüzgârdan enerji üretiminin yaygınlaştırılması

Tedbir 9.1.B Jeotermal enerjinin kullanımının yaygınlaştırılması

Tedbir 9.1.C Biyokütleden enerji üretiminin yaygınlaştırılması

Tedbir 9.1.D Hane, işyerleri ve sosyal alanlarda farklı enerji türlerinin kullanımının artırılması

Öncelik 9.2 Geleneksel enerji üretim ve dağıtım altyapısı iyileştirilecektir.

Tedbir 9.2.B Dağıtım altyapısının iyileştirilmesi

Tedbir 9.2.C Hane, işyerleri ve sosyal alanlarda enerji verimliliğinin artırılması

3. SÜÇEP

SÜÇEP Programının Amacı ve Öncelikleri

TR33 Bölgesi'nde sürdürülebilir bir çevre için modern ve yenilikçi altyapıların tesis edilmesi suretiyle Bölge'nin sürdürülebilir kalkınmasına katkı sağlanması

A. Atık yönetiminde etkinliğin ve verimliliğin sağlanması kapsamında;

A-1) Sıvı arıtma tesislerinin fiziki ve teknik altyapısının iyileştirilmesi

A-2) Katı atık depolama ve bertaraf tesislerinin fiziki ve teknik altyapısının iyileştirilmesi

A-3) Atık geri kazanımına ve geri dönüşümüne yönelik altyapıların tesis edilmesi

B. Sanayi bölgelerinde, sosyal donatılarda, turizm tesislerinde ve konut ısıtmasında;

B-1) Yatırım yerinin mevcut yenilenebilir enerji potansiyeli dikkate alınarak yenilenebilir enerji kullanımının yaygınlaştırılması

B-2) Geleneksel enerji kaynaklarının kullanımında enerji verimliliğinin sağlanması

Program kapsamında TR33 Bölgesi ilçeleri gelişmişlik düzeylerine göre 3 (üç) düzeye ayrılmış olup ilçelerin bulunduğu düzeyler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 2: TR33 Bölgesi İlçeleri Gelişmişlik Düzeyleri

Düzye	Afyonkarahisar	Kütahya	Manisa	Uşak
1*	Merkez	Merkez, Tavşanlı	Akhisar, Salihli, Şehzadeler, Turgutlu, Yunusemre	Merkez
2	Başmakçı, Bolvadin, Çay, Dazkırı, Dinar, Emirdağ, İscehisar, Sandıklı	Emet, Gediz, Simav	Ahmetli, Alaşehir, Gölçmarmara, Kırkağaç, Kula, Sarıgöl, Saruhanlı, Soma	Banaz
3**	Bayat, Çobanlar, Evciler, Hocalar, İhsaniye, Kızılören, Sinanpaşa, Sultandağı, Şuhut	Altıntaş, Aslanapa, Çavdarhisar, Domaniç, Dumlupınar, Hisarcık, Pazarlar, Şaphane	Demirci, Gördes, Köprübaşı, Selendi	Eşme, Karahallı, Sivahlı, Ulubey

*Düzye 1 gelişmişlik düzeyi en yüksek ilçeleri,

**Düzye 3 ise en düşük olan ilçeleri ifade etmektedir.

Performans Göstergeleri

Projeler için belirlenmiş olan standart performans göstergeleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 3: Performans Göstergeleri-1

#	Kod	Gösterge	Birim	Tür
1	A5	Düzenlenen veya Rehabilit Edilen Çevre Alanı Büyüklüğü	m ²	Çıktı
2	A6	Çevre Düzenleme Amaçlı Yapılan Harcama	TL	Girdi
3	A11	Atık Su Arıtım Kapasitesi	m ³	Çıktı
4	A12	Atık Su Arıtımı İçin Yapılan Harcama	TL	Girdi
5	A13	Atık Su Arıtma Tesisi Sayısı	adet	Çıktı
6	A14	Atık Su Boru Hattı Uzunluğu	km	Çıktı
7	A24	Kanalizasyon Sistemi/Deşarj Hattı Uzunluğu	km	Çıktı
8	A25	Kanalizasyon Sistemi İçin Yapılan Harcama	TL	Girdi
9	A26	İnşa Edilen Yağmur Suyu Toplama Hattı Uzunluğu	m	Çıktı
10	A27	Onarılan/Bakım Yapılan Yağmur Suyu Toplama Hattı Uzunluğu	m	Çıktı
11	A28	Katı Atık Düzenli Depolama Alanı Kapasitesi	m ³	Çıktı
12	A29	Toplanan Katı Atık Miktarı	ton	Çıktı
13	A30	Geri Dönüşümü Sağlanan Atık Miktarı	kg, ton, m ³	Sonuç
14	A31	Yenilenebilir Enerji Kaynaklı Elektrik Üretim Kapasitesi	MW	Sonuç
15	A32	Yenilenebilir Enerji Yatırım Tutarı	TL	Girdi
16	A34	Organize Sanayi Bölgelerine Yapılan Yatırım Tutarı	TL	Girdi
17	A35	Küçük Sanayi Sitelerine Yapılan Yatırım Tutarı	TL	Girdi

#	Kod	Gösterge	Birim	Tür
18	A36	Yenilenebilir Enerji Kaynaklarıyla Üretilen Yıllık Elektrik Enerjisi	kwh	Sonuç
19	A37	Tesis Edilen Güneş Enerjisi Sisteminin Kurulu Gücü	kw	Çıktı
20	A38	Tesis Edilen Biyogaz-Biyokütle Enerjisi Sisteminin Kurulu Gücü	kw	Çıktı
21	A39	Yenilenebilir Enerji Kaynaklarıyla Üretilen Elektrik Neticesinde Tasarruf Edilen Fosil Kaynaklı Elektrik Enerjisi	kwh	Sonuç
22	A40	Yenilenebilir Enerji Kaynaklarıyla Üretilen Elektrik Enerjisi Azaltılan CO2 Miktarı	m ³	Sonuç
23	A41	Enerji Verimliliği Teknolojileri ile İlgili Yatırım Tutarı	TL	Girdi
24	A42	Isı Geri Kazanım Teknolojileri ile İlgili Yatırım Tutarı	TL	Girdi
25	A44	Engellenen Katı (Tıbbi Atık, Tehlikeli Atık, Ambalaj Atığı vb.) Atık Miktarı	ton	Sonuç
26	A45	Engellenen Sıvı Atık (Endüstriyel Atıksu Vb.) Miktarı	m ³	Sonuç
27	A46	Engellenen Gaz Emisyonu (SO ₂ , NO _x , CO, CO ₂ , O ₃ , HC, PM vb.) Miktarı	µg/m ³	Sonuç

Tablo 4: Performans Göstergeleri-2

#	Kod	Gösterge	Birim	Tür
28	A48	Tasarruf Edilen Su Miktarı	m ³ /yıl	Sonuç
29	A49	Tasarruf Edilen Elektrik Enerjisi Miktarı	kwh	Sonuç
30	A50	Tasarruf Edilen Doğalgaz Miktarı	m ³	Sonuç
31	A53	Üretilen Güneş Kaynaklı Enerji Miktarı	kwh	Sonuç
32	A54	Üretilen Rüzgâr Kaynaklı Enerji Miktarı	kwh	Sonuç
33	A55	Üretilen Jeotermal Kaynaklı Enerji Miktarı	kwh	Sonuç
34	A57	Üretilen Biyogaz – Biokütle Kaynaklı Enerji Miktarı	kwh	Sonuç
35	A59	Azaltılan Atık Ürün Miktarı	m ³ , kg, ton	Sonuç
36	A60	Katılım Sağlanan Çevre ile İlgili Organizasyon Sayısı	adet	Çıktı
37	A61	İçme Suyu Arıtma Tesisinin/Sisteminin Kullanım Miktarı	m ³ /yıl	Çıktı
38	A62	Atık Su Arıtma Tesisinin/Sisteminin Kullanım Miktarı	m ³ /yıl	Çıktı
39	A63	Aktarma İstasyonu Sayısı	adet	Çıktı
40	A64	İslah Edilen Vahşi Depolama Alanı	m ²	Çıktı
41	A65	Katı Atık Toplama Sisteminin Kapasitesi	ton	Çıktı
42	A66	Katı Atık Toplama Sisteminin Kullanım Miktarı	ton	Çıktı
43	A73	Atık Isı ve Suyun Geri Dönüşümü ile Sağlanan Enerji Miktarı	kwh	Sonuç
44	A74	Yenilenebilir Enerji ile Sulanan Alan Miktarı	dekar	Sonuç
45	K41	Çevre Mevzuatına Uygun Tesis Sayısı	adet	Sonuç
46	K42	Gerri Dönüşüm Teknolojilerine Yapılan Yatırım Tutarı	TL	Girdi
47	K43	Ortaklık Kurulan/İşbirliği Yapılan Kurum/Kuruluş/İşletme Sayısı	adet	Çıktı
48	S1	Doğrudan Faydalanıcı Sayısı	kişi	Sonuç
49	S2	Doğrudan Faydalanıcı Sayısı- Kadın	kişi	Sonuç
50	S3	Doğrudan Faydalanıcı Sayısı- Engelli	kişi	Sonuç
51	S4	Doğrudan Faydalanıcı Sayısı- Çocuk	kişi	Sonuç
52	S5	Doğrudan Faydalanıcı Sayısı- Genç	kişi	Sonuç
53	S6	Doğrudan Faydalanıcı Sayısı- Yaşlı	kişi	Sonuç

Programın Künyesi

SÜÇEP destek programına ait teknik bilgiler aşağıdaki tabloda (Tablo 5) belirtilmiştir.

Tablo 5: Programın Künyesi

Program Adı	Sürdürülebilir Çevre Altyapı Mali Destek Programı (SÜÇEP)						
Program Yılı	2016						
Referans No	TR33/16/SÜÇEP						
Program Türü	Mali Destek> Doğrudan Finansman Desteği> Proje Teklif Çağrısı						
Son Başvuru Zamanı	Projenin KAYS Girişi ve Onayı			05.06.2016 23:59			
	Projenin Matbu Olarak Ajans'a Teslimi			10.06.2016 18:00			
Amaç	TR33 Bölgesi'nde sürdürülebilir bir çevre için modern ve yenilikçi altyapıların tesis edilmesi suretiyle Bölge'nin sürdürülebilir kalkınmasına katkı sağlanması						
Öncelikler	<p>A. Atık yönetiminde etkinliğin ve verimliliğin sağlanması kapsamında;</p> <p>A-1) Sıvı arıtma tesislerinin fiziki ve teknik altyapısının iyileştirilmesi</p> <p>A-2) Katı atık depolama ve bertaraf tesislerinin fiziki ve teknik altyapısının iyileştirilmesi</p> <p>A-3) Atık geri kazanımına ve geri dönüşümüne yönelik altyapıların tesis edilmesi</p> <p>B. Sanayi bölgelerinde, sosyal donatılarda, turizm tesislerinde ve konut ısıtmasında;</p> <p>B-1) Yatırım yerinin mevcut yenilenebilir enerji potansiyeli dikkate alınarak yenilenebilir enerji kullanımının yaygınlaştırılması</p> <p>B-2) Geleneksel enerji kaynaklarının kullanımında enerji verimliliğinin sağlanması</p>						
Proje Süresi	Asgari Uygulama Süresi (Ay)	12	Azami Uygulama Süresi (Ay)	18			
Destek Limitleri	Program Bütçesi (TL)		10.000.000 (On Milyon Türk lirası)				
	Proje Başına Destek Limitleri	Düzyey 1 İlçeler		Düzyey 2 İlçeler		Düzyey 3 İlçeler	
		Asgari	Azami	Asgari	Azami	Asgari	Azami
	Destek Oranı (%)	25	60	25	70	25	75
	Destek Miktarı (TL)	120.000	750.000	105.000	600.000	75.000	450.000
	Eş Finansman (TL)	80.000	2.250.000	45.000	1.800.000	25.000	1.350.000
Proje Bütçesi (TL)	200.000	3.000.000	150.000	2.400.000	100.000	1.800.000	
Uygun Başvuru Sahibi / Ortaklar	Kamu Kurum ve Kuruluşları, Mahalli İdareler, Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları, Üniversiteler (rektörlük, fakülte, enstitü, araştırma merkezi, meslek yüksekokulu, yüksekokul), Kooperatifler ve Birlikler (kâr amacı gütmeyen), OrganizeSanayi Bölgeleri (OSB) ve Sivil Toplum Kuruluşları (STK)						
Başarı Kriterleri	<p>Aşağıdaki 4 (dört) koşulu aynı anda sağlayan projeler başarılı bulunacaktır. Desteklenecek projeler ise Program için ayrılan bütçe çerçevesinde başarılı projeler arasından başarı sırası dikkate alınarak Yönetim Kurulu tarafından belirlenecektir.</p> <p>1) Ön incelemede başarılı olmak</p> <p>2) "Mali Kapasite ve İşletme Kapasitesi" bölümünden 15 (on beş) üzerinden en az 7 (yedi) puan almak</p> <p>3) "İlgililik" bölümünden 30 (otuz) üzerinden en az 15 (on beş) puan almak</p> <p>Toplamda 100 (yüz) üzerinden en az 65 (altmış beş) puan almak</p>						

Programın Uygulanması ve Sonuçları

SÜÇEP 30.03.2016 tarihinde ilan edilmiştir. Destek programına Afyonkarahisar ilinden 35, Kütahya ilinden 8, Manisa ilinden 20 ve Uşak ilinden 7 proje olmak üzere toplamda 70 proje gelmiştir. Değerlendirme aşaması sonrasında asıl proje sayısı 26, yedek proje sayısı 8 olarak belirlenmiştir. TR33 Bölgesi'ndeki iller proje destek miktarı kapsamında; Afyonkarahisar %28,4, Kütahya %16,5, Manisa %24,4 ve Uşak %30,7 oranında pay almıştır. Program kapsamında 21 kurum ve kuruluşa toplam 10.140.565,64 TL destek sağlanmıştır.

SÜÇEP kapsamında başvuruda bulunan ve değerlendirilen 70 projeden 10'u ön incelemede başarısız, 26'sı başarısız ve 34'ü başarılı olmuştur. Program kapsamında 5 proje feshedilmiştir. Sözleşme imzalanan 21 adet başarılı projeden 6'sı Afyonkarahisar, 6'sı Manisa, 4'ü Kütahya ve 5'i Uşak illerindedir. Projesi başarılı bulunan ve yatırıma dönüştürülen kurumların statüsü incelendiğinde; 5'i STK ve 16'sı kamudur. Destek programı kapsamında faydalanan projelerin 18'i yenilenebilir enerji, 3'ü atık arıtma, bertaraf veya depolama tesisi olarak faaliyete geçmiştir.

4. PROGRAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ

SÜÇEP Değerlendirilmesinde Kullanılan Yöntem

ZAFER tarafından 2016 yılında çağrıya çıkılan SÜÇEP etkilerinin değerlendirilmesi amacıyla çağrıya başvuru yapan kurumlara anket yöntemi uygulanmıştır. Anket uygulaması ZAFER'in açmış olduğu çağrıya başvurarak destek almış kurumlar ve çağrıya başvuru yapmış ancak destek alamamış kurumlar (KG) için iki ayrı form olarak düzenlenmiştir. Çalışmada SÜÇEP kapsamında destek alan grup "Destek Alanlar", ikinci grup yani destek alamayan kurumlar ise "KG" başlığında değerlendirilmiştir.

SÜÇEP kapsamında ZAFER'in verdiği destekten faydalanan kurumlara uygulanan anket formu;

- Uygunluk,
- Verimlilik,
- Etkinlik,
- Etki
- Sürdürülebilirlik kavramları çerçevesinde beş ana başlıkta değerlendirilmiştir.

Bu beş ana başlığın öncesinde ankete katılan kurumlar ve anketi yanıtlayan kurum yetkilileri hakkında temel bilgilere yer verilirken, ana başlıklardan sonra yer alan ve "Son Değerlendirme" başlığı adı altında ise kurumların aldıkları destekleri genel çerçevede değerlendirdikleri kısım ile anket formu sonlandırılmıştır.

SÜÇEP kapsamında ZAFER'in verdiği destek programına başvurmuş fakat destek alamamış kurumlar ise KG anket formunda; kurumlar hakkında temel bilgiler ve proje başvurusu hakkında genel değerlendirmeler adlı iki ana başlık altında incelenmiştir.

Çalışmanın bu bölümünde SÜÇEP kapsamında ZAFER tarafından sunulan çağrıya başvuru yapan ve değerlendirmeye alınan toplam 70 (21 desteklenen, 5 fesih, 44 desteklenmeyen) projeye ilişkin değerlendirmelere yer verilmektedir. Bu doğrultuda anket uygulamasından elde edilen veriler ve yararlanıcılar, ajans uzmanları, BD ve danışmanlık firmaları ile yapılan mülakatlar ışığında her bir kritere ait sonuçlar değerlendirilmektedir.

DESTEK ALANLAR

Temel Bilgiler

Sözleşme Numarası	Yararlanıcı	Proje Adı	İl	İlçe	Ajans Destek Miktarı (TL)*	Eş Finansman Miktarı (TL)*
TR33/16/SÜÇEP/0001	Afyonkarahisar Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği	Güneş Esnaf İçin Doğuyor	Afyon	Merkez	239.794	212.162
TR33/16/SÜÇEP/0002	Gördes İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü	Isınan Okullar, Çalışkan Çocuklar	Manisa	Gördes	167.161	55.918
TR33/16/SÜÇEP/0008	Kütahya Belediyesi	Şehzadeler Güneş Enerjisi Santrali ve Gözlem Evi	Kütahya	Merkez	747.345	1.013.443
TR33/16/SÜÇEP/0009	Manisa Büyükşehir Belediye Başkanlığı	Çevreye Duyarlı Belediye	Manisa	Saruhanlı	232.306	409.685
TR33/16/SÜÇEP/0011	Uşak Belediye Başkanlığı	Uşak Belediyesi Yenilenebilir Enerji Projesi	Uşak	Merkez	719.671	883.004
TR33/16/SÜÇEP/0013	Uşak Organize Sanayi Bölgesi	UOSB Yenilenebilir Enerji Kullanımının Yaygınlaştırılması Projesi	Uşak	Merkez	729.609	486.918
TR33/16/SÜÇEP/0014	Afyonkarahisar Ticaret ve Sanayi Odası	ATSO Hizmet Binasında Güneş Enerjisi Kullanımının Yaygınlaştırılması Projesi	Afyon	Merkez	356.757	309.175
TR33/16/SÜÇEP/0022	Banaz Belediye Başkanlığı	Banaz Çöpten Kurtuluyor	Uşak	Banaz	405.258	₺177.570
TR33/16/SÜÇEP/0026	Afyonkarahisar İli Atıksu Arıtma Tesisi Kurma ve İşletme Birliği	Atıksu Arıtma Tesisi Rehabilitasyonu	Afyon	Merkez	704.208	2.053.217
TR33/16/SÜÇEP/0027	T.C. Adalet Bakanlığı Uşak E Tipi Kapalı / Açık Ceza İnfaz Kurumu	Güneşle Gelen Özgürlük	Uşak	Merkez	742.030	1.930.742
TR33/16/SÜÇEP/0028	Alaşehir Devlet Hastanesi	Gelenekselden Geleceğe Dönüşen Hastane	Manisa	Alaşehir	412.533	232.886
TR33/16/SÜÇEP/0030	Kütahya İl Özel İdaresi	Temiz Enerji, Güvenli Yaşam	Kütahya	Merkez	449.454	2.185.704
TR33/16/SÜÇEP/0032	Köprübaşı Meslek Yüksek Okulu	Köprübaşı MYO Güneşe Dönüyor	Manisa	Köprübaşı	111.746	52.234
TR33/16/SÜÇEP/0033	Şehzadeler Belediye Başkanlığı	Şehzadeler Güneş Topluyor	Manisa	Şehzadeler	684.432	814.838

Sözleşme Numarası	Yararlanıcı	Proje Adı	İl	İlçe	Ajans Destek Miktarı (TL)*	Eş Finansman Miktarı (TL)*
TR33/16/SÜÇEP/0034	Bolvadin Belediye Başkanlığı	Otomasyon ve Modernizasyon Faaliyetleri ile Turizm Sektöründe Jeotermal Kaynakların Etkin ve Verimli Kullanımının Sağlanması	Afyon	Bolvadin	544.479	1.734.028
TR33/16/SÜÇEP/0036	Domaniç Belediye Başkanlığı	Sürdürülebilir Çevre İçin Modern Tesisler	Kütahya	Domaniç	138.268	156.655
TR33/16/SÜÇEP/0039	Uşak Deri (Karma) Organize Sanayi Bölgesi	GES ile Atıksu Arıtma Tesisinin Enerji İhtiyacını Gideriyoruz	Uşak	Merkez	718.251	1.119.764
TR33/16/SÜÇEP/0040	Simav Belediye Başkanlığı	Simav Jeotermal Isıtma Sisteminin Modernizasyonu ve Enerji Verimliliğinin Artırılması	Kütahya	Simav	600.000	990.099
TR33/16/SÜÇEP/0044	Celal Bayar Üniversitesi	Manisa Celal Bayar Üniversitesi Güneş Enerji Santrali Projesi	Manisa	Yunusemre	684.720	733.110
TR33/16/SÜÇEP/0051	Sandıklı Köylere Hizmet Götürme Birliği	Yenilenebilir Enerji Konusunda İyi Uygulama Örneği: Yavaşlar Köy Okulu	Afyon	Sandıklı	219.407	126.323
TR33/16/SÜÇEP/0055	İscehisar Belediye Başkanlığı	Çevreye Atılan Mermer Atıklarının Yola Getiriyoruz	Afyon	İscehisar	533.128	555.591

*Fiili gerçekleşme tutarlarıdır.

SÜÇEP kapsamında ZAFER'in sağlamış olduğu destek tutarı toplam 10.140.565,64 TL, destekten faydalanan kurumların toplam eş finansman tutarı 16.233.078,27 TL'dir. Program kapsamında oluşturulan kaynak tutarı (destek tutarı + eş finansman tutarı) toplam 26.373.643,91 TL'dir.

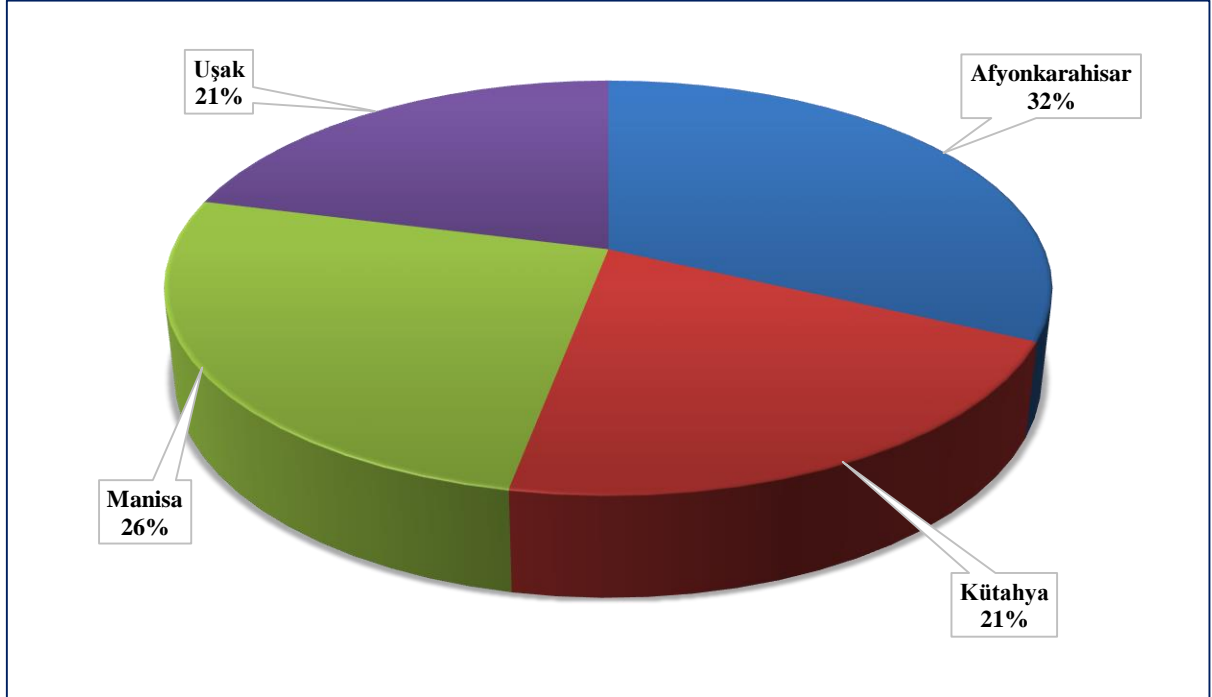
Tablo 6: Kurumlara Ait Temel Bilgiler (N=19)

Sıra No	Kurumun Bulunduğu İl	Kurumun Bulunduğu İlçe	Kurum Kuruluş Tarihi	Kurum Çalışan Kişi Sayısı
1.	Afyonkarahisar	Merkez	2011	32
2.		Sandıklı	2006	2
3.		Merkez	1950	22
4.		Bolvadin	1950	282
5.		Merkez	1923	23
6.		Merkez	1953	13
7.	Kütahya	Merkez	1868	2000
8.		Simav	1867	437
9.		Merkez	1982	600
10.		Domaniç	1960	44

Sıra No	Kurumun Bulunduğu İl	Kurumun Bulunduğu İlçe	Kurum Kuruluş Tarihi	Kurum Çalışan Kişi Sayısı
11.	Manisa	Şehzadeler	2014	852
12.		Alaşehir	1950	500
13.		Gördes	1974	17
14.		Yunussemre	1992	2500+
15.		Merkez	2014	5000
16.	Uşak	Merkez	1901	493
17.		Banaz	1957	225
18.		Merkez	1989	70
19.		Merkez	1989	285

Destek programından faydalanan Afyonkarahisar ve Kütahya ilindeki kurumların tamamı etki analizi kapsamında ankete katılmıştır. Manisa ilinden anket çalışmasına katılan kurumların oranı %83, Uşak ilinden katılan kurumların oranı ise %80'dir. Program kapsamında destek alan kurumlardan anket çalışmasına %90,5 ile katılım sağlanmıştır.

Tablo 7: Kurumların İllere Göre Dağılımı

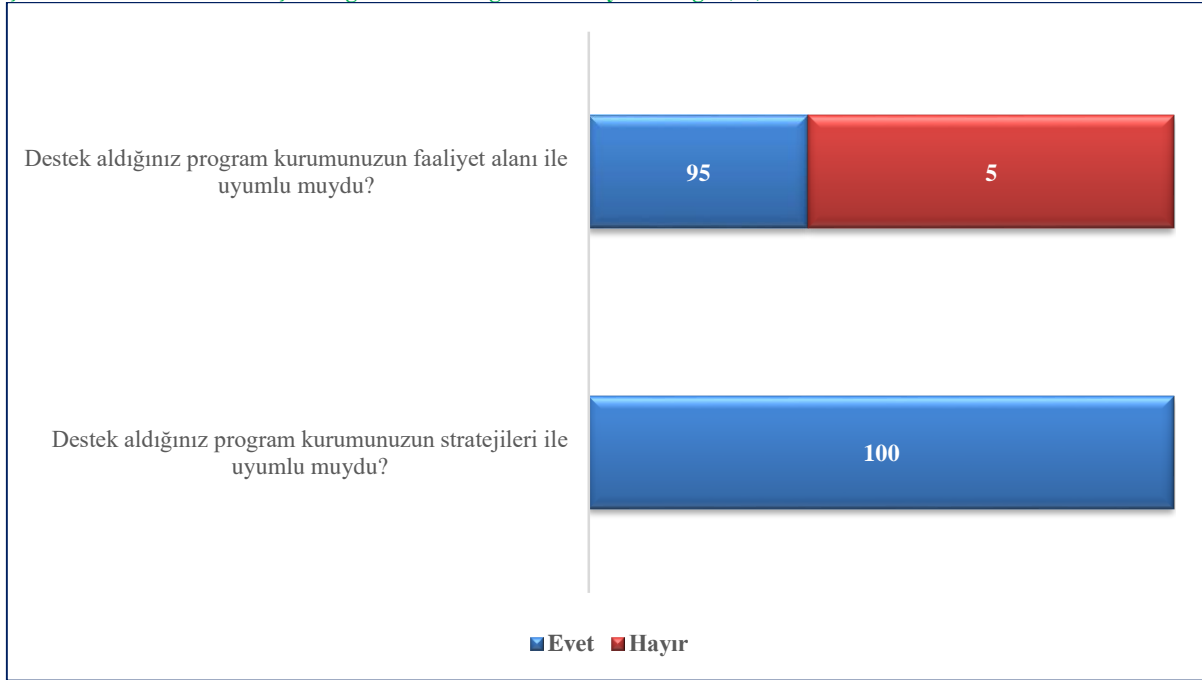
Program kapsamında destek alan kurumlar arasında anket uygulamasına katılım gösteren kurumların; %21'i Kütahya, %26'sı Manisa, %21'i Uşak ve %32'si ise Afyonkarahisar ilinde faaliyet gösterdikleri görülmektedir.

Değerlendirme Kriterleri Kapsamında Programların İncelenmesi

Uygunluk

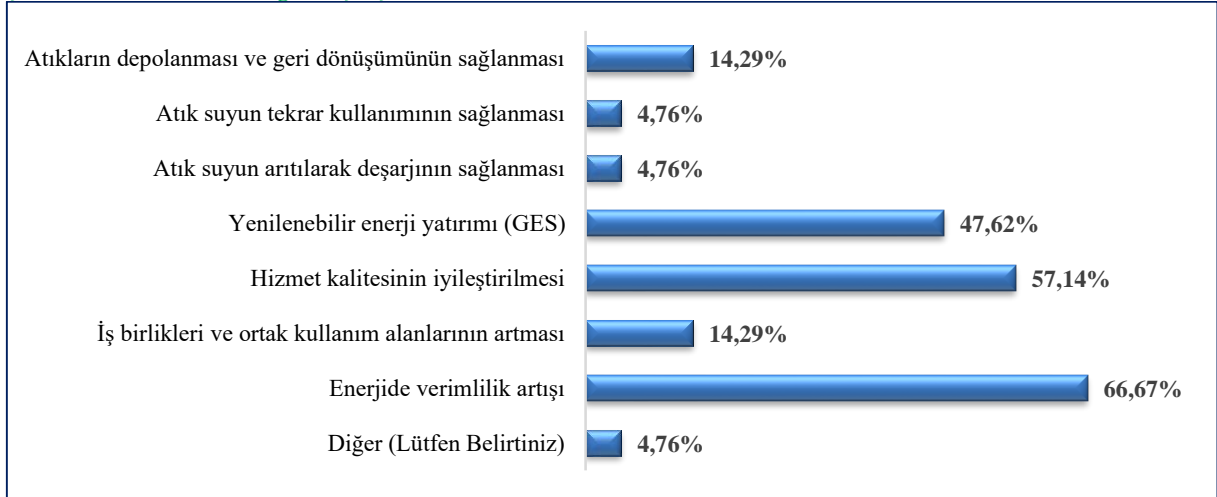
Bu bölümde ZAFER tarafından açılan destek programının, kurumların ihtiyaçları ve buldukları bölgesel ile ulusal düzeyde sektörün ihtiyaçları ve diğer destek programları ile uygunluğu incelenmektedir. Ayrıca uygulama süreçleri ve prosedürlerin kurumların hedefleri ile ne kadar ilişkili olduğu da incelenmektedir.

Şekil 2: ZAFER'in Sunmuş Olduğu Destek Programının Uyumluluğu (%)

ZAFER'in Sunmuş Olduğu Destek Programının Uyumluluğu sorusuna katılım sağlayan kurum sayısı N=19'dur." *Destek aldığınız program kurumunuzun faaliyet alanı ile uyumlu muydu?*" sorusuna sadece 1 kurum hayır yanıtını vermiştir. "*Destek aldığınız program kurumunuzun stratejileri ile uyumlu muydu?*" sorusuna ankete katılan tüm kurumlar evet yanıtını vermiştir.

Anket uygulamasına katılan ve SÜÇEP kapsamında destek alan kurumlara aldıkları destek programının ve program hedeflerinin bölgesel ve ulusal politikalarla/stratejilerle uyumluluğuna ilişkin sorular yöneltilmiştir. Destek alınan programın kurumların faaliyet alanları ve stratejileri ile uyumluluğu ölçülmüştür. Destek alınan programın kurumların faaliyet alanları ile %95, kurumların stratejileri ile %100 uyumlu olduğu ortaya çıkmıştır.

Şekil 3: Destek Alman Program Çerçevesinde Kurumların Hedefleri

*Diğer (Lütfen Belirtiniz): Jeotermal enerjide tasarruf sağlanması

“Destek aldığınız program kapsamında kurumunuzun hedeflerini işaretleyiniz?” sorusuna kurumlardan 14’ü enerjide verimlilik artışı, kurumlardan 12’si hizmet kalitesinin iyileştirilmesi, kurumlardan 10’u yenilenebilir enerji yatırımı (GES), kurumlardan 3’ü atıkların depolanması ve geri dönüşümünün sağlanması, kurumlardan 3’ü iş birlikleri ve ortak kullanım alanlarının artması, kurumlardan 1’i atık suyun arıtılarak deşarjının sağlanması, kurumlardan 1’i atık suyun tekrar kullanımının sağlanması yanıtlarını vermiştir.

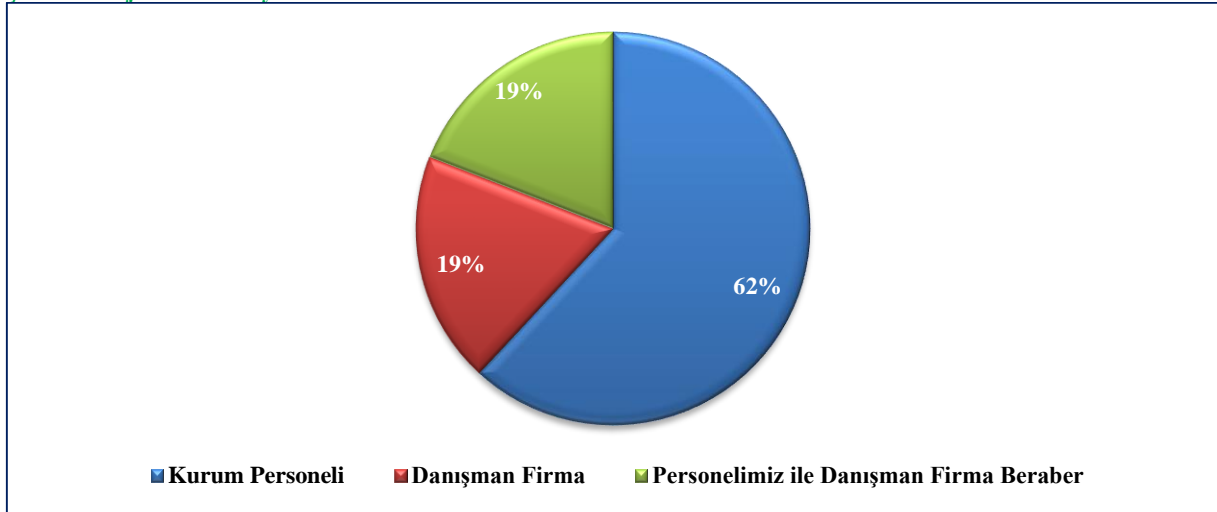
SÜÇEP kapsamında kurumların desteği almalarındaki temel hedefleri genellikle enerji verimliliklerindeki artış, hizmet kalitelerini iyileştirmeleri ve yenilenebilir enerji yatırımı (özellikle GES) alanlarında yoğunlaşmıştır.

Şekil 4: Proje Başvuru Sürecinde Elde Edilen Deneyimler

“Proje başvuru süreci ile ilgili olarak projenizde elde ettiğiniz deneyimler” sorusuna; kurumlardan 19’u Zafer Kalkınma Ajansı’nın destek programları Bölgemizdeki (TR33) kurumlar tarafından bilinmektedir, kurumlardan 15’i program (SÜÇEP) hakkında bilgi edinmek ve başvuru için gerekli dokümanlara erişmek kolaydı, kurumlardan 16’sı destek başvuru rehberi ve ekleri açık ve anlaşılırdı, kurumlardan 14’ü programla ilgili gereken tüm bilgileri başvuru rehberi ve eklerinde bulabildik, kurumlardan 12’si verilen destek göz önünde bulundurulduğunda, başvuru sırasında Ajans tarafından istenen bilgi ve belgelerin miktarı uygundu, kurumlardan 15’i verilen destek göz önünde bulundurulduğunda Ajans tarafından istenen bilgi ve belgelerin kapsamı/içeriği uygundu, kurumlardan 6’sı proje başvurusu yapmak için danışman desteğine ihtiyaç duyduk, kurumlardan 13’ü değerlendirme süreci adildi, kurumlardan 14’ü değerlendirme süreci şeffaftı ve kurumlardan 10’u başvuru ile destek kararının açıklanması arasında geçen sürenin uzunluğu makuldü yanıtlarını vermiştir.

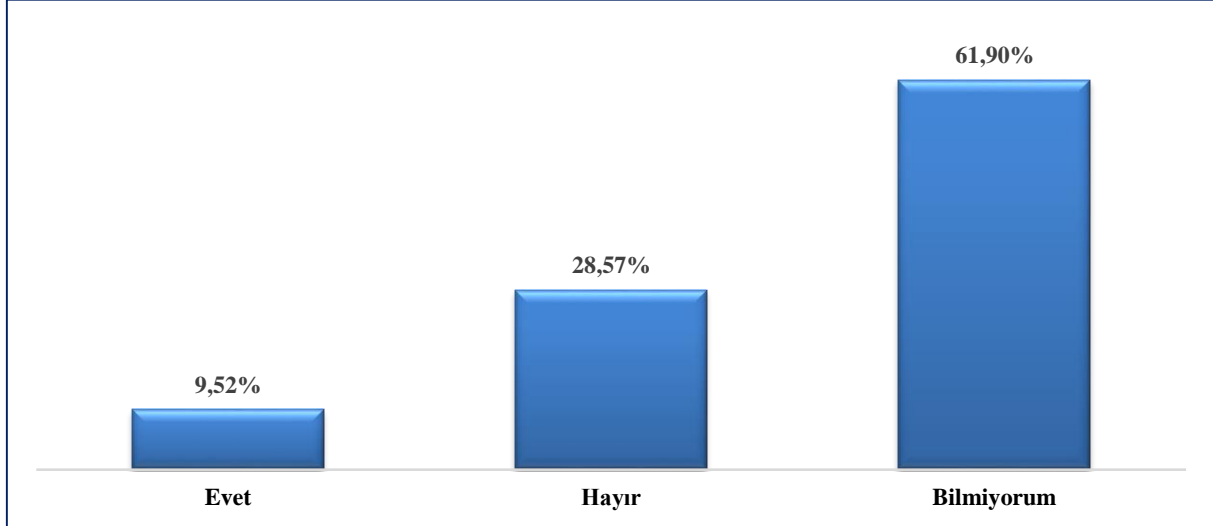
SÜÇEP kapsamında kurumların başvuru sürecinde elde ettiği deneyimler incelendiğinde; kurumların %90,48’i ZAFER’in destek programlarını yakından takip etmekte, %61,90’ı değerlendirme sürecinin adil olduğunu düşünmekte, %76,19’u başvuru rehberinin açık ve anlaşılır olduğunu belirtmekte, %71,43’ü destek programına başvuru için gerekli belgelere ulaşmanın kolay olduğunu ifade etmektedir. Destek alan kurumların %%71,43’ü programa proje başvurusu yapmak için danışman desteğine ihtiyacın bulunmadığını savunmaktadır.

Şekil 5: Projenin Hazırlayanı

“Projenizi kimin hazırladığını işaretleyebilir misiniz?” sorusuna; kurumlardan 13’ü kurum personeli, kurumlardan 3’ü danışman firma ve kurumlardan 3’ü personelimiz ile danışman firma beraber yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında destek alan 19 projenin %62’si kurum personeli tarafından, %19 danışman firma tarafından ve %19’u kurum personeli ve danışman firma tarafından hazırlanmıştır.

Şekil 6: Başvuru Döneminde Diğer Destek Veren Kurumların, Projedeki Faaliyet Alanına Yönelik Benzer Destekleri

“Başvurduğunuz dönemde diğer destek veren kurumların, projenizdeki faaliyet alanına yönelik benzer destekleri var mıydı?” sorusuna; kurumlardan 2’si evet, kurumlardan 6’sı hayır ve kurumlardan 11’i bilmiyorum yanıtını vermiştir.

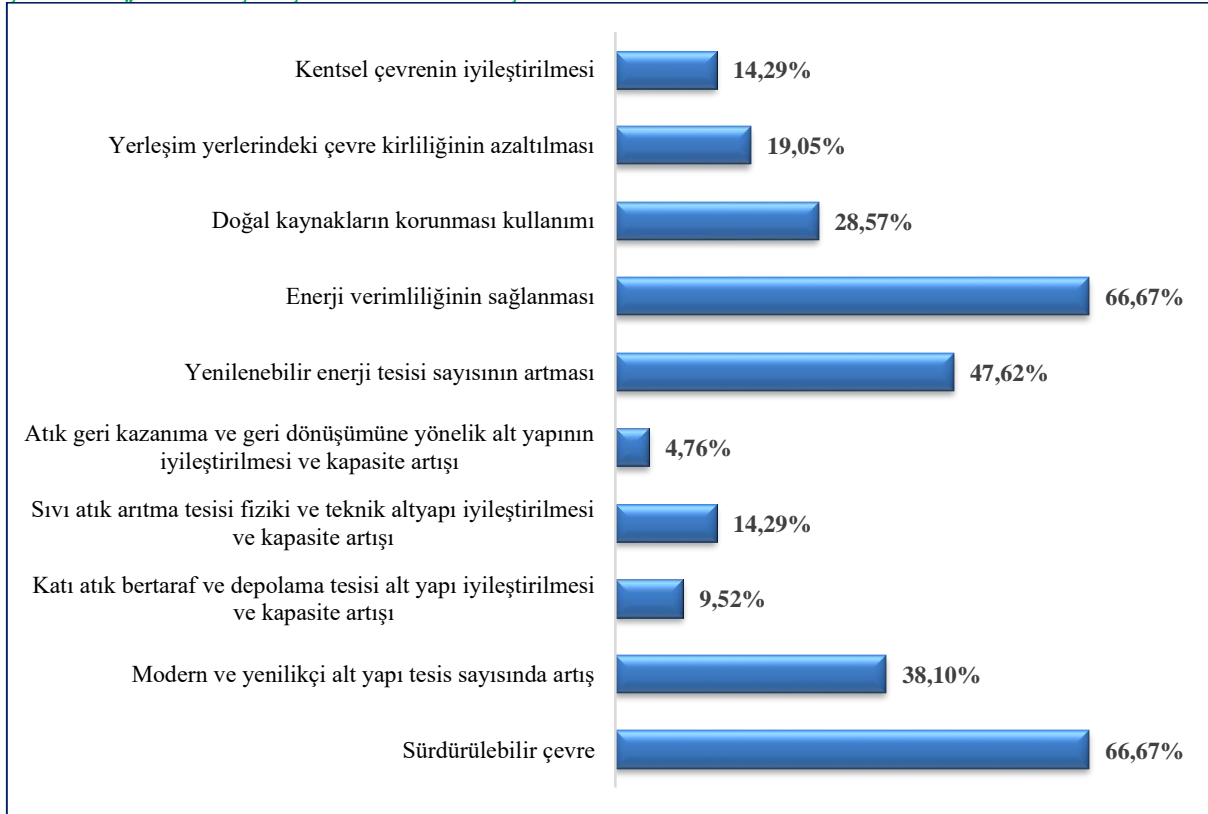
SÜÇEP kapsamında destek veren diğer kurumlar analiz edildiğinde SÜÇEP ile eş zamanlı ilana çıkmış programın ikamesi olarak nitelendirilebilecek %9,52 destek bulunmaktadır. Destek alan kurumların %61,90’ı SÜÇEP programı ile eş zamanlı ilana çıkan başka bir desteğin olduğunu bilmemektedir. Bu durum kurumların güncel olarak destek ilanlarını takip edemediklerini göstermektedir.

Şekil 7: Projelerin Uygulama Sürecinde Elde Edilen Deneyimler

“Proje uygulama süreci ile ilgili olarak, projenizde elde ettiğiniz deneyimler” sorusuna; kurumlardan 17’si Zafer Kalkınma Ajansı ile sözleşme imzalama aşamasındaki prosedür etkin işledi, kurumlardan 16’sı verilen destek göz önünde bulundurulduğunda Ajans tarafından uygulama sürecinde talep edilen bilgi ve belgelerin kapsamı/içeriği uygundu, kurumlardan proje izleme sürecinde talep edilen raporlar ve taleplerin seviyesi makuldü, destek ödeme süresi uygundu, kurumlardan 19’u Süreçte yaşanan sorunlarla ilgili olarak Ajans gerekli yardımı sağladı, kurumlardan 4’ü proje izleme ve tamamlama aşamasında danışman desteğine ihtiyaç duyduk ve kurumlardan 14’ü projenin sonuçlanmasıyla ilgili Ajans tarafından uygulanan prosedür ve talepler makuldü yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında kurumların uygulama sürecinde elde ettikleri deneyimler incelendiğinde; kurumların %19,05’i projelerinin izlenmesi ve tamamlanması aşamasında danışman desteğine ihtiyaç duymuştur. Destek programı kapsamında ZAFER’in destek alan kurumlara ihtiyaç duyduğu yardımları başarılı bir şekilde sağladığı görülmektedir. Destek alan kurumların %80,95’i sözleşme aşamasında prosedürlerin etkin işlediğini, %76,19’u uygulama sürecindeki bilgi ve belgelerin kapsamının uygun olduğunu belirtmiştir.

Şekil 8: Projelerin Gerçekleşmesi Sonucunda Ulaşılan Hedefler

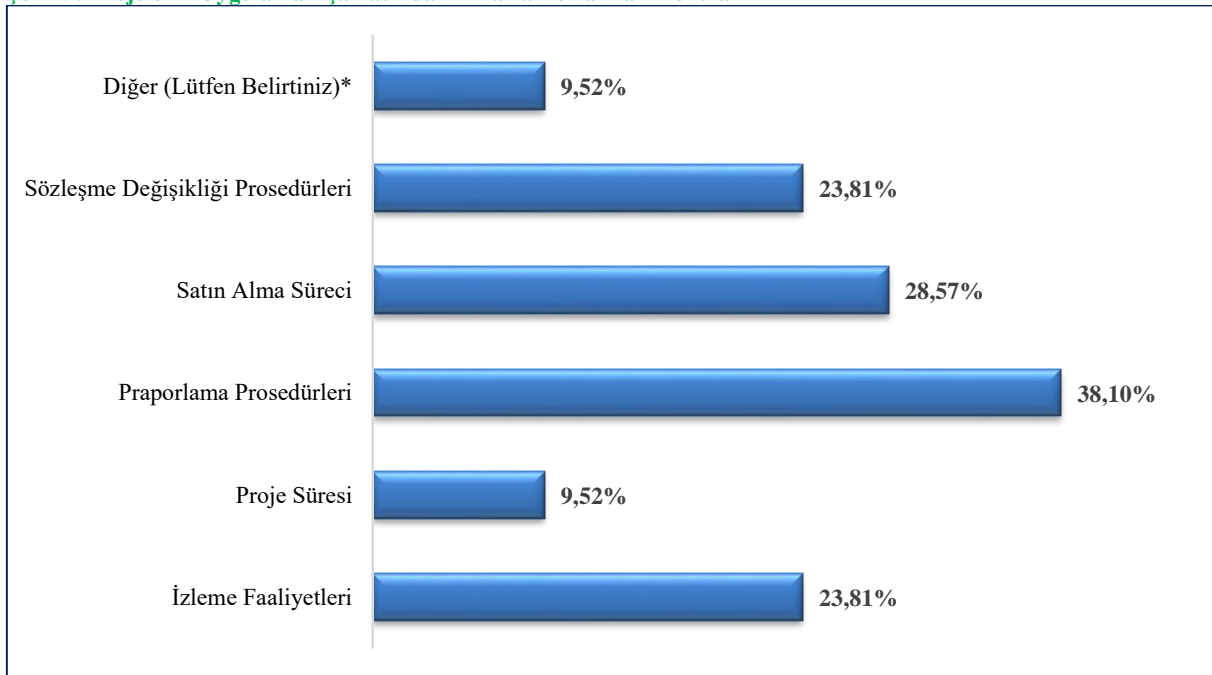

“Projenizin gerçekleşmesi sonucunda hangi hedeflere ulaştığınızı düşünüyorsunuz?” sorusuna; kurumlardan 14’ü sürdürülebilir çevre, kurumlardan 8’i modern ve yenilikçi alt yapı tesis sayısında artış, kurumlardan 2’si katı atık bertaraf ve depolama tesisi alt yapı iyileştirilmesi ve kapasite artışı, kurumlardan 3’ü sıvı atık arıtma tesisi fiziki ve teknik altyapı iyileştirilmesi ve kapasite artışı,

kurumlardan 1'i atık geri kazanıma ve geri dönüşümüne yönelik alt yapının iyileştirilmesi ve kapasite artışı, kurumlardan 10'u yenilenebilir enerji tesisi sayısının artması, kurumlardan 14'ü enerji verimliliğinin sağlanması, kurumlardan 6'sı doğal kaynakların korunması ve kullanımı, kurumların 4'ü yerleşim yerlerindeki çevre kirliliğinin azaltılması ve kurumların 3'ü kentsel çevrenin iyileştirilmesi yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında projelerini hayata geçiren kurumların ulaştığı hedefler incelendiğinde; destek alan kurumların proje hedeflerinin %66,67'si sürdürülebilir çevre ve enerji verimliliğinin sağlanması, %47,62'si yenilenebilir enerji tesisi sayısının artması, %38,10'u modern ve yenilikçi alt yapı tesis sayısının artması, %19,05'i yerleşim yerlerindeki çevre kirliliğinin azalması yönündedir.

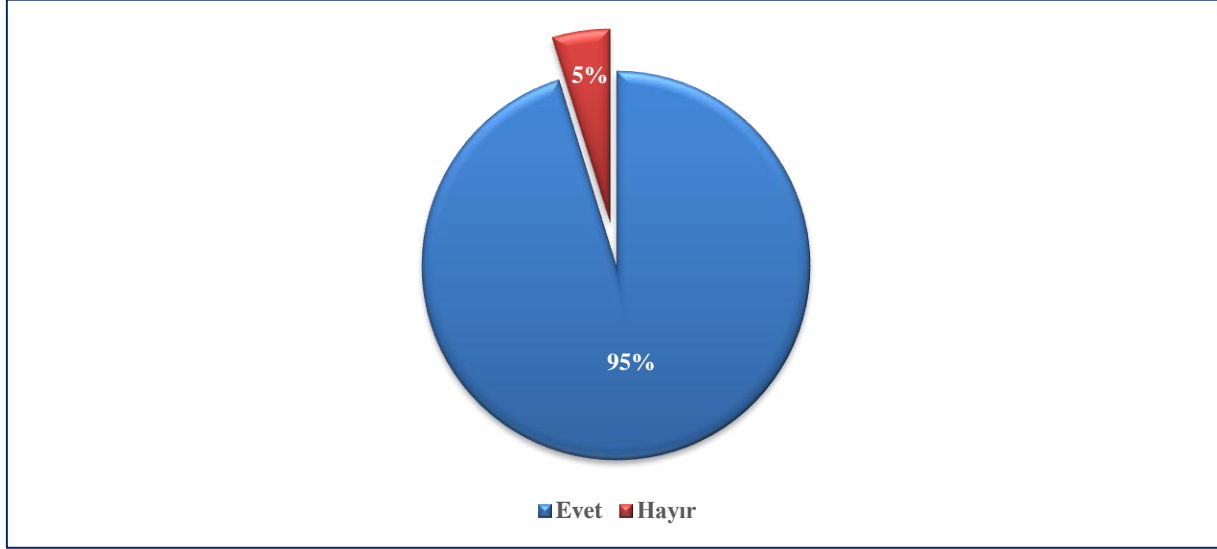
Şekil 9: Projelerin Uygulama Aşamasında En Fazla Zorlanılan Konular

*Diğer (Lütfen Belirtiniz): “Zorlandığımız bir konu yoktur” ve “İlk defa proje hazırladığımız için proje yazımında zorlandık” yanıtları verilmiştir.

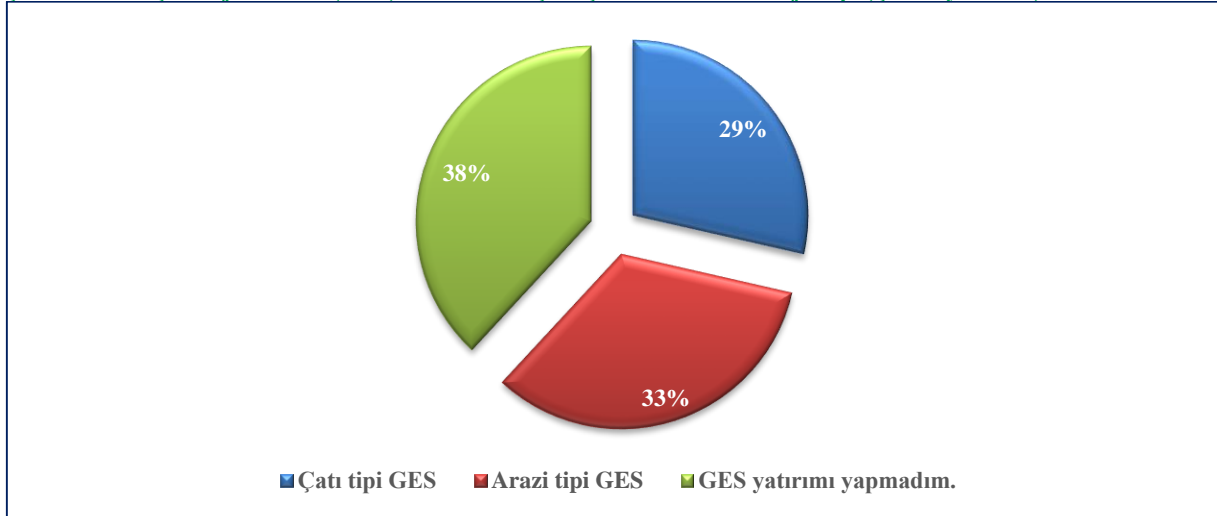
“Destek programı kapsamında, projenin uygulama aşamasında en fazla hangi konularda zorlandınız?” sorusuna; kurumların 5'i izleme faaliyetleri, kurumların 2'si ajansla iletişim kurulması, kurumların 8'i raporlama prosedürleri, kurumların 6'sı satın alma süreci, kurumların 5'i sözleşme değişikliği prosedürleri, kurumlardan 1'i ilk defa proje hazırladığımız için proje yazımında zorlandık ve kurumlardan 1'i zorlandığımız bir konu yoktur yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında kurumların proje uygulama aşamasında zorlandıkları konular incelendiğinde; destek alan kurumların %38,10'u raporlama prosedürlerinde, %23,81'i izleme faaliyetlerinde ve sözleşme değişikliği prosedürlerinde, %28,57'si satın alma sürecindeki aşamalarda zorlanmışlardır. Destek alan kurumların %9,52'si zorlandıkları herhangi bir aşamanın olmadığını belirtmiştir. Destek programı kapsamında; destek alan kurumların %9,52'si ilk defa destek almaktadır.

Şekil 10: Destek Sonrasında Projelerin Kurumsal Talepleri/İhtiyaçları Karşılama Durumu

“Destek sonrasında projenizin, kurumsal taleplerinizi/ihtiyaçlarınızı karşıladığını düşünüyor musunuz?” sorusuna kurumların 18’i evet ve kurumların 1’i hayır yanıtını vermiştir.

SÜÇEP’ten faydalanan kurumların %95’i proje taleplerinin karşılandığını belirtirken, %5’i ise destek programının tam olarak proje taleplerini karşılanmadığını belirtmişlerdir.

Şekil 11: Güneş Enerji Santrali (GES) Yatırımı Gerçekleştirenlerin GES Proje Tipi (Çatı veya Arazi)

“Destek programı kapsamında, Güneş Enerji Santrali (GES) yatırımı gerçekleştirdiyse, GES projenizin tipi (Çatı veya Arazi) nedir?” sorusuna; kurumlardan 6’sı çatı tipi GES, kurumlardan 7’si arazi tipi GES ve kurumlardan 6’sı GES yatırımı yapmadım yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında gerçekleştirilen yatırımların %62’si GES projesi kapsamındadır. GES projesi kapsamında gerçekleştirilen yatırımların %33’ü araziye yapılırken, %29’u çatı tipi GES olarak faaliyete geçmiştir. Destek alan yatırımların %38 GES dışında gerçekleştirilmiştir.

Uygunluk Kriteri Hakkında Puanlama ve Değerlendirme

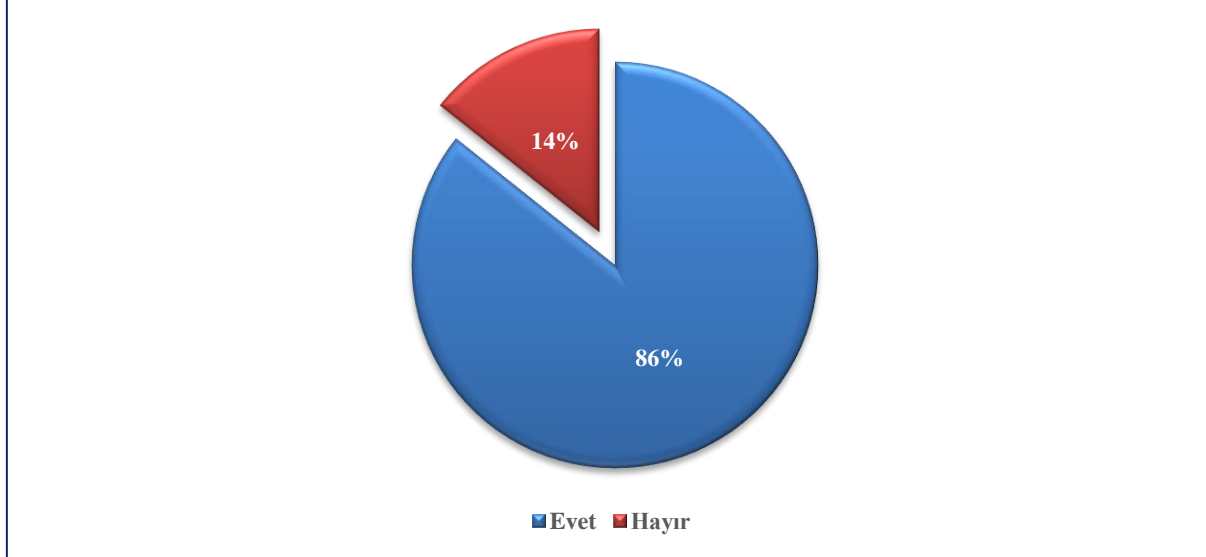
SÜÇEP kapsamında destek alan kurumların katılım sağladığı uygunluk kriteri değerlendirildiğinde; destek alan kurumların kurum stratejilerinin program ile %100 uyumlu olduğu ve kurumların %95'inin taleplerinin ajans tarafından sağlandığı görülmektedir. Projenin uygulama aşamasında kurumların ağırlıklı olarak zorlandıkları bir prosedür bulunmazken ajans tarafından proje sahiplerine gerekli desteğin verildiği ve program prosedürlerinin %80,95 oranında etkin olarak işlediği gözlemlenmektedir.

SÜÇEP ile eş zamanlı olarak ilana çıkmış diğer kurum destekleri TR33 Bölgesi'nde faaliyet gösteren kurumların odağında olmamaktadır. TR33 Bölgesi'ndeki kurum ve kuruluşlar enerji verimliliğinin sağlanması, tasarruf miktarlarının artırılması, çevre dostu teknolojilerin kullanılması, atık geri kazanımının sağlanması, yenilenebilir enerji kaynaklarının üretime kazandırılması ve çevre dostu sürdürülebilir yaklaşımların benimsenmesi kapsamında ZAFER tarafından SÜÇEP destek programı aracılığı ile program amaçlarına uygun bir şekilde desteklenmiştir.

Verimlilik

Bu bölümde destek programı sürecince, programın uygulama maliyeti ile alınan destek sonrasında kurumların gerçekleştirdikleri ve/veya gerçekleştirecekleri performans çıktıları arasındaki ilişki incelenmektedir. Ayrıca, programın uygulama süreçlerinin kurumların beklentileri ile ne kadar uyumlu olduğu incelenecektir.

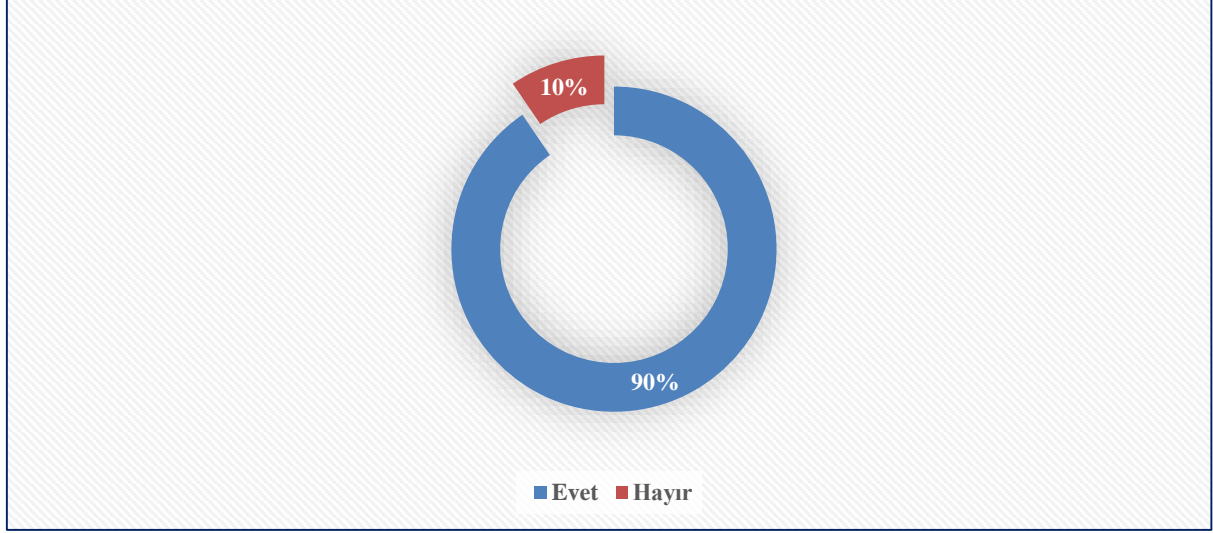
Şekil 12: Destek Kapsamında Gerçekleştirilen Yenilenebilir Enerji Yatırımlarının Hedef Çıktıları Açısından Yeterliliği

“Destek kapsamında gerçekleştirdiğiniz yenilenebilir enerji yatırımlarınız hedef çıktılarınız açısından yeterli miydi?” sorusuna; kurumların 16'sı evet, kurumların 3'ü hayır yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında gerçekleştirilen yenilenebilir enerji yatırımlarının %86'sı hedeflenen çıktılar kapsamında yeterli düzeyde verim almıştır. Destek kapsamında faaliyete geçen yenilenebilir enerji yatırımlarının %14'ü hedeflenen verimi sağlayamamıştır.

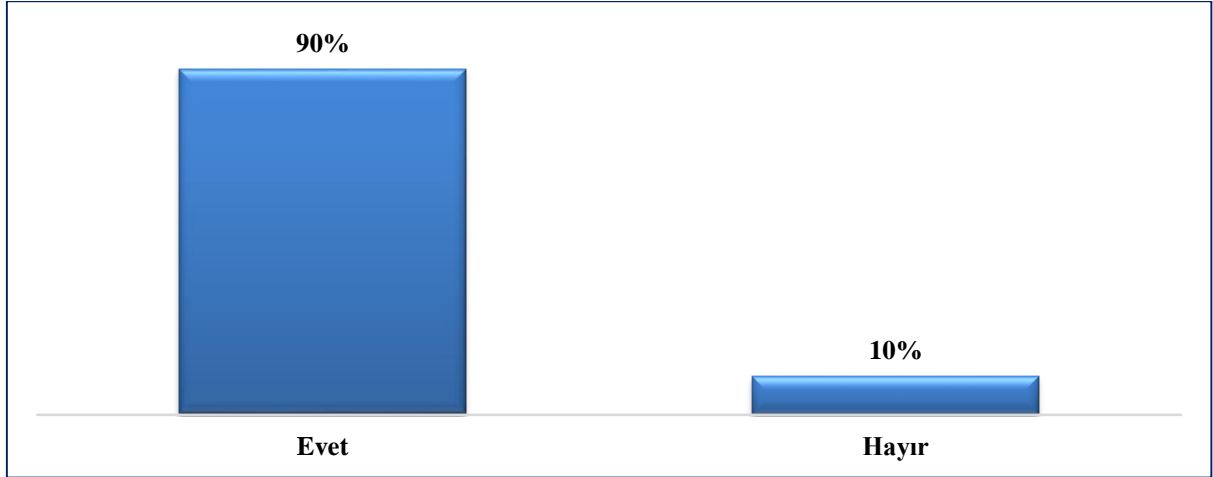
Şekil 13: Projelerin Doğal Kaynakların Verimli Kullanımına Katkısı

“Projeniz doğal kaynakların verimli kullanımına katkı sağlamış mıdır?” sorusuna; kurumların 17'si evet, kurumların 2'si hayır yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında desteklenen projelerin %90'ı doğal kaynakların verimli kullanılmasına katkıda bulunurken %10'u doğal kaynakların verimli kullanılmasına katkıda bulunamamıştır.

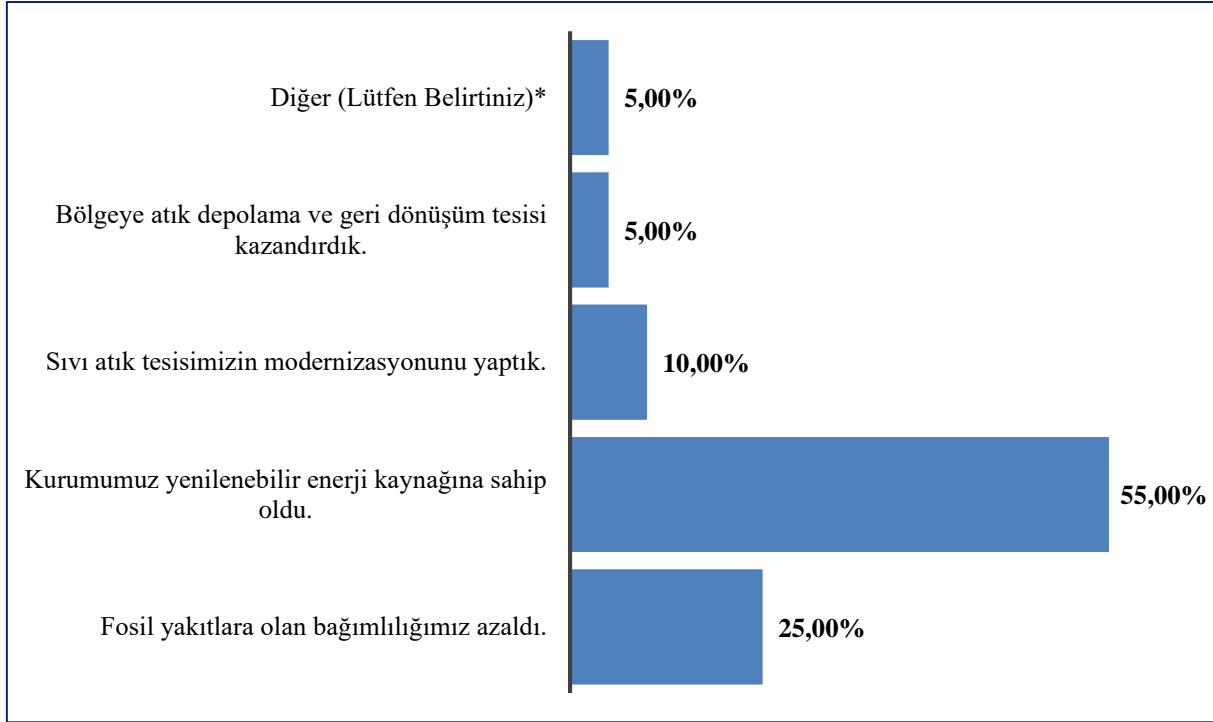
Şekil 14: Proje Sonrası, Yatırım Sürekliliğinin Sağlanabilmesi İçin Kurumların Yeterli Teknolojik Donanıma Sahip Olma Durumu

“Destek aldığınız proje sonrası, yatırım sürekliliğinin sağlanabilmesi için kurumunuzun yeterli teknolojik donanıma (alt ve üst yapı sistemleri, yenilenebilir enerji sistemleri, sıvı veya katı atık fiziki-teknik alt yapı vb. alanlarda) sahip olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna; kurumların 17'si evet, 2'si hayır yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında; desteklenen projelerin yatırım sürekliliğinin sağlanabilmesi için kurumların %90'ı yeterli teknolojik donanıma sahiptir.

Şekil 15: Destek Programı Kapsamında Kazanımlar

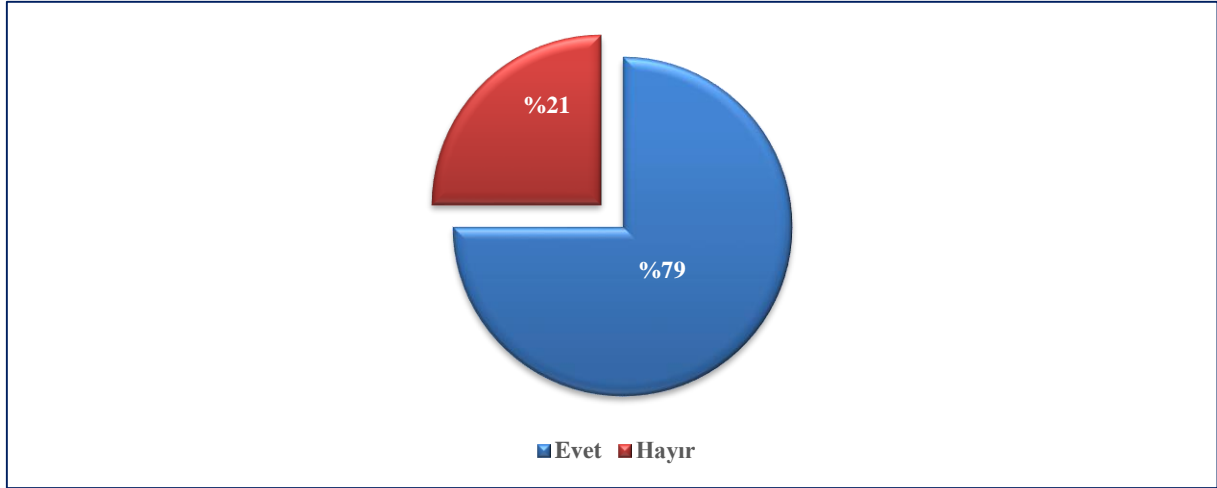

*Diğer (Lütfen Belirtiniz): Bölgeye katı atık transfer istasyonu kuruldu.

“Aşağıdaki ifadelerin hangisi/hangileri ZAFER'in destek programı kapsamında gerçekleşmiştir?” sorusuna; kurumların 5'i fosil yakıtlara olan bağımlılığımız azaldı, kurumların 14'ü kurumumuz yenilenebilir enerji kaynağına sahip oldu, kurumların 2'si sıvı atık tesisimizin modernizasyonunu yaptık, kurumların 1'i bölgeye atık depolama ve geri dönüşüm tesisi kazandırdık ve kurumların 1'i bölgeye katı atık transfer istasyonu kuruldu yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında desteklenen yatırımlar incelendiğinde; kurumların %55'i yenilenebilir enerji yatırımına sahip olmuştur. Destek sonrası destek alan kurumların %25'inin fosil yakıtlara olan bağımlılığı azalmıştır. Desteklenen yatırımların %10'u sıvı atık modernizasyonu, %5'i atık depolama ve geri dönüşüm tesisi, %5'i katı atık transfer istasyonu kapsamında gerçekleşmiştir.

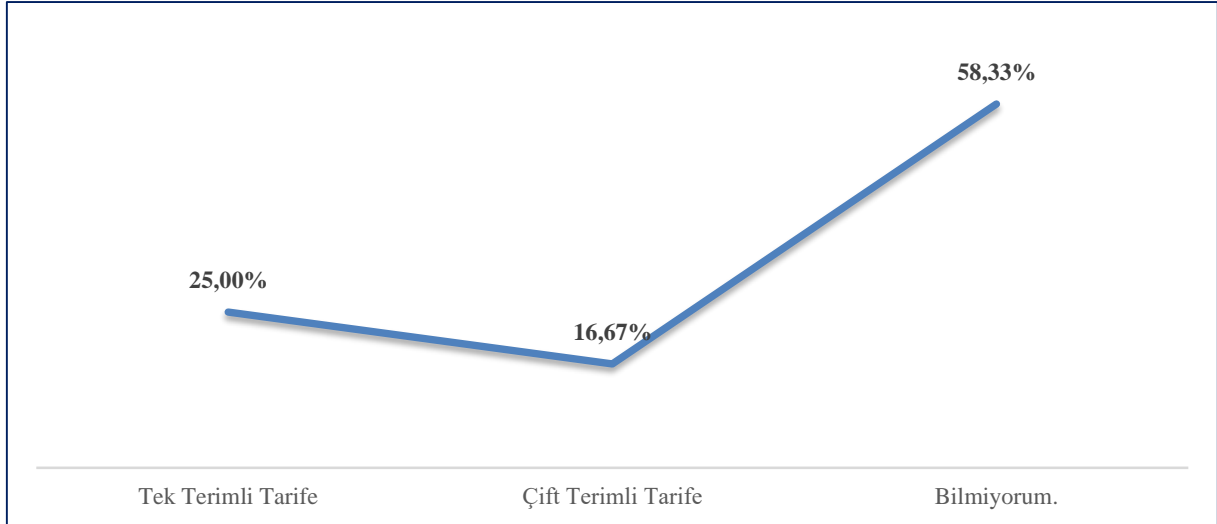
Şekil 16: SÜÇEP Kapsamında Bölgede veya Çevrede Yenilenebilir Enerji Kaynaklarına ve Atık Arıtma Tesislerine Yapılan Yatırımların Sayısı Artma Durumu

“Destek (SÜÇEP) kapsamında bölgenizde veya çevrenizde yenilenebilir enerji kaynaklarına ve atık arıtma tesislerine yapılan yatırımların sayısı arttı mı?” sorusuna; kurumların 15’i evet, kurumların 4’ü hayır yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında gerçekleştirilen yatırımların %79’u yenilenebilir enerji kaynakları ve atık arıtma tesisi yatırımlarıdır.

Şekil 17: Güneş Enerji Santrali Yatırımı Desteğinde Tarife Terimleri

“Yararlandığınız destek programı kapsamında; projeniz, Güneş Enerji Santrali yatırımı ise tarife teriminiz nedir?” sorusuna; kurumların 3’ü tek terimli tarife, kurumların 2’si çift terimli tarife ve kurumların 7’si bilmiyorum yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında faaliyete geçen GES yatırımlarının tarifeleri kurum tarafından %58,33 oranda bilinmemektedir. Kurumlardaki GES yatırımlarının %25’i tek tarifeli olup %16,67’si çift taraflı tarife terimine sahiptir.

Verimlilik Kriteri Hakkında Puanlama ve Değerlendirme

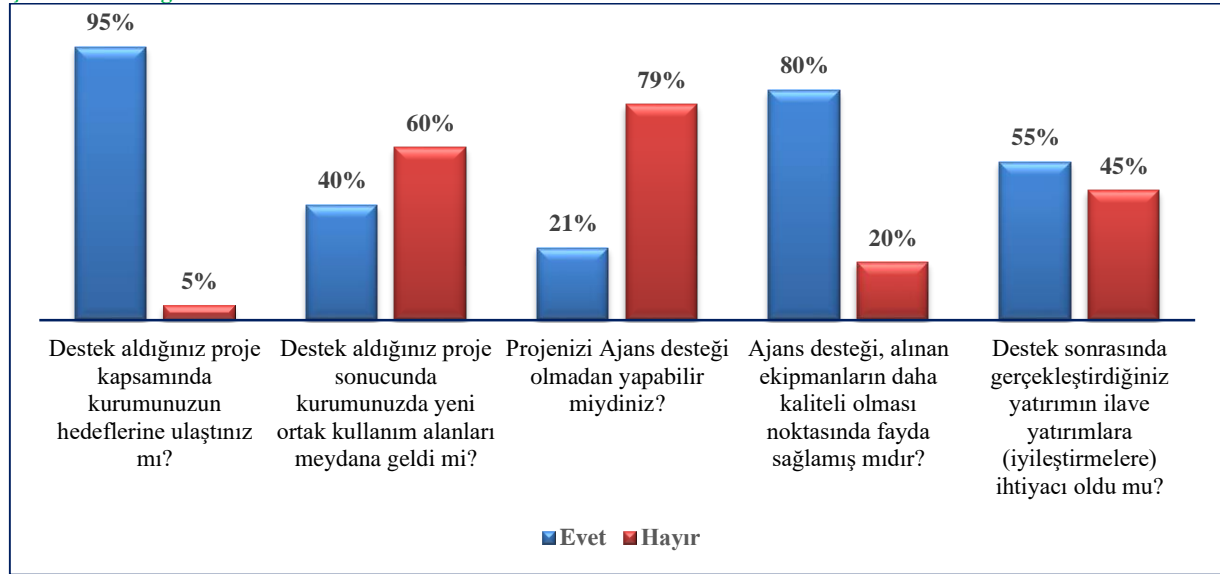
SÜÇEP destek programından faydalanan ve anket uygulamasına katılan kurumlar verimlilik kriteri bölümünde yapmış oldukları yatırımlarının %86 oranında verimli oldu belirtmişlerdir. Özellikle yenilenebilir enerji yatırımlarında verimlilik oranı %90 düzeyinde gerçekleşmiş olup bu oran programın verimlilik başarısının yüksek olduğunu göstermekte ve kaynakların amaçlar dâhilinde kullanıldığını desteklemektedir.

Destek programından faydalanan 5 farklı kurum ile yapılan telekonferans görüşmelerinde; kurumlar ZAFER'in desteği sayesinde yeni teknolojik donanımların kullanılmasına, bölgedeki yatırımların artmasına ve sürdürülebilir çevrenin sağlanmasına hem kurumsal hem de yerel ölçekte katkıda bulduklarını belirtmişlerdir.

Etkinlik

Etkinlik bölümünde kurumların destek programına başvuru hedefleri ve bu hedefleri gerçekleştirme düzeyleri incelenmektedir. Sorular kurumların destek programından önce ve programdan yararlanmadıkları duruma göre elde ettikleri kazanımları belirlemektedir.

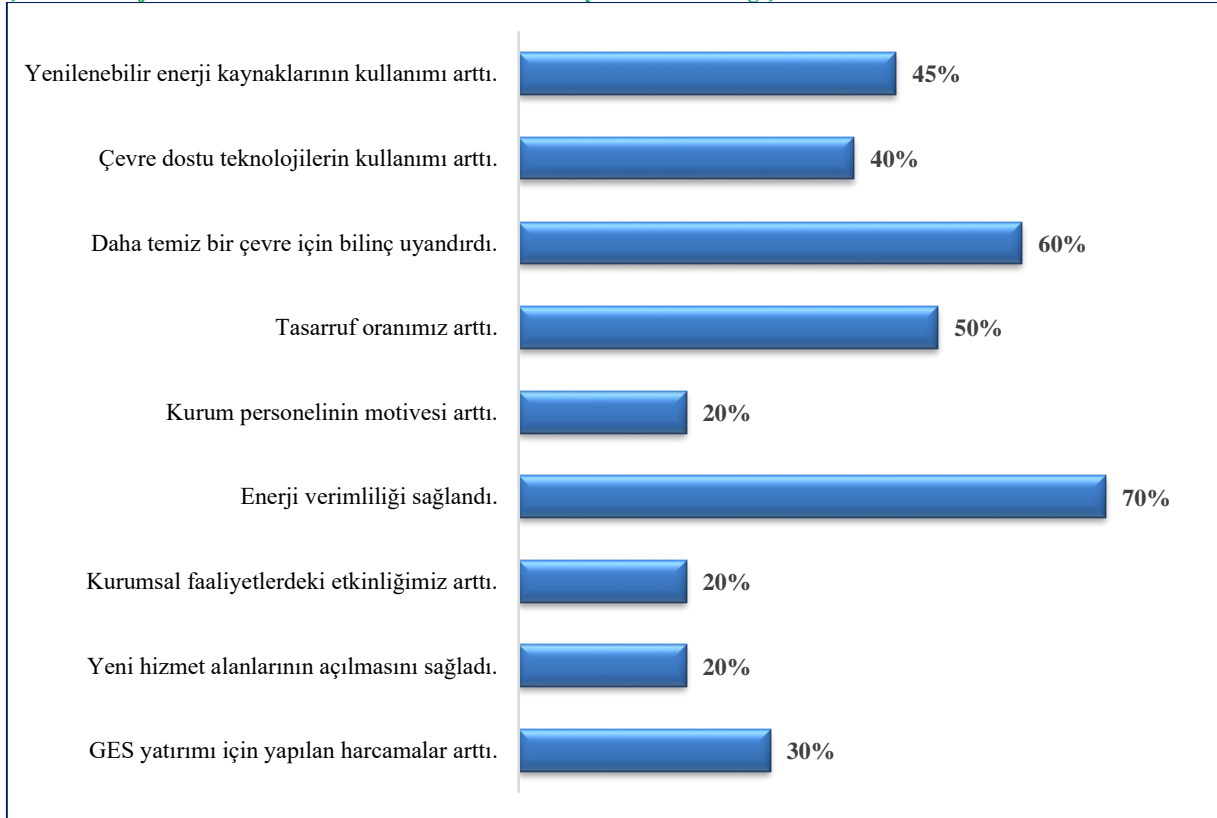
Şekil 18: Desteğin Kurumlardaki Kazanımları

“Destek aldığınız proje kapsamında kurumunuzun hedeflerine ulaştınız mı?” sorusuna; kurumların 18’i evet, kurumların 1’i hayır yanıtını vermiştir. “Destek aldığınız proje sonucunda kurumunuzda yeni ortak kullanım alanları meydana geldi mi?” sorusuna; kurumların 8’i evet, %11’i hayır yanıtını vermiştir. “Projenizi Ajans desteği olmadan yapabilir miydiniz?” sorusuna; kurumların 4’ü evet, 15’i hayır yanıtını vermiştir. “Ajans desteği, alınan ekipmanların daha kaliteli olması noktasında fayda sağlamış mıdır?” sorusuna; kurumların 16’sı evet, kurumların 3’ü hayır yanıtını vermiştir. “Destek sonrasında gerçekleştirdiğiniz yatırımın ilave yatırımlara (iyileştirmelere) ihtiyacı oldu mu?” sorusuna; kurumların 11’i evet, kurumların 8’i hayır yanıtını vermiştir.

SÜÇEP'in destek alan kurumlara faydaları incelendiğinde; ZAFER'den destek alan kurumların %95'i proje hedeflerine ulaşmış olup destek alan kurumların %79'u ajans desteği olmadan yatırımlarını gerçekleştiremeyeceklerini belirtmişlerdir. Destek sonrası kurumların %60'ı ortak kullanım alanlarına sahip olmuştur. Ajans desteği faaliyete geçirilen projelerin makine ve ekipman kalitesine %80 etki etmiştir. Destek programı kapsamında desteklenen yatırımların %55'i ilave yatırımlara ihtiyaç duymuştur.

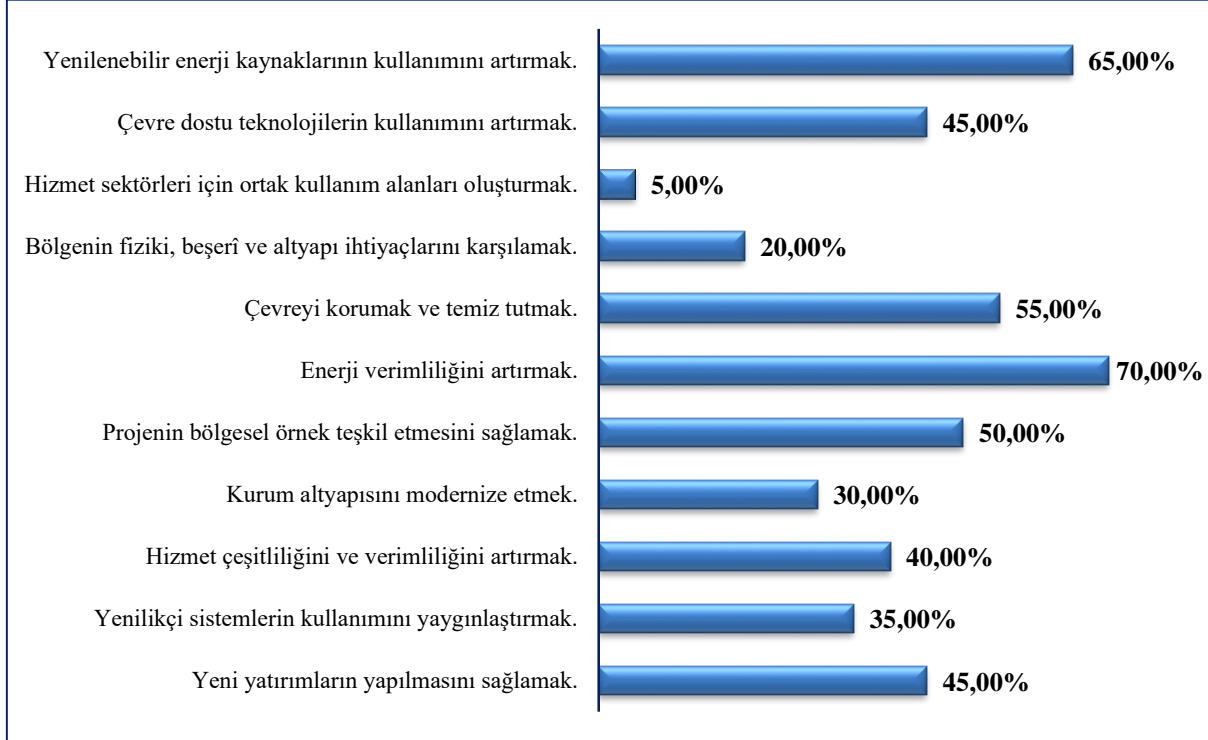
Şekil 19: Proje Tamamlandıktan Sonra Kurumlarda Meydana Gelen Değişimler

“Proje tamamlandıktan sonra kurumunuzda meydana gelen değişimleri işaretleyebilir misiniz?” sorusuna; kurumların 6’sı GES yatırımı için yapılan harcamalar arttı, kurumların 4’ü yeni hizmet alanlarının açılmasını sağladı, kurumların 4’ü kurumsal faaliyetlerdeki etkinliğimiz arttı, kurumların 14’ü enerji verimliliği sağlandı, kurumların 4’ü kurum personelinin motivesi arttı, kurumların 10’u tasarruf oranımız arttı, kurumların 12’si daha temiz bir çevre için bilinç uyandı, kurumların 8’i çevre dostu teknolojilerin kullanımı arttı, kurumların 9’u yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı arttı yanıtı vermiştir.

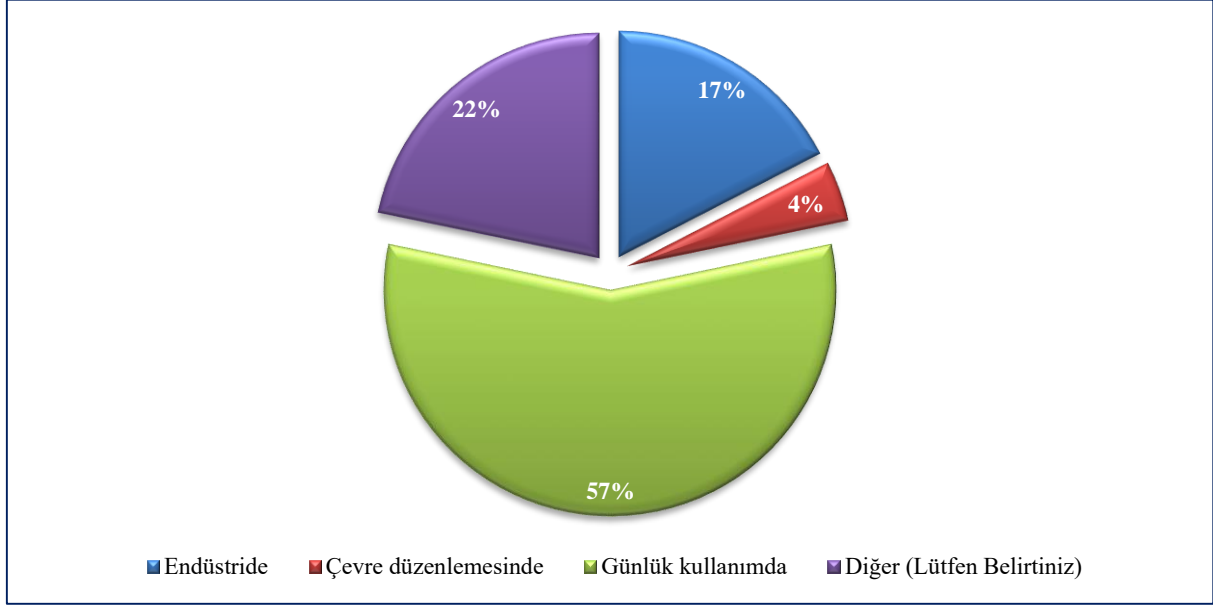
SÜÇEP desteği kapsamında destek alan kurumlarda meydana gelen değişimler incelendiğinde; destek alan kurumların %70’inde enerji verimliliği, %60’ında daha temiz çevre bilinci, %50’sinde tasarruf artışı, %20’sinde yeni hizmet alanların açılması, %40’ında çevre dostu teknolojilerin kullanımı artış sağlanmıştır. Destek alan kurumların %30’u GES için yapılan harcamalarda artış sağlarken %45’i yenilenebilir enerji kaynaklarında artış sağlamıştır.

Şekil 20: Kurumların Mali Destek Programına Öncelikli Başvuru Nedenleri

“Yararlanmış olduğunuz mali destek programında öncelikli başvuru nedenleriniz nelerdir?” sorusuna; kurumların 9’u yeni yatırımların yapılmasını sağlamak, kurumların 7’si yenilikçi sistemlerin kullanımını yaygınlaştırmak, kurumların 8’i hizmet çeşitliliğini ve verimliliğini artırmak, kurumların 6’sı kurum altyapısını modernize etmek, kurumların 10’u projenin bölgesel örnek teşkil etmesini sağlamak, kurumların 14’ü enerji verimliliğini artırmak, kurumların 11’i çevreyi korumak ve temiz tutmak, kurumların 4’ü bölgenin fiziki, beşerî ve altyapı ihtiyaçlarını karşılamak, kurumların 1’i hizmet sektörleri için ortak kullanım alanları oluşturmak, kurumların 9’u çevre dostu teknolojilerin kullanımını artırmak ve kurumların 13’ü yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını artırmak yanıtını vermiştir.

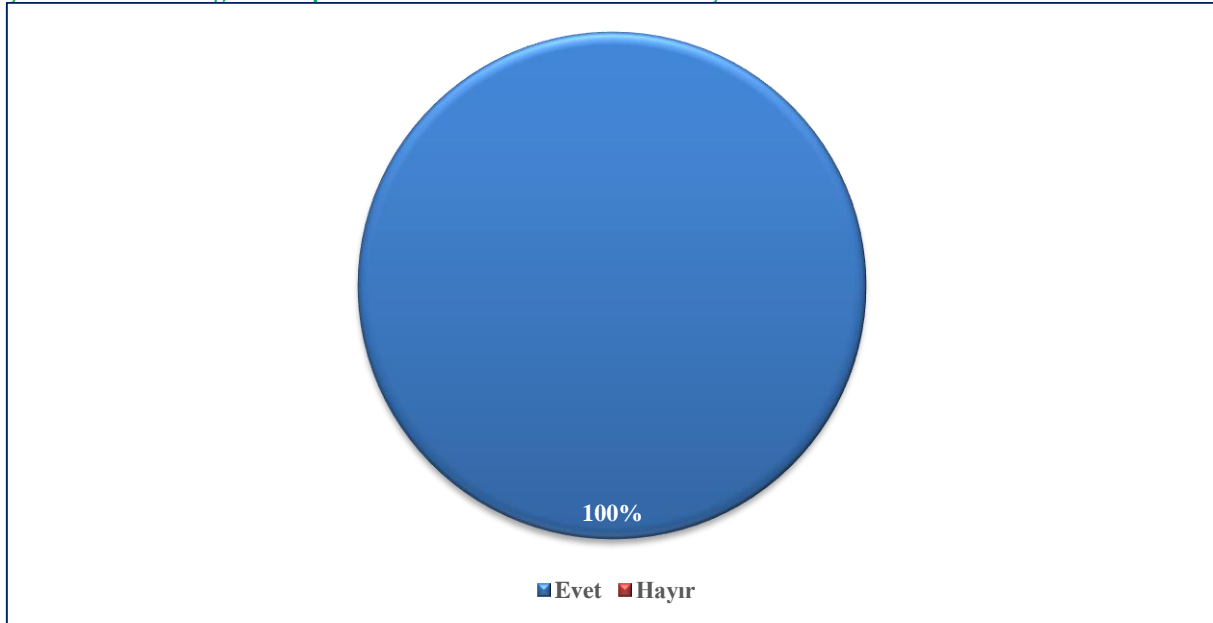
SÜÇEP kapsamında destek alan kurumların programa başvuru nedenleri incelendiğinde; destek alan kurumların %70’i enerji verimliliğini, %65’i yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını, %40’ı hizmet çeşitliliğini ve %45’i çevre dostu teknolojilerin kullanımını artırmayı amaçlamıştır. Destek alan kurumların %50’si projelerinin bölgesel örnek teşkil etmesini düşünmektedir.

Şekil 21: Program Kapsamında Destek Alan Yatırımların Kullanıldığı Alanlar

*Diğer (Lütfen Belirtiniz): Sağlık, Jeotermal enerji ile bölgesel konut ısıtması, Turizm, Katı atık transfer istasyonu

“Program kapsamında destek alan yatırımınızı hangi alan (lar) da kullanmaktasınız?” sorusuna; kurumların 4’ü endüstride, kurumların 1’i çevre düzenlemesinde, 13’ü günlük kullanımda, 5’i diğer sektörlerde yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında destek alan kurumların proje alanları incelendiğinde; yatırımların %57’si günlük kullanımda, %17’si endüstride, %4’ü çevre düzenlemesinde ve %22’si diğer kullanım alanlarındadır.

Şekil 22: Destek Programı Kapsamında Kurumların Hedeflerine Ulaşma Durumu

“Destek programı kapsamında hedefinize/hedeflerinize ulaşabildiniz mi?” sorusuna; kurumların tamamı evet yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında destek alan kurumların tamamı yatırım etkinlik hedeflerine ulaşmıştır. Bu kapsamda ZAFER tarafından sağlanan destek programının (SÜÇEP) bölgenin kalkınmasında, üretimde sürdürülebilirlikte, kurumların hizmet devamlılığı ve kalitesinde önemli faydalara sağlamıştır.

Etkinlik Kriteri Hakkında Puanlama ve Değerlendirme

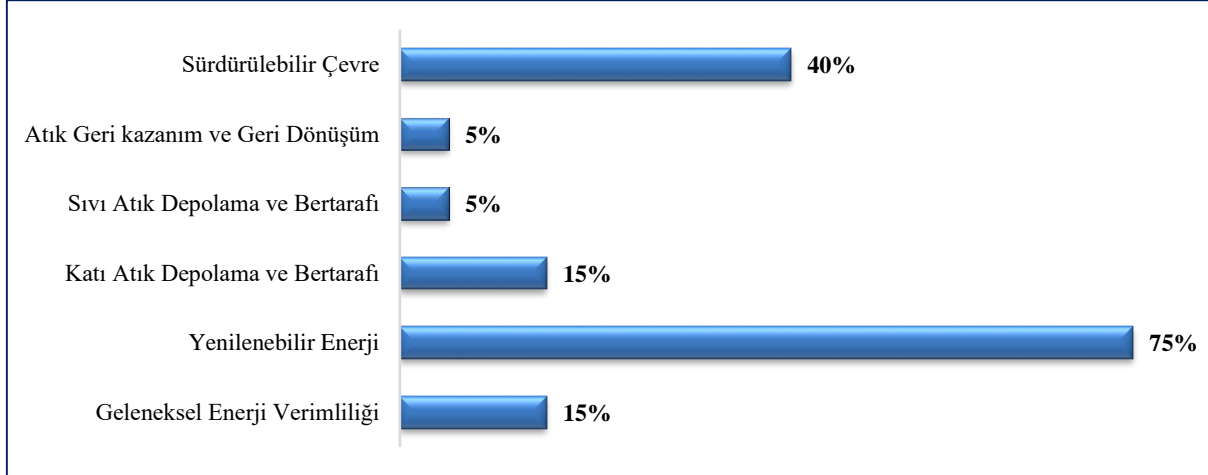
Etkinlik bölümünde SÜÇEP destek programı kapsamında destek alan kurumların değerlemeleri doğrultusunda %100 oranında başarı sağlanmıştır. ZAFER kaynakların etkin olarak kullanılmasında veri takibini ve yatırım sürekliliğini yakından takip ederek bölgenin kalkınmasında önemli bir rol üstlenmektedir. SÜÇEP programı sayesinde yararlanıcılar hedeflenen çıktıları beklentiler doğrultusunda başarı ile elde etmişlerdir. TR33 Bölgesi'ne program kapsamında %57 oranında günlük kullanımlarda yatırım etkinliği kazandırılmıştır.

Destek programından faydalanan 5 farklı kurum ile yapılan telekonferans görüşmelerinde; kurumlar ZAFER'in desteği sayesinde gerçekleştirmiş oldukları yatırımlarının etkinlik seviyelerini beklentilerinin üzerinde gerçekleştirdiğini, bölgede ilave yatırımlar için ZAFER'in desteğinin önemli olduğunu belirtmişlerdir.

Etki

Bu bölümde programın hedeflenen sosyal, ekonomik veya çevresel etki yaratma derecesinin ölçülmesi hedeflenmektedir. Ayrıca, program nedeniyle yapılmaktan vazgeçilen ya da azaltılan yatırımların olup olmadığı da incelenmektedir. Bu bölümde farklı ölçeklerle sorulan sorulara ilişkin elde edilen cevapların değerlendirmeleri yapılmaktadır.

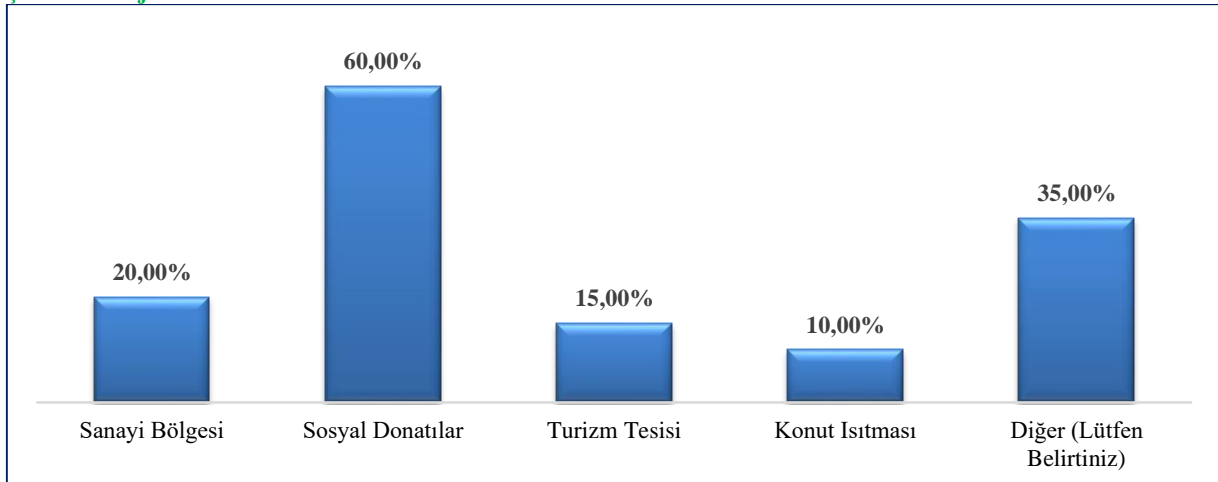
Şekil 23: Projelerin Hedef Sektörleri

“Projenizin hedef sektörü nedir?” sorusuna; kurumların 3’ü geleneksel enerji verimliliği, kurumların 15’i yenilenebilir enerji, kurumların 3’ü katı atık depolama ve bertarafı, kurumların 1’i sıvı atık depolama ve bertarafı, kurumların 1’i atık geri kazanım ve geri dönüşüm ve kurumların 8’i sürdürülebilir çevre yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında destek alan projelerin %75’i yenilenebilir enerji, %40’ı sürdürülebilir çevre, %15’i katı atık depolama ve bertarafı, %5’i sıvı atık depolama ve bertarafı ve atık geri kazanım sektörleri kapsamındadır.

Şekil 24: Projelerin Hedef Kitleleri

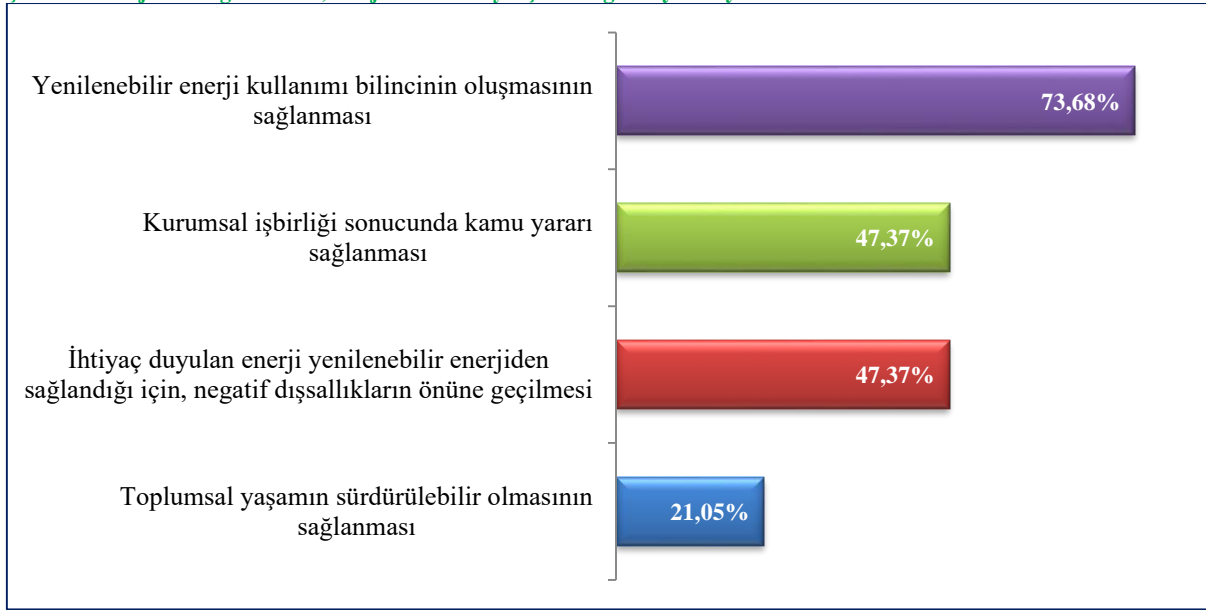

*Diğer (Lütfen Belirtiniz): Belediyeye ait tesis ve binalar, sürdürülebilir çevre, Hobi bahçeleri ve aydınlatma, Okul, İlçe merkezi evsel atıksu

“Projenizdeki hedef kitle nedir/kimdir?” sorusuna; kurumların 4’ü sanayi bölgesi, kurumların 12’si sosyal donatılar, kurumların 3’ü turizm tesisi, kurumların 2’si konut ısıtma ve kurumların 7’si diğer yanıtlarını vermişlerdir.

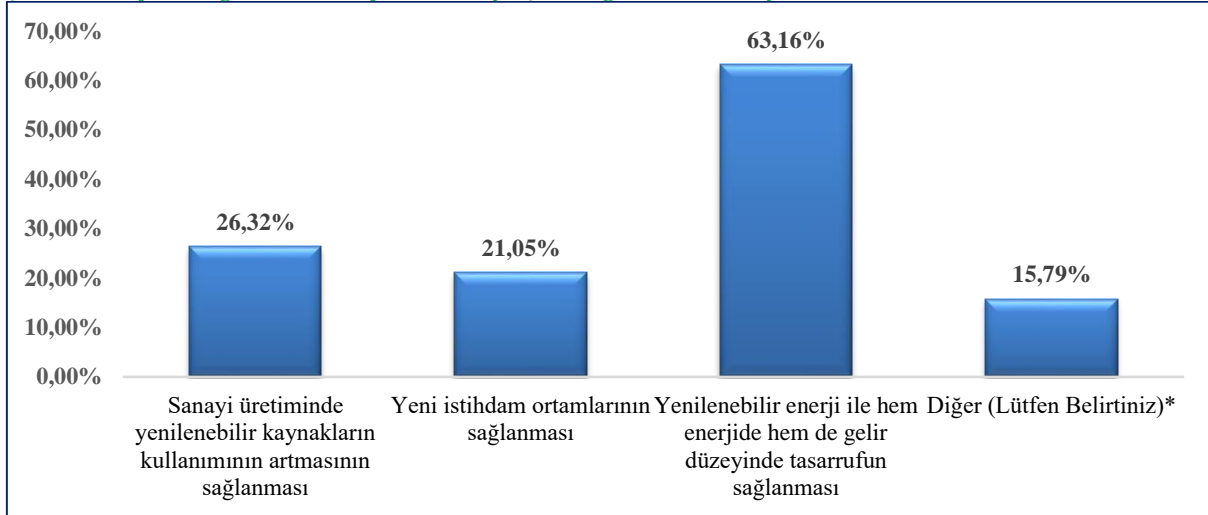
SÜÇEP kapsamında yararlanan projelerin %60’ı sosyal donatılar, %20’si sanayi bölgeleri, %15’i turizm, %10’u konut ısıtma ve %35’i diğer alanlarda faaliyete geçirilmiştir.

Şekil 25: Proje Desteği Sonrası, Projelerin Ortaya Çıkardığı Sosyal Faydalar

“Proje desteği sonrası, projenin ortaya çıkardığı sosyal faydaları nelerdir?” sorusuna; kurumların 4’ü toplumsal yaşamın sürdürülebilir olmasının sağlanması, kurumların 9’u ihtiyaç duyulan enerji yenilenebilir enerjiden sağlandığı için, negatif dışsallıkların önüne geçilmesi, kurumların 9’u kurumsal işbirliği sonucunda kamu yararı sağlanması ve kurumların 14’ü yenilenebilir enerji kullanımı bilincinin oluşmasının sağlanması yanıtını vermiştir.

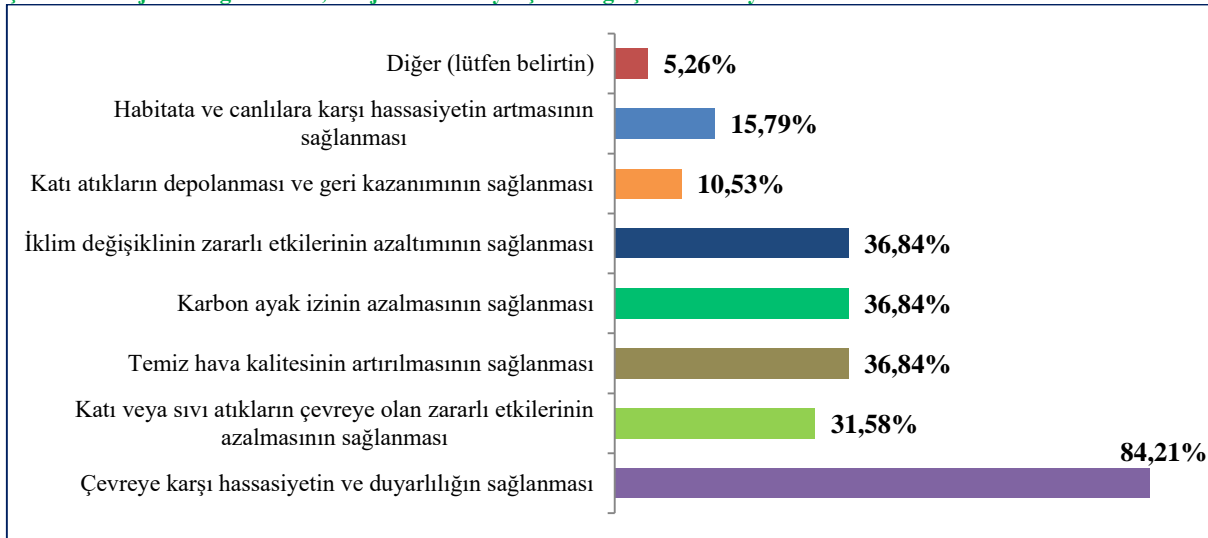
SÜÇEP kapsamında desteklenen projeler; %73,68 oranında yenilenebilir enerji kullanımı bilincine, %47,37 oranında negatif dışsallıkların engellenmesinde, %47,37 oranında kurumsal işbirliği ve kamu yararına, %21,05 oranında toplumsal yaşamın sürdürülebilirliğine fayda sağlamıştır. Destek programı bölgenin kalkınmasında ve sürdürülebilir yaşamın dönemin şartlarına uyum sağlamasında lokomotif rol üstlenmiştir.

Şekil 26: Proje Desteği Sonrası, Projelerin Ortaya Çıkardığı Ekonomik Faydalar

**Diğer (Lütfen Belirtiniz): Tesis modernizasyonu, Enerji bilincinin artması, Doğaya salınan kirli suların temizlenmesi

“Proje desteği sonrası, projenizin ortaya çıkardığı ekonomik faydaları nelerdir?” sorusuna; kurumların 5’i sanayi üretiminde yenilenebilir kaynakların kullanımının artmasının sağlanması, kurumların 4’ü yeni istihdam ortamlarının sağlanması, kurumların 12’si yenilenebilir enerji ile hem enerjide hem de gelir düzeyinde tasarrufun sağlanması ve kurumların 3’ü diğer yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında desteklenen projelerin %63,13’ü yenilenebilir enerjinin sağladığı gelir ve tasarrufu artırması, %26,32’si üretimde yenilenebilir kaynak kullanımının artması, %21,05’i istihdam ortamı oluşturması ve %15,79’u diğer alanlarda ekonomik olarak fayda sağlamıştır.

Şekil 27: Proje Desteği Sonrası, Projelerin Ortaya Çıkardığı Çevresel Faydalar

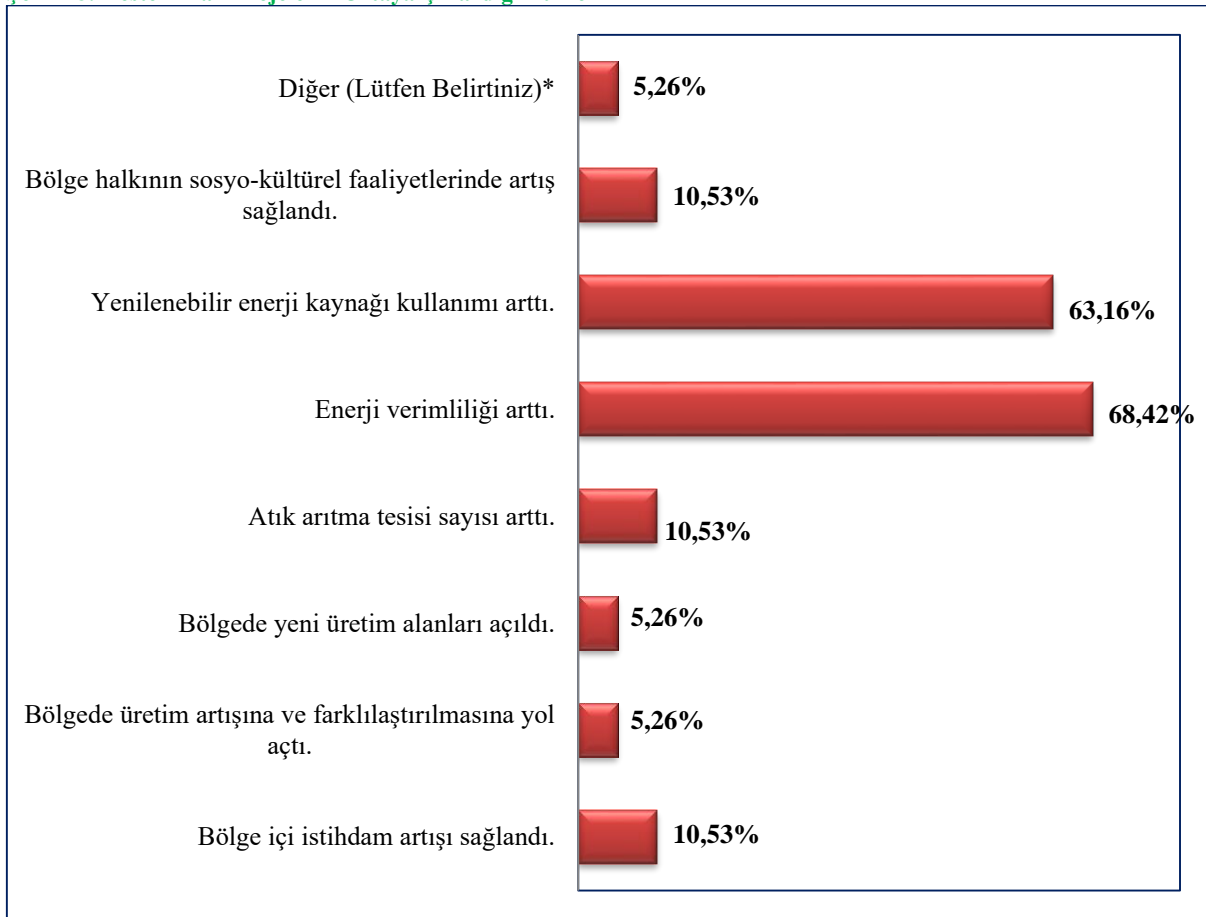
*Diğer (Lütfen Belirtiniz): Verimliliğin artırılması

“Proje desteği sonrası, projenizin ortaya çıkardığı çevresel faydaları nelerdir?” sorusuna; kurumların 16’sı çevreye karşı hassasiyetin ve duyarlılığın sağlanması, kurumların 6’sı katı veya sıvı atıkların çevreye olan zararlı etkilerinin azalmasının sağlanması, kurumların 7’si temiz hava kalitesinin artırılmasının sağlanması, kurumların 7’si karbon ayak izinin azalmasının sağlanması, kurumların 7’si

iklim değişikliğinin zararlı etkilerinin azaltımının sağlanması, kurumların 2'si katı atıkların depolanması ve geri kazanımının sağlanması ve kurumların 3'ü habitata ve canlılara karşı hassasiyetin artmasının sağlanması yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında desteklenen projelerin %84,21'i çevreye karşı duyarlılığın ve hassasiyetin sağlanması, %36,84'ü katı veya sıvı atıkların çevreye olan zararlı etkilerinin ve iklim değişikliğinin zararlı etkilerinin azalması ve temiz hava kalitesinin artırılması, %31,58'i karbon ayak izinin azalması, %10,53'ü katı atıkların depolanması ve geri kazanımının sağlanması gibi çevresel faydalar sağlamıştır. Program kapsamında faaliyete geçen projeler bölgenin çevresel gelişmişlik düzeyine katkıda bulunarak yeni projelere örnek teşkil etmektedir.

Şekil 28: Destek Alan Projelerin Ortaya Çıkardığı Etkiler

*Diğer (Lütfen Belirtiniz): Enerji kullanım bilinci artması

“Projenizin ortaya çıkardığı etkiler nelerdir?” sorusuna; kurumların 2'si bölge içi istihdam artışı sağlandı, kurumların 1'i bölgede üretim artışına ve farklılaştırılmasına yol açtı, kurumların 1'i bölgede yeni üretim alanları açıldı, kurumların 2'si atık arıtma tesisi sayısı arttı, kurumların 13'ü enerji verimliliği arttı, kurumların 12'si yenilenebilir enerji kaynağı kullanımı arttı ve kurumların 2'si bölge halkının sosyo-kültürel faaliyetlerinde artış sağlandı yanıtını vermiştir.

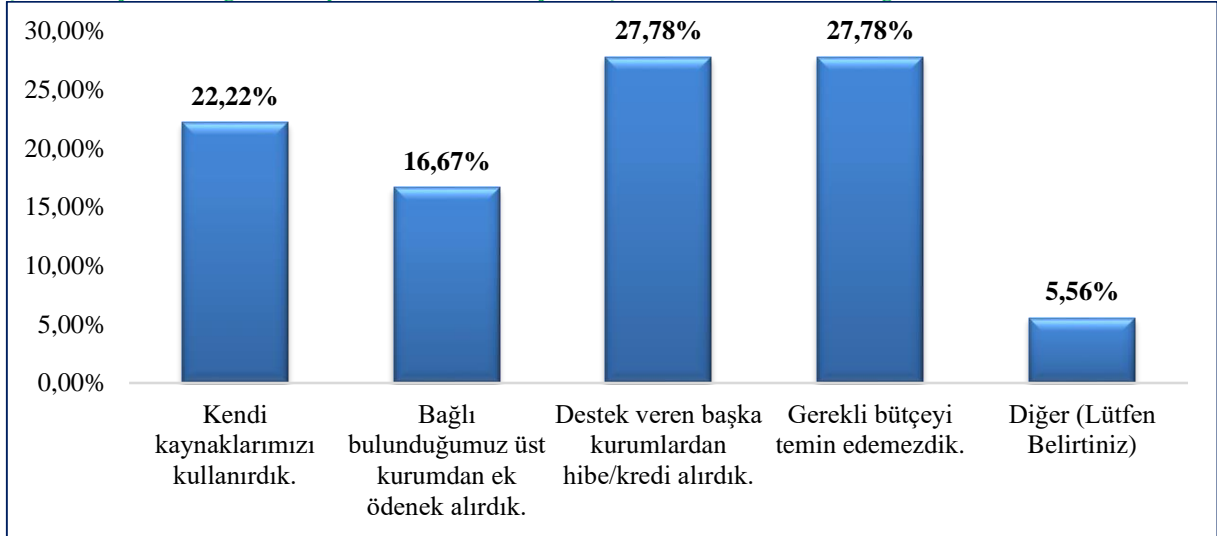
SÜÇEP kapsamında desteklenen projelerin ortaya çıkardığı etkiler incelendiğinde projeler destek alan kurumlara ve bölgelere önemli katkılar yapmıştır. Destek alan yatırımlar veya projeler; %68,42'si enerji verimliliğinde artış, %63,16'sı yenilenebilir enerji kaynakları kullanımında artış, %10,53'ü istihdam, atık arıtma tesis sayısında ve sosyo-kültürel faaliyetlerde artış, %5,26'sı üretim miktarında ve üretim çeşitliliğinde artış sağlamıştır.

Şekil 29: Ajans Desteği Olmasaydı Kurumların Projelerini Gerçekleştirme Durumu

“Ajans desteği olmasaydı projenizi nasıl gerçekleştirirdiniz?” sorusuna; kurumların 1’i aynı dönemde ve aynı ölçekte gerçekleştirirdik, kurumların 1’i aynı dönemde ve orta ölçekte gerçekleştirirdik, kurumların 1’i aynı dönemde ve daha küçük ölçekte gerçekleştirirdik, kurumların 6’sı farklı dönemde ve farklı bir ölçekte gerçekleştirirdik, kurumların 6’sı daha sonraki bir zamanda gerçekleştirirdik ve kurumların 3’ü hiç gerçekleştiremezdik yanıtını vermiştir.

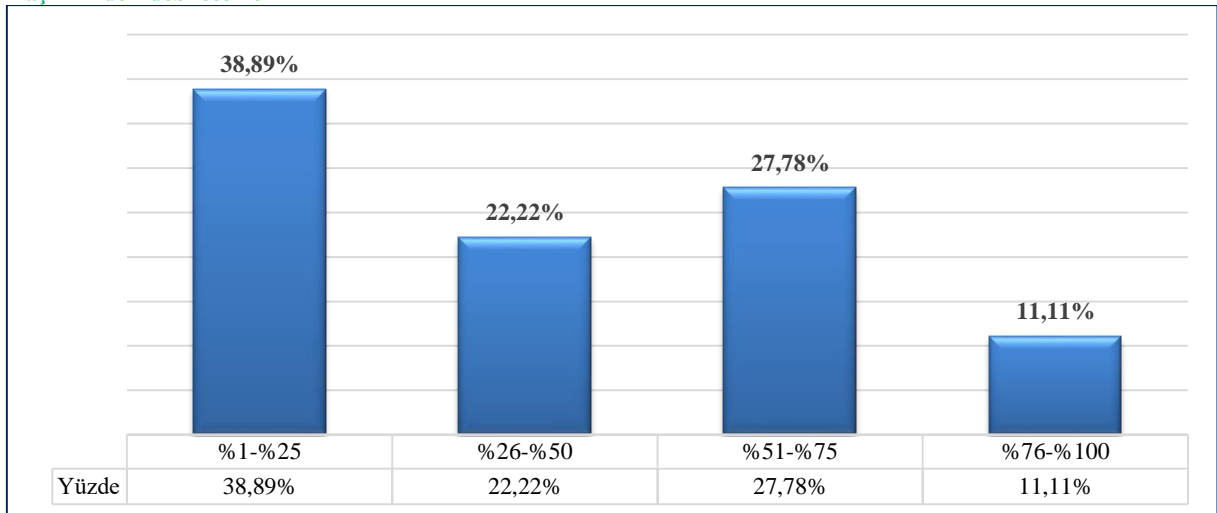
SÜÇEP’ten faydalanan kurumların projelerini ajans desteği olmadan gerçekleştirme durumları incelendiğinde; kurumların SÜÇEP ile gerçekleştirdikleri yatırımları aynı dönemde aynı ölçekte başka bir finansman aracılığı ile gerçekleştirme durumu %5, yatırımların ertelenip farklı ölçekte gerçekleştirilme durumu %33, yatırımların ertelenme durumu %33, yatırımların gerçekleştirilmeme durumu %17’dir. ZAFER SÜÇEP desteği kapsamında kurumların ve bölgenin geleceğe yönelik yatırımlarını gerçekleştirmelerinde önemli rol oynamaktadır.

Şekil 30: Ajans Desteği Olmasaydı, Kurumların Projeleri İçin Gerekli Finansmanı Sağlama Durumu

*Diğer (Lütfen Belirtiniz): Destek veren başka kurumlardan hibe arardık veya kendi kaynaklarımız ile yapmaya çalışırdık.

“Ajans desteği olmasaydı, projeniz için gerekli finansmanı nasıl sağlardınız?” sorusuna; kurumların 4’ü kendi kaynaklarımızı kullanırdık, kurumların 3’ü bağlı bulunduğumuz üst kurumdan ek ödenek alırdık, kurumların 5’i destek veren başka kurumlardan hibe/kredi alırdık, kurumların 5’i gerekli bütçeyi temin edemezdik ve kurumların 1’i diğer yanıtını vermiştir.

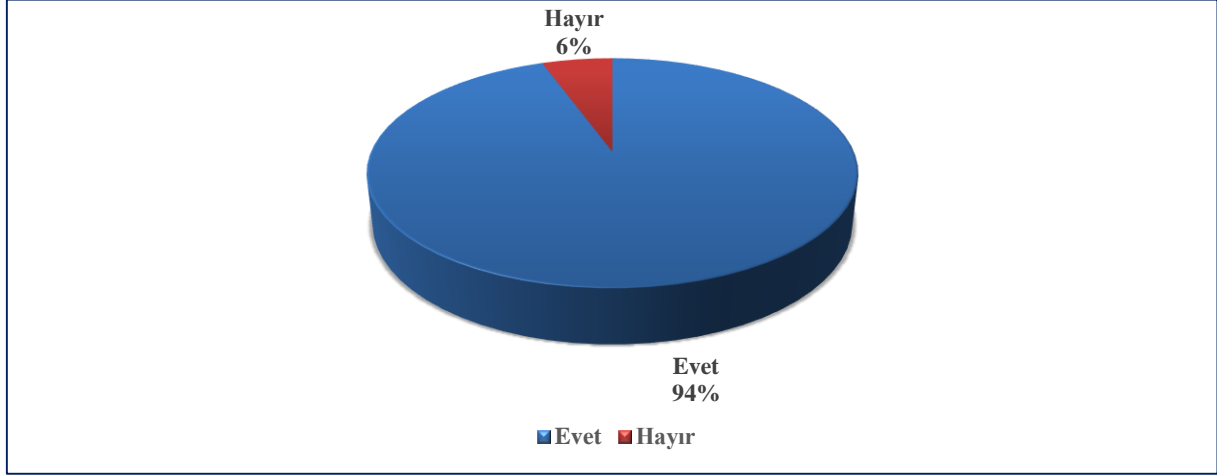
SÜÇEP desteğinin olmaması durumunda kurum yatırımlarının %27,78’si gerekli bütçeyi temin edememektedir. Kurumların ZAFER dışında yatırımları için destek almayı düşündükleri alternatifler incelendiğinde; kendi kaynaklarını kullanma seçeneği %22,22, bağlı bulunduğu üst kurumdan ödenek alma seçeneği %16,67, herhangi bir kurumdan destek talebi %27,78’dir. SÜÇEP desteğinin belirli aralıklarda tekrarlanması (ilana çıkılması) bölgedeki sürdürülebilir yatırımlar için önem arz etmektedir.

Şekil 31: Kurumların Ajans Desteği Olmasaydı, Projeleri Sonucunda Elde Ettikleri Çıktılarından Yaklaşık Yüzde Kaçını Elde Edebilecekleri

“Ajans desteği olmasaydı, projeniz sonucunda elde ettiğiniz çıktıların yaklaşık yüzde (%) kaçını elde edebildiniz?” sorusuna; kurumların 7’si %1-%25, kurumların 4’ü %26-%50, kurumların 5’i %51-%75 ve kurumların 2’si %76-%100 yanıtını vermiştir.

SÜÇEP’ten faydalanan kurumlar projelerinden %88,89 çıktı(verim) elde etmişlerdir. Program kapsamında kurumlar başvuru, hazırlama ve uygulama sürecindeki kazanımları ile sonraki süreçlerde ihtiyaç duyacakları proje destekleri için deneyim ve tecrübe sahibi olmuşlardır.

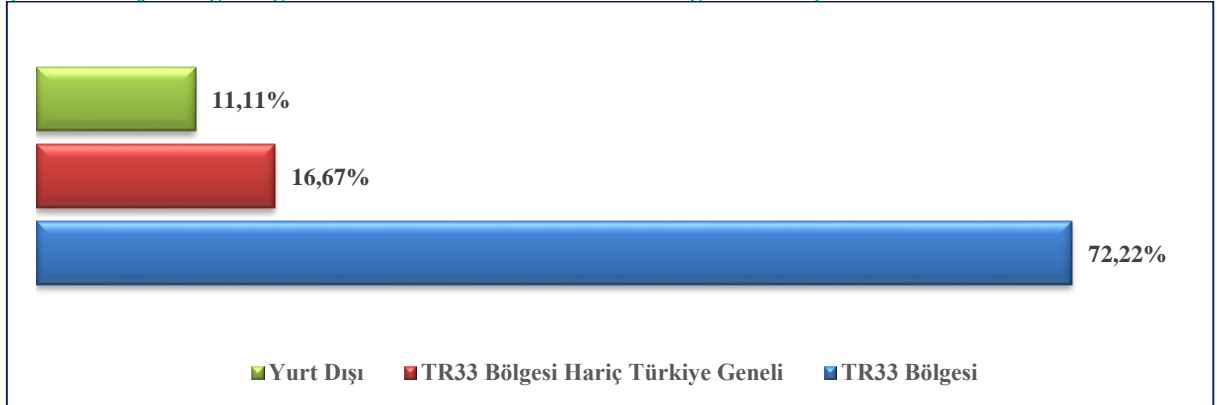
Şekil 32: Destek Sonrası Yenilenebilir Enerji Kaynaklarına Olan Erişimin Kolaylaşma Durumu

“Destek sonrası yenilenebilir enerji kaynaklarına olan erişiminiz kolaylaştı mı?” sorusuna; kurumların 17’si evet, 1’i hayır yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında kurumların enerji maliyetlerini azaltma ve tasarruf miktarlarını artırmaları için gerekli olan yenilenebilir enerji kaynaklarına erişimi artırmıştır. ZAFER’in sunmuş olduğu destekten (SÜÇEP) faydalanan kurumların %94’ü yenilenebilir enerji kaynaklarına erişmekte herhangi bir sorun yaşamamışlardır.

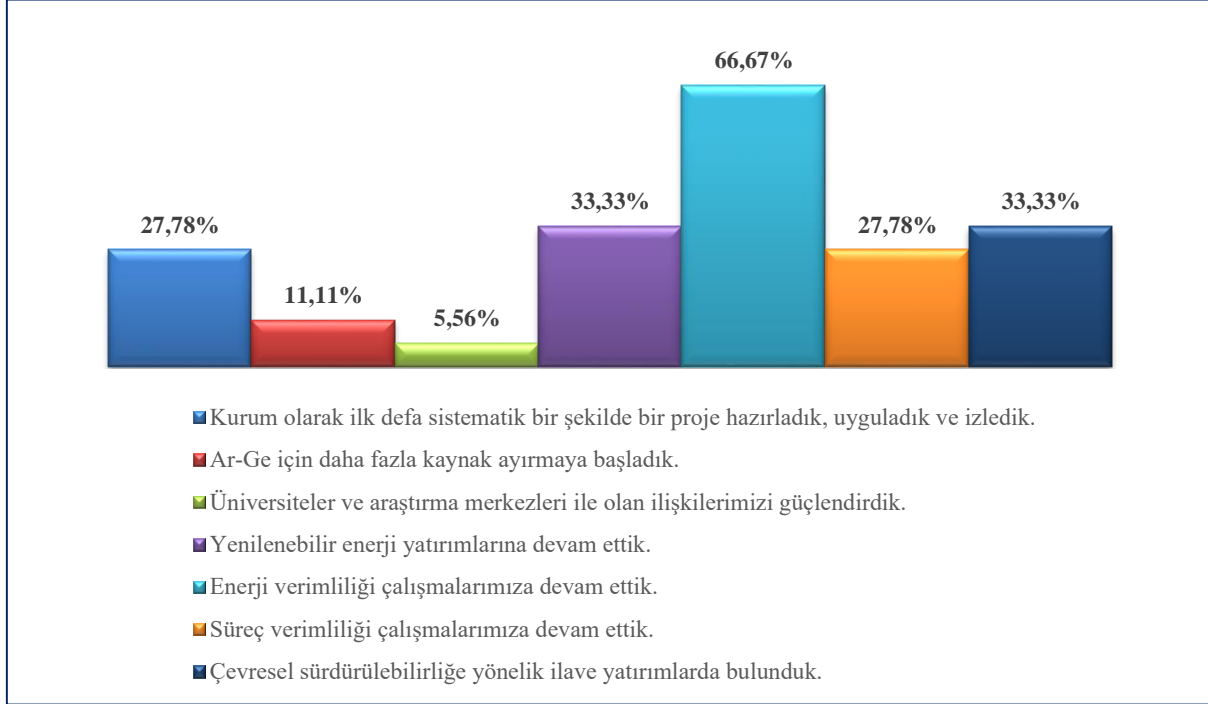
Şekil 33: Proje ile İlgili Sağlanan Yatırım ve Üretim Girdilerinin Ağırlıklı Menşei

“Proje ile ilgili sağladığınız yatırım ve üretim girdilerinin ağırlıklı menşei nereden sağlanmıştır?” sorusuna; kurumların 13’ü TR33 Bölgesi, kurumların 3’ü TR33 Bölgesi hariç Türkiye geneli ve kurumların 2’si yurt dışı yanıtını vermiştir.

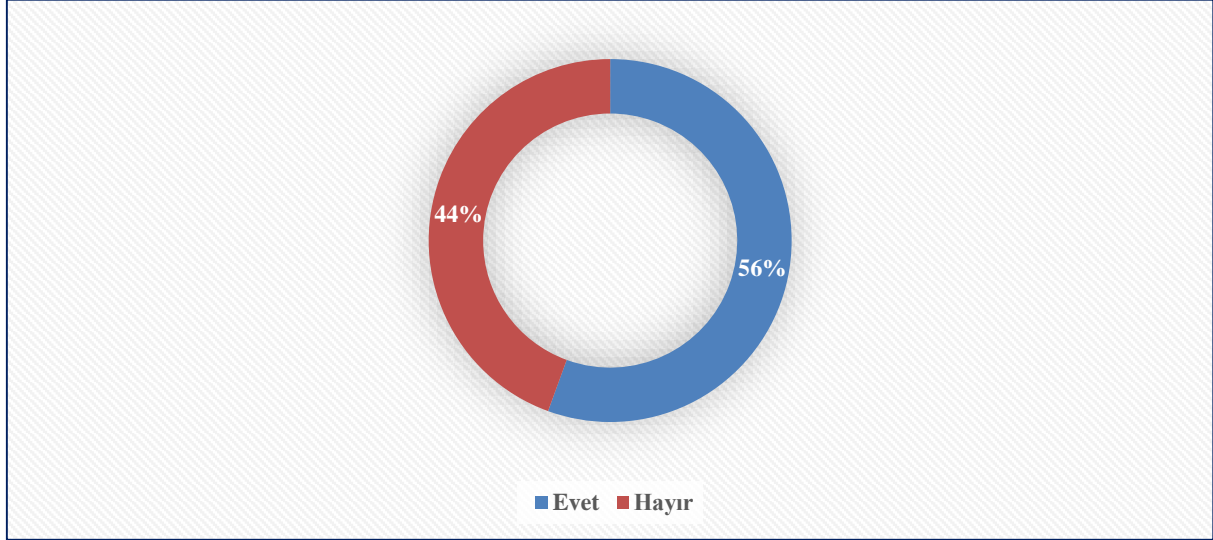
SÜÇEP kapsamında gerçekleşen yatırımlar ileri ve geri bağlantılı sektörlere de fayda sağlamış olup yatırımların ihtiyaç duyduğu makine ve ekipmanların %88,89'u iç piyasadan tedarik edilmiştir. Makine ve ekipmanların %72,22'si TR33 Bölgesi'nden tedarik edilmiştir. ZAFER destek programı kapsamında bölgede faaliyet gösteren üreticilere de dolaylı olarak destek sağlamıştır.

Şekil 34: Gerçekleştirilen Proje Faaliyetlerinin, İlerleyen Dönemde Kurumundaki Çalışmalara Katkısı

“Gerçekleştirdiğiniz proje faaliyetleri, ilerleyen dönemde kurumunuzda hangi konulara katkı sağlamıştır?” sorusuna; kurumların 5'i kurum olarak ilk defa sistematik bir şekilde bir proje hazırladık, uyguladık ve izledik, kurumların 2'si Ar-Ge için daha fazla kaynak ayırmaya başladık, kurumların 1'i üniversiteler ve araştırma merkezleri ile olan ilişkilerimizi güçlendirdik, kurumların 6'sı yenilenebilir enerji yatırımlarına devam ettik, kurumların 12'si enerji verimliliği çalışmalarımıza devam ettik, kurumların 5'i süreç verimliliği çalışmalarımıza devam ettik ve kurumların 6'sı çevresel sürdürülebilirliğe yönelik ilave yatırımlarda bulunduk yanıtını vermiştir.

SÜÇEP'ten faydalanan kurumların kurum içerisindeki çalışma şartlarındaki değişimler incelendiğinde; ilk defa sistematik olarak proje hazırlayanların oranı %27,78, AR-GE için daha fazla kaynak ayırmaya başlayan kurumların oranı %11,11, kurumlar arası işbirliğini ve ilişkileri güçlendiren kurumların oranı %5,56, yenilenebilir enerji yatırımlarında süreklilik arz eden kurumların oranı %33,33, enerji verimliliğinde çalışmalara devam eden kurumların oranı %66,67, proje süreç aşamalarında verimlilik sağlayan kurumların oranı %27,78 ve çevresel sürdürülebilirliğe yönelik ilave yatırımlarda bulunan kurumların oranı %33,33'tür. ZAFER destek programı kapsamında kurumların destek projelerinin hazırlanmasında farkındalık, kurumların deneyim ve tecrübe kazanmasında yardımcı, bölgenin kalkınmasında lokomotif rol, sürdürülebilir çevre ve yenilenebilir kaynakların üretime kazandırılmasında çeşitli fonksiyonlar üstlenmektedir.

Şekil 35: Ajans Desteği Sonrasında Farklı Bir Proje Gerçekleştirme Durumu

“Ajans desteği sonrasında farklı bir proje gerçekleştirdiniz mi?” sorusuna; kurumların 10’u evet, kurumların 8’i hayır yanıtını vermiştir.

SÜÇEP desteğinden faydalanan kurumların ilerleyen süreçte farklı bir proje gerçekleştirme durumu incelendiğinde; kurumların %56’sı SÜÇEP desteği sonrasında yeni projeler gerçekleştirmişlerdir. ZAFER’in SÜÇEP desteğinden faydalanan kurumların sonraki süreçlerde gerçekleştirdiği projeler aşağıda verilmiştir.

Tablo 8: Ajans Desteği Sonrası Gerçekleştirilen Diğer Projeler

Proje Adı	Proje Adedi	Proje Miktarı
Belediye Üniversite El Ele Kütahya için Güçlü Bir Geleceğe Projesi	1	1.540.000 TL
Zekâ ile Simav Jeotermal Isıtma Sistemi Ülkemize Örnek Oluyor	1	2.790.000 TL
İçme Sularına GES Yapımı	9	-
Modern Altyapılar ile Heybeli de Yeşil Enerji Kaynakları Kullanımının Yaygınlaştırılması	1	3.172.151 TL
Kimya Laboratuvarı	1	350.000 TL
Antik Dünya'nın İlkler Kenti Aizanoi Yeniden Doğuyor	1	5.000.000 TL
Hamamboğazı Günöbirlik Termal Turizm Tesisi	1	9.000.000 TL
Böyükbaş Deri İşleme Tesisi	1	5.500.000 Euro
Sürdürülebilir Bir Çevre İçin Geri Kazanıyoruz, Kadınlar Üretiyor Ekonomi Canlanıyor	2	-
Hayata Kaldığın Yerden Devam Et Projesi	1	-

SÜÇEP desteğinden faydalanan kurumlar destek sonrasında toplamda 19 proje gerçekleştirmişlerdir.

Etki Kriteri Hakkında Puanlama ve Değerlendirme

SÜÇEP desteğinden faydalanan kurumların katıldığı anket kapsamında SÜÇEP destek programının etki kriteri değerlendirildiğinde; programın öncelikli amaçları kapsamında gerçekleştirilen yatırımlar %94 oranında kurumsal ve yerel ölçekte etki etmiştir. Etki dahilinde bölgede yenilenebilir enerji kaynaklarına

olan yatırımların sayısı artmış, programdan faydalanan kurumlar %56 oranında yeni yatırımlar gerçekleştirmiştir. Program %72 oranında ileri ve geri bağlantılı sektörlerle dolaylı olarak etki sağlamıştır.

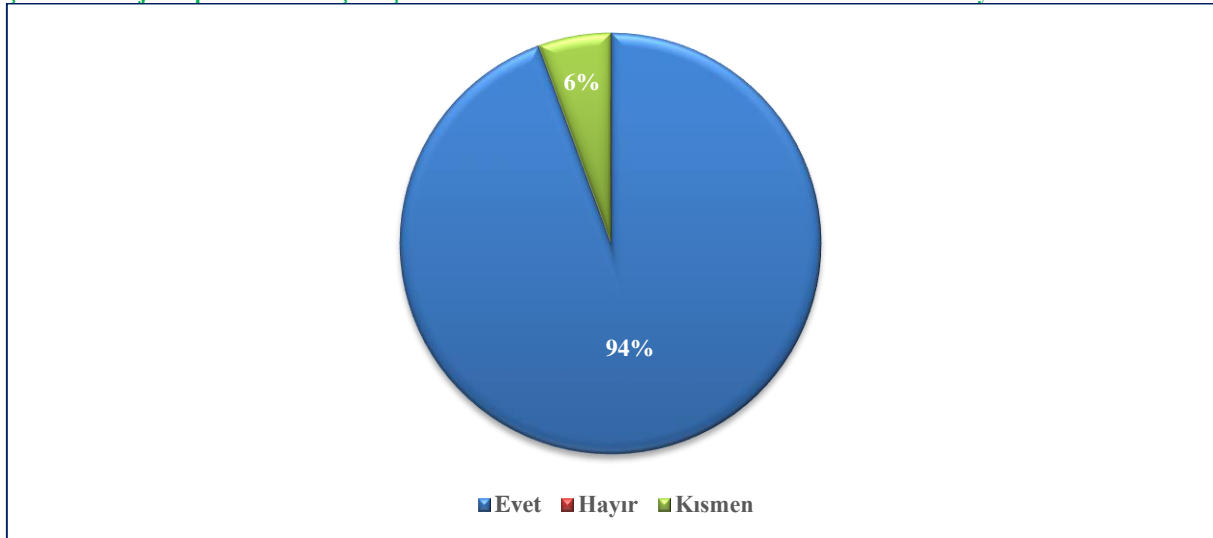
Destek programından faydalanan 5 farklı kurum ile yapılan telekonferans görüşmelerinde; kurumlar ZAFER'in desteği ile gerçekleştirdikleri yatırımların kurum içerisinde tasarruf imkânı sağladığını, temiz çevreye pozitif etkilerinin olduğunu ve diğer kurumlara örnek teşkil edildiklerini belirtmişlerdir.

Projenin ortaya çıkardığı etkiler ajans uzmanları, danışmanlık firmalar ve BD tarafından değerlendirilerek; programın temel hedefleri arasında yer alan enerji ve verimlilik yatırımlarının istihdam, üretim, hizmet, tasarruf vb. konularda kurumsal ve bölgesel ölçekte pozitif etki oluşturduğu belirtilmiştir.

Sürdürülebilirlik

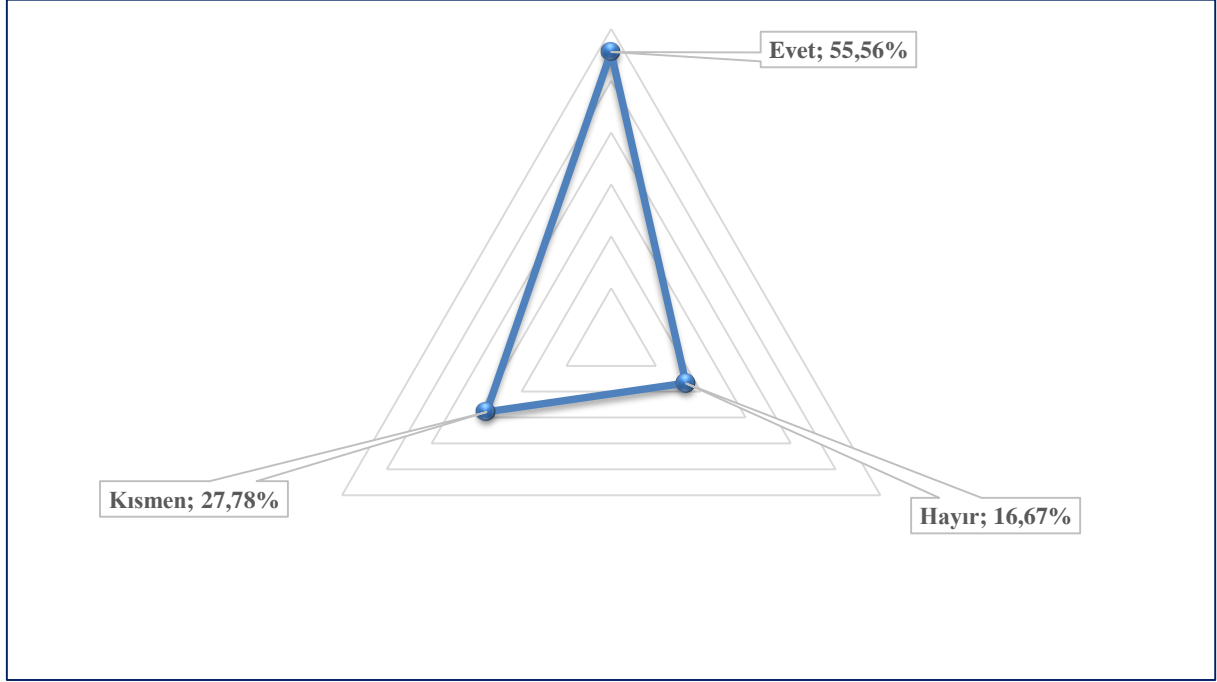
Çalışmadaki beş ana başlıktan sonuncusu olan sürdürülebilirlik ile kastedilen proje çıktı ve sonuçlarının, desteğin tamamlanmasından sonra da devam etmesidir. Spesifik olarak, programın yararlanıcılarda sürdürülebilir değişimlere neden olup olmadığı ve ajans desteği kesilse de sonuçların ve etkilerin sürekliliğinin ne ölçüde gerçekleştiği incelenmiştir.

Şekil 36: Proje Kapsamında Gerçekleştirilen Yatırımların Hala Aktif Olarak Kullanılma ve Fayda Üretilme Durumu

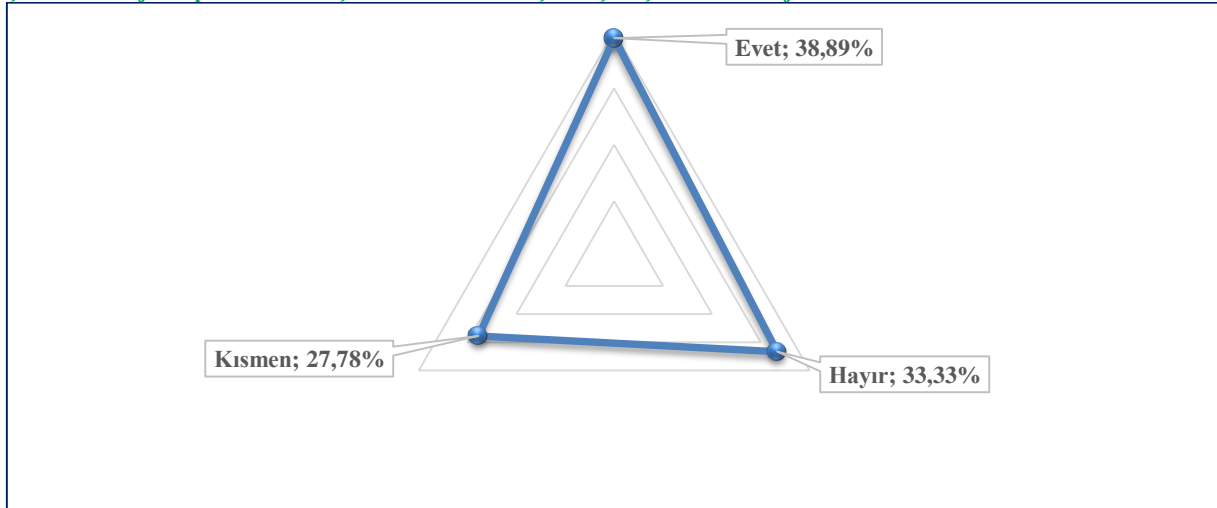
“Proje kapsamında gerçekleştirilen yatırımlar hala aktif olarak kullanılıyor ve fayda üretiyor mu?” sorusuna; kurumların 17’si evet, kurumların 1’i kısmen yanıtını vermiştir.

SÜÇEP desteğinden faydalanan kurumların gerçekleştirdiği projeler %94 oranında mevcut durumda kullanılmakta ve fayda üretmeye devam etmektedir.

Şekil 37: Projenin Kendi Kendini Devam Ettirebilecek Mali Kaynak Yapısına Sahip Olma Durumu

“Proje kendi kendini devam ettirebilecek mali kaynak yapısına sahip mi?” sorusuna; kurumların 10’u evet, kurumların 3’ü hayır ve kurumların 5’i kısmen yanıtını vermiştir.

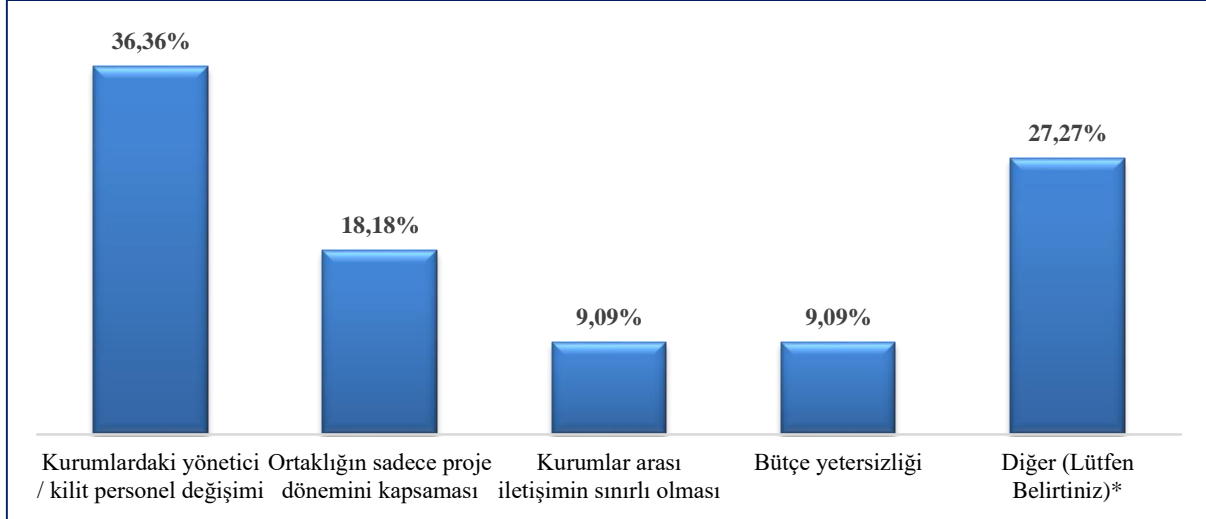
SÜÇEP desteği ile faaliyete geçen projelerin sürdürülebilirliği ve fayda üretmeye devam etmesi için gerekli olan mali kaynak proje sahibi kurumların %55,56’sında mevcuttur. SÜÇEP ile bölgede üretim, tasarruf ve fayda sürekliliği için önem arz eden güçlü mali kaynak yapısı, bölgedeki kurumlarda bulunmaktadır.

Şekil 38: Proje Kapsamında Oluşturulan Ortak ve İştirakçi İlişkilerinin Proje Sonrasında da Devam Etme Durumu

“Proje kapsamında oluşturulan ortak ve iştirakçi ilişkileri, proje sonrasında da devam ediyor mu?” sorusuna; kurumların 7’si evet, kurumların 6’sı hayır ve kurumların 5’i kısmen yanıtını vermiştir.

SÜÇEP desteği ile başlayan kurumlar arası işbirliği ve iştirakçiler arasındaki ilişkiler %38,29 oranında proje sonrasında devam etmektedir. ZAFER sunmuş olduğu destek programı ile bölgenin refahı ve kalkınmasında etkin rol oynayan kurumlar arası birlikteliğe katkı sağlamaktadır.

Şekil 39: Proje Kapsamında Oluşturulan Ortak ve İştirakçi İlişkilerinin Proje Sonrasında Devam Etmeme Nedeni

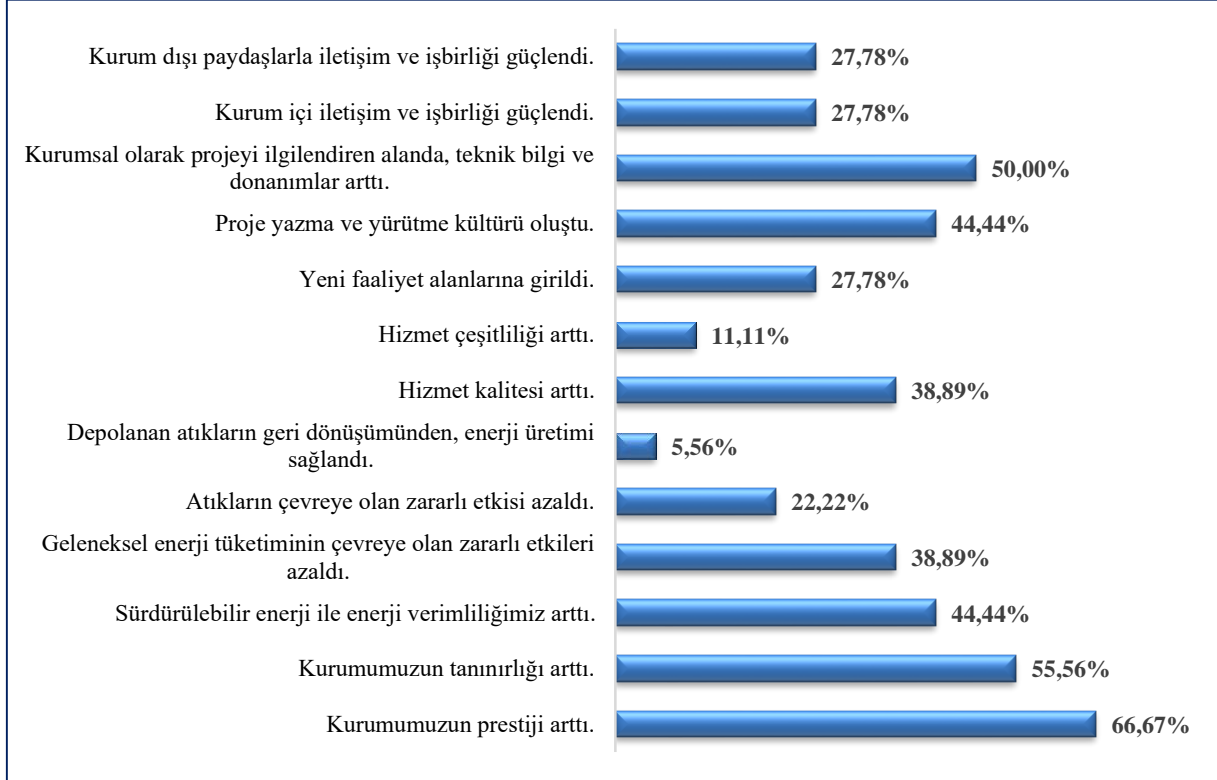

*Diğer (Lütfen Belirtiniz): Projede ortak ve/veya iştirakçi yoktur.

“Proje kapsamında oluşturulan ortak ve iştirakçi ilişkileri, proje sonrasında devam etmiyorsa nedeni nedir?” sorusuna; kurumların 4’ü kurumlardaki yönetici/kilit personel değişimi, kurumların 2’si ortaklığın sadece proje dönemini kapsamaması, kurumların 1’i kurumlar arası iletişimin sınırlı olması, kurumların 1’i bütçe yetersizliği, kurumların 1’i projede ortak ve/veya iştirakçi yoktur ve kurumların 2’si diğer yanıtını vermiştir.

SÜÇEP desteğinden faydalanan kurumların ortak ve iştirakçileri ile ilişkilerinin devam etmemesi durumunun nedenleri incelendiğinde; %36,36 oranında kurumdaki yönetici veya kilit personelin değişmesi, %18,18 oranında ortaklığın proje dönemini kapsamaması, %9,09 oranında kurumlararası iletişimin sınırlı olması ve bütçe yetersizliğidir. SÜÇEP kapsamında fayda sağlayan (destek alan) kurumların %27,27’sinde ortak ve/veya iştirakçi bulunmamaktadır.

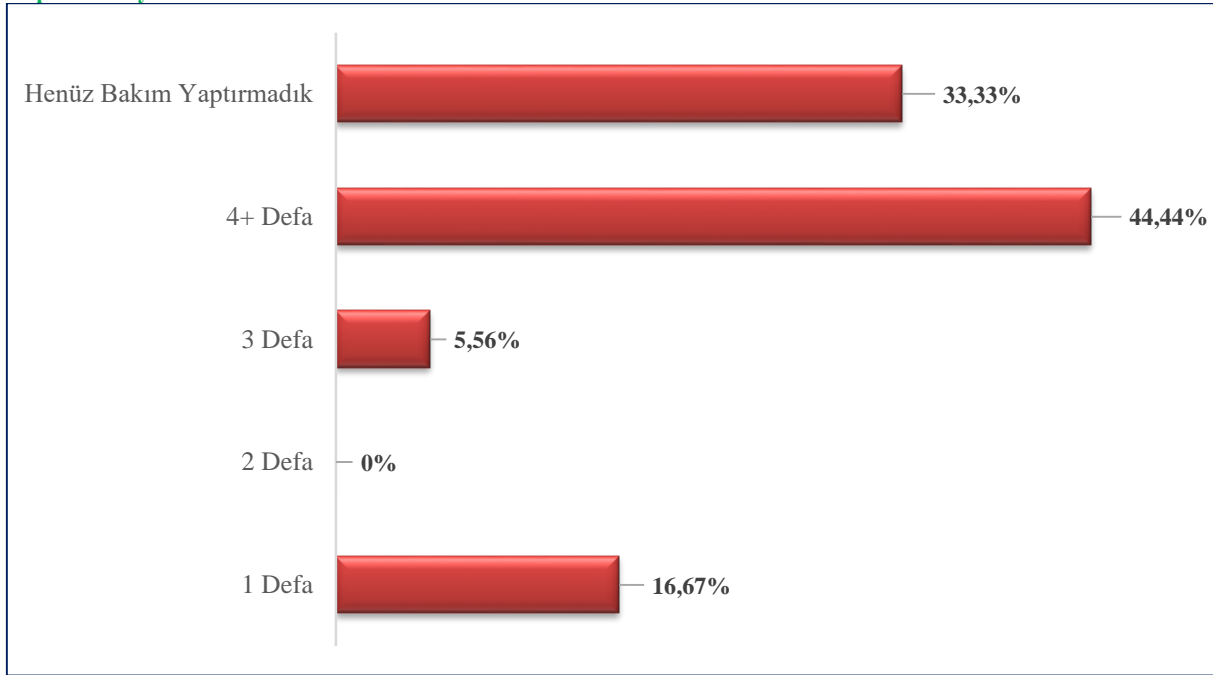
Şekil 40: Proje ile Birlikte Kurumlarda Meydana Gelen Değişimler

“Proje ile kurumunuzda ne tür değişiklikler meydana geldi?” sorusuna; kurumların 12’si kurumun prestiji arttı, kurumların 10’u kurumumuzun tanınırlığı arttı, kurumların 8’i sürdürülebilir enerji ile enerji verimliliği arttı, kurumların 7’si geleneksel enerji tüketiminin çevreye olan zararlı etkileri azaldı, kurumların 4’ü atıkların çevreye olan zararlı etkisi azaldı, kurumların 1’i depolanan atıkların geri dönüşümünden, enerji üretimi sağlandı, kurumların 7’si hizmet kalitesi arttı, kurumların 2’si hizmet çeşitliliği arttı, kurumların 5’i yeni faaliyet alanlarına girildi, kurumların 8’i proje yazma ve yürütme kültürü oluştu, kurumların 9’u kurumsal olarak projeyi ilgilendiren alanda, teknik bilgi ve donanımlar arttı, kurumların 5’i kurum içi iletişim ve işbirliği güçlendi ve kurumların 5’i kurum dışı paydaşlarla iletişim ve işbirliği güçlendi yanıtını vermiştir.

SÜÇEP desteğinden faydalanan kurumların %27,78’i kurum içi iletişimi ve kurum dışı paydaşlarla iletişimi güçlenmiştir. Destek ile prestiji artan kurumların oranı %66,67, proje donanımı ve teknik bilgisi artan kurumların oranı %50, bilinirliği artan kurumların oranı %55,56, hizmet kalitesi artan kurumların oranı %38,89, proje kültürü ve sürdürülebilir enerji verimliliği artan kurumların oranı %44,44’tür. ZAFER SÜÇEP desteği ile kurumlarda ve bölgelerde proje kültürünü, yenilikçi yatırımları, sürdürülebilir çevreyi ve kurumlar arasındaki iletişimi artırmıştır.

Şekil 41: Ajans Desteği Sonrası Faaliyete Geçen Yenilenebilir Enerji veya Atık Arıtma Tesisi Yatırımlarına Bakım Yaptırma Sayısı

“Ajans desteği sonrası faaliyete geçen yenilenebilir enerji veya atık arıtma tesisi yatırımınıza kaç defa bakım yaptırdınız?” sorusuna; kurumların 6’sı henüz bakım yaptırmadım, kurumların 3’ü 1 defa, kurumların 1’i 3 defa ve kurumların 8’i 4+ defa yanıtını vermiştir.

SÜÇEP desteği kapsamında gerçekleşen yatırımlar faaliyet süreci içerisinde bakım ve onarım ihtiyacına tabii olmuştur. Faaliyet dönemi içerisinde tesislerin %44,44’ü dört ve üzerinde, %16,67’si bir defa ve %5,56’sı üç defa bakım onarımı yapılmıştır. Destek kapsamında gerçekleşen yatırımların %33,33’ünün henüz bakım ve onarım ihtiyacı oluşmamıştır.

Sürdürülebilirlik Kriteri Hakkında Puanlama ve Değerlendirme

SÜÇEP destek programından faydalanan kurum ve kuruluşların ankette belirttikleri sürdürülebilirlik kriterleri değerlendirildiğinde; kurum veya kuruluşların %94’ü destek kapsamında faaliyete geçirdiği projelerinden mevcut durumda fayda ve tasarruf sağlamaya devam etmektedirler. Kurumların %39’u işbirliği ve ortaklık yapılarında iletişimde kalıcılığı sağlayarak yeni proje faaliyetlerine devam etmektedirler.

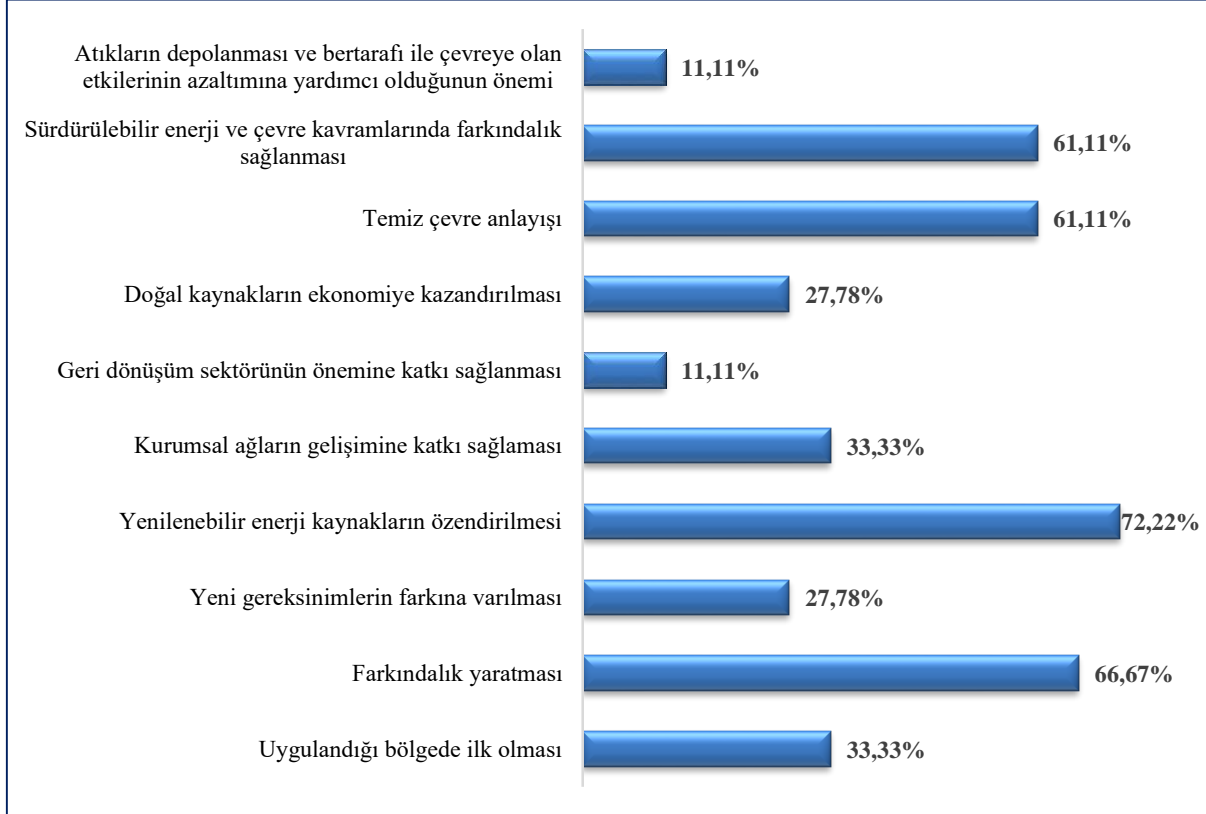
ZAFER SÜÇEP destek programı ile ajansın misyon, vizyon ve öncelikleri doğrultusunda bölge için yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımında ve çevre dostu teknolojilerin üretime kazandırılmasında lokomotif rol oynamıştır.

Destek programından faydalanan 5 farklı kurum ile yapılan telekonferans görüşmelerinde; kurumlar ZAFER’in destek programlarına, yerel ve ulusal ölçekte sürdürülebilir yatırımların gerçekleşebilmesi, üretim artışı ve bölgesel kalkınmanın ivme kazanması için her zaman ihtiyaç olduğunu belirtmişlerdir.

Genel Değerlendirme ve Genel Puanlama

Ankete katılan kurumlara yukarıda detaylı analiz edilen beş ana başlık dışında genel değerlendirmelerini içeren sorular sorulmuş ve bu çerçevede kurumlara benzer bir ZAFER projesine başvurup başvurmayacağı sorusu yöneltilmiştir.

Sekil 42: Projelerin Sağlamış Olduğu Yenilikçi Unsurlar

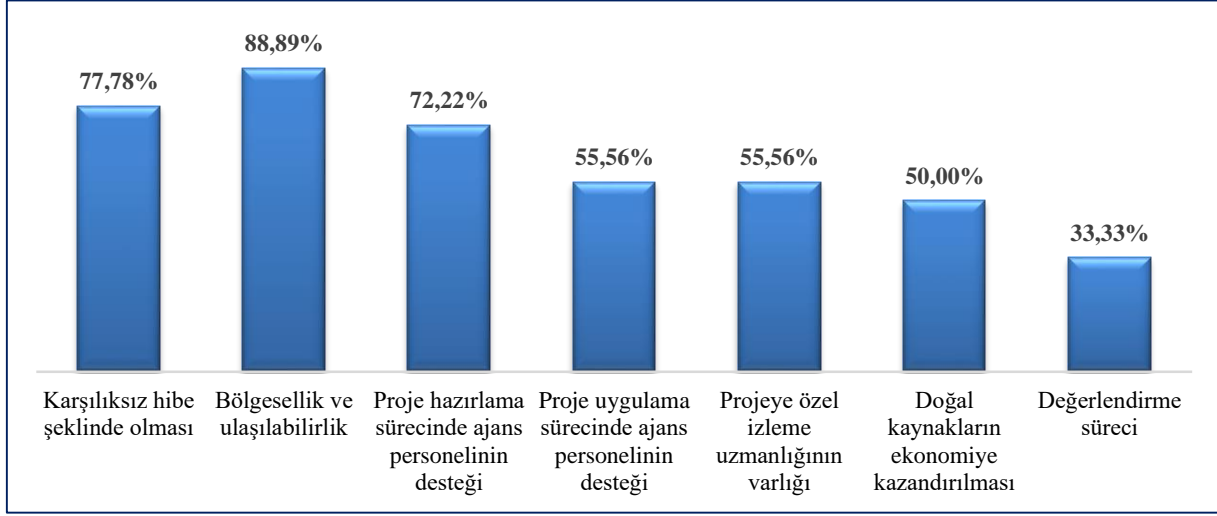

“Projenizin sağlamış olduğu yenilikçi unsurları nelerdir?” sorusuna; kurumların 6’sı uygulandığı bölgede ilk olması, kurumların 12’si farkındalık yaratması, kurumların 5’i yeni gereksinimlerin farkına varılması, kurumların 13’ü yenilenebilir enerji kaynakların özendirilmesi, kurumların 6’sı kurumsal ağların gelişimine katkı sağlanması, kurumların 2’si geri dönüşüm sektörünün önemine katkı sağlanması, kurumların 5’i doğal kaynakların ekonomiye kazandırılması, kurumların 11’i temiz çevre anlayışı, kurumların 11’i sürdürülebilir enerji ve çevre kavramlarında farkındalık sağlanması ve kurumların 2’si atıkların depolanması ve bertarafı ile çevreye olan etkilerinin azaltımına yardımcı olduğunun önemi yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında destek alan projelerin sağlamış olduğu yenilikler incelendiğinde; yatırımların %72,22’si yenilenebilir enerji kaynaklarını özendirmekte, %66,67’si farkındalık kazandırmakta, %61,11’i temiz çevre anlayışını özendirmekte, %33,33’ü kurumsal ağların gelişimine katkı sağlamakta ve %27,78’i doğal kaynakların ekonomiye kazandırılmasını sağlamaktadır.

ZAFER'in SÜÇEP programı yerel ve ulusal ölçekte sosyal, çevresel, kültürel ve ekonomik alanlara fayda sağlamaktadır.

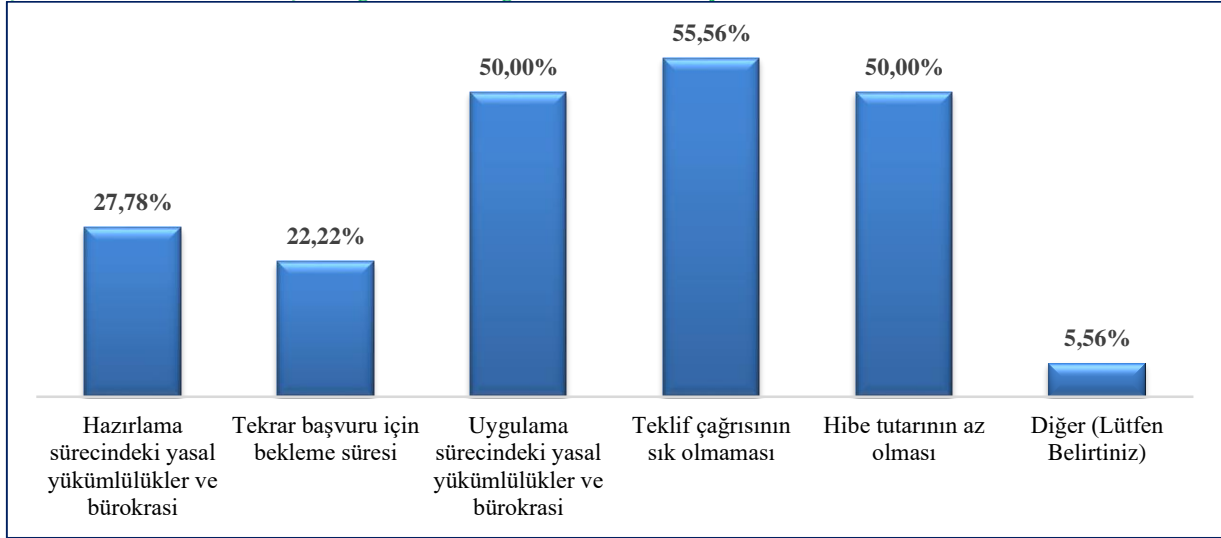
Şekil 43: ZAFER'in Sunmuş Olduğu Destek Programının Avantajları

“ZAFER'in sunmuş olduğu destek programının avantajları nelerdir?” sorusuna; kurumların 14'ü karşılıksız hibe şeklinde olması, kurumların 16'sı bölgesellik ve ulaşılabilirlik, kurumların 13'ü proje hazırlama sürecinde ajans personelinin desteği, kurumların 10'u proje uygulama sürecinde ajans personelinin desteği, kurumların 10'u proje özel izleme uzmanlığının varlığı, kurumların 9'u doğal kaynakların ekonomiye kazandırılması ve kurumların 6'sı değerlendirme süreci yanıtını vermiştir.

SÜÇEP'in bölgesel ve kurumsal alanlarda avantajları incelendiğinde; desteğin karşılıksız olması kurumların %77,78'i için en önemli etkidir. Kurumların desteği avantajlı bulunduğu diğer konular ise bölgesellik ve ulaşılabilirlik (%88,89), proje hazırlama sürecinde ajans personelinin desteği (%72,22), proje uygulama sürecinde ajans personelinin desteği (%55,56), projeye özel uzman varlığı (%55,56), doğal kaynakların ekonomiye kazandırılması (%50) ve değerlendirme sürecidir (%33,33). Ajans sunmuş olduğu destek ile kurumlara, doğal kaynaklara, çevreye ve bölgeye katma değer oluşturmuştur.

Şekil 44: ZAFER'in Sunmuş Olduğu Destek Programının Dezavantajları

*Diğer (Lütfen Belirtiniz): “Dezavantajı Yok” yanıtı verilmiştir.

“ZAFER’in sunmuş olduğu destek programının dezavantajları nelerdir?” sorusuna; kurumların 5’i hazırlama sürecindeki yasal yükümlülükler ve bürokrasi, kurumların 4’ü tekrar başvuru için bekleme süresi, kurumların 9’u uygulama sürecindeki yasal yükümlülükler ve bürokrasi, kurumların 10’u teklif çağrısının sık olmaması, kurumlardan 9’u hibe tutarının az olması ve kurumlardan 1’i diğer (dezavantajı yok) yanıtını vermiştir.

SÜÇEP’in bölgesel ve kurumsal alanlarda dezavantajları incelendiğinde; proje teklif çağrısının sık olmaması %55,56 oranında en önemli etkidir. Kurumların desteği dezavantajlı bulunduğu diğer konular ise hibe oranının az olması ve uygulama sürecindeki yasal yükümlülükler (%50), tekrar başvuru için bekleme süresi (%22,22), hazırlama sürecindeki yasal yükümlülükler ve bürokrasidir (%27,78).

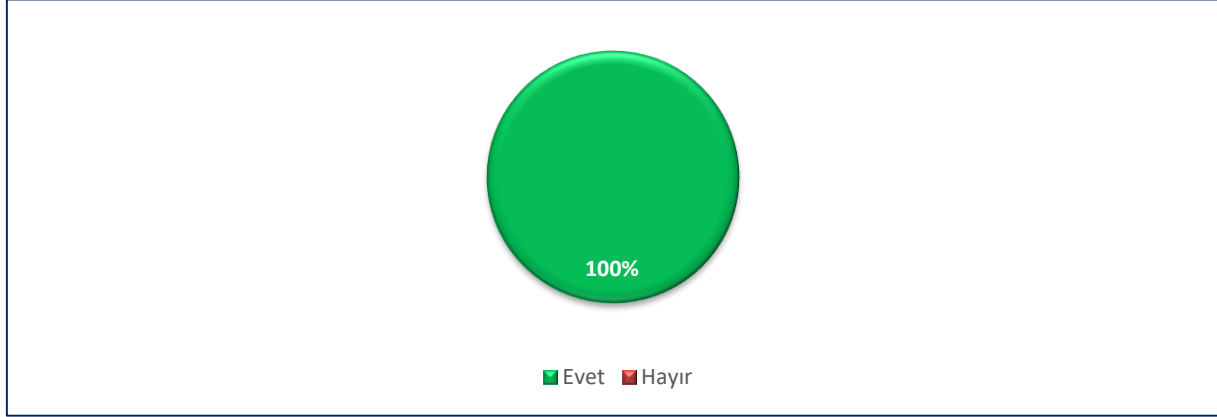
Şekil 45: Proje Kapsamında Yürütülen Faaliyetlerin Ajans Desteği Sonrasında da Fayda Üretmeye Devam Etme Durumu

“Projeniz kapsamında yürütülen faaliyetler ajans desteği sonrasında da fayda üretmeye devam ediyor mu?” sorusuna; kurumlardan 17’si evet, kurumlardan 1’i kısmen yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında gerçekleşen yatırımların %94,44’ü ajans desteği sonrasında da hem kuruma hem de bölgeye fayda sağlamaya devam etmektedir.

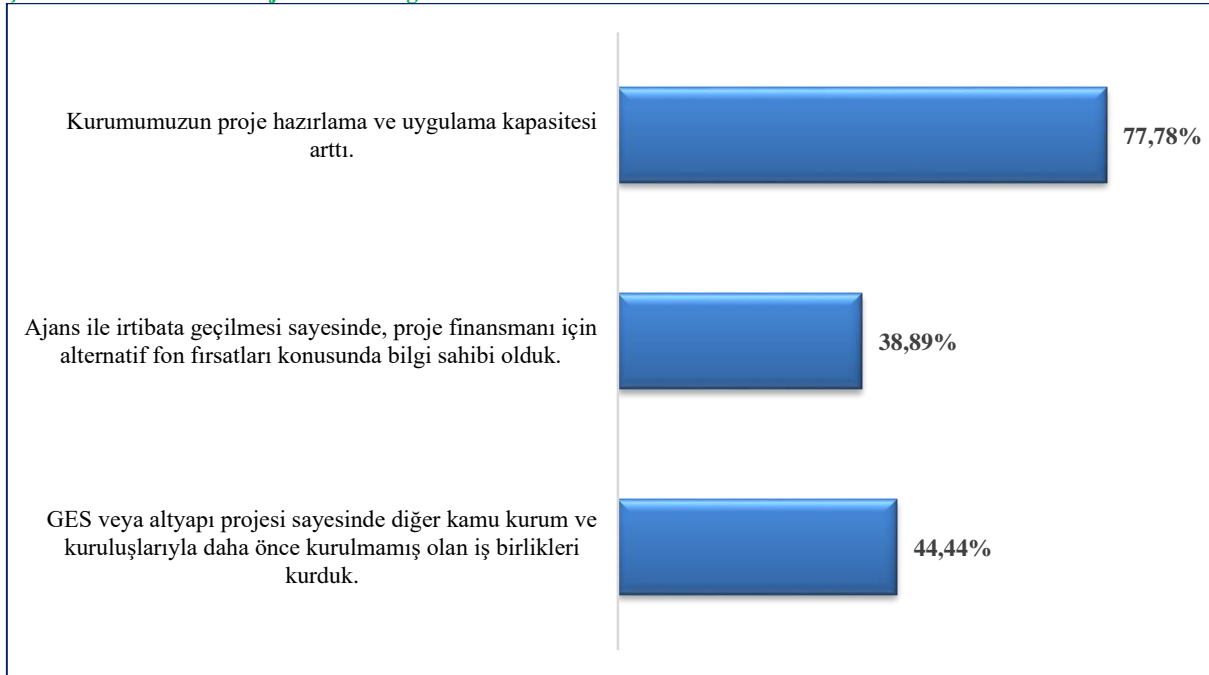
Şekil 46: Destek Alan Kurumların Ajansın Desteğine Tekrar Başvurma İsteği

“ZAFER desteğine tekrar başvurma isteğiniz olur mu?” sorusuna; kurumların hepsi evet yanıtını vermiştir.

ZAFER’in SÜÇEP programından yararlanan kurumların %100’ü ajans desteklerine tekrar başvuru yapmayı istemektedir. Kurumların projeleri için ZAFER’e yönelmelerindeki etkenler incelendiğinde; bölgesellik, karşılıksız hibe, kaynaklara kolay erişim, ulaşılabilirlik, teknik proje ve uzman desteği olarak sıralanabilir.

Şekil 47: Kurumların Proje Sonrası Değerlendirmeleri

“Proje sonrasında kurumunuz için hangileri söylenebilir?” sorusuna; kurumların 8’i GES veya altyapı projesi sayesinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla daha önce kurulmamış olan iş birlikleri kurduk, kurumların 7’si Ajans ile irtibata geçilmesi sayesinde, proje finansmanı için alternatif fon fırsatları konusunda bilgi sahibi olduk ve kurumların 14’ü kurumumuzun proje hazırlama ve uygulama kapasitesi arttı yanıtını vermiştir.

SÜÇEP programı sonrası destek alan kurumların %77,78’i proje hazırlama ve uygulama kapasitesinde artış sağlamıştır. Kurumların %44,44’ü GES veya altyapı projeleri sayesinde kurumlar arasında işbirlikleri kurmuşlardır. Kurumların %38,89’u alternatif fon fırsatları hakkında bilgi sahibi olmuşlardır.

Destek programından faydalanan 5 farklı kurum ile yapılan telekonferans görüşmelerinde; kurumlar ZAFER’in desteği sayesinde çevresel, ekonomik, kurumsal ve sosyal alanlarda tasarruf, yeni yatırım, yeni teknolojik donanım, proje kültürü, proje deneyimi ve tecrübesi, yenilenebilir enerjiye ulaşım, arıtma, bertaraf ve geri dönüşüm, kurumsal işbirliği ve ortaklık alanlarında fayda sağladıklarını belirtmişlerdir.

Destek programının kurumsal, yerel, bölgesel ve ulusal düzeyde etkisini ölçmek için hazırlanan bu raporda; ajans uzmanları, danışmanlık firmaları ve BD tarafından yapılan genel değerlendirmelere yer verilmiştir. Değerlendiricilerin ortak olarak belirttiği hususlar incelendiğinde; ortak ve iştirakçilerle ilgili olarak kurumların proje sonrasında iletişimlerinin istenen düzeyde olmadığı, fonksiyonel ortaklıkların teşvik edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Proje hazırlama, uygulama ve yürütme süreçlerinde ajans uzmanlarının destekleri yararlanıcı kurumlar açısından önemli teşvik unsuru oluşturmakta ve ZAFER’in aktif tutumu kurumlar tarafından olumlu karşılanmaktadır.

KONTROL GRUBU

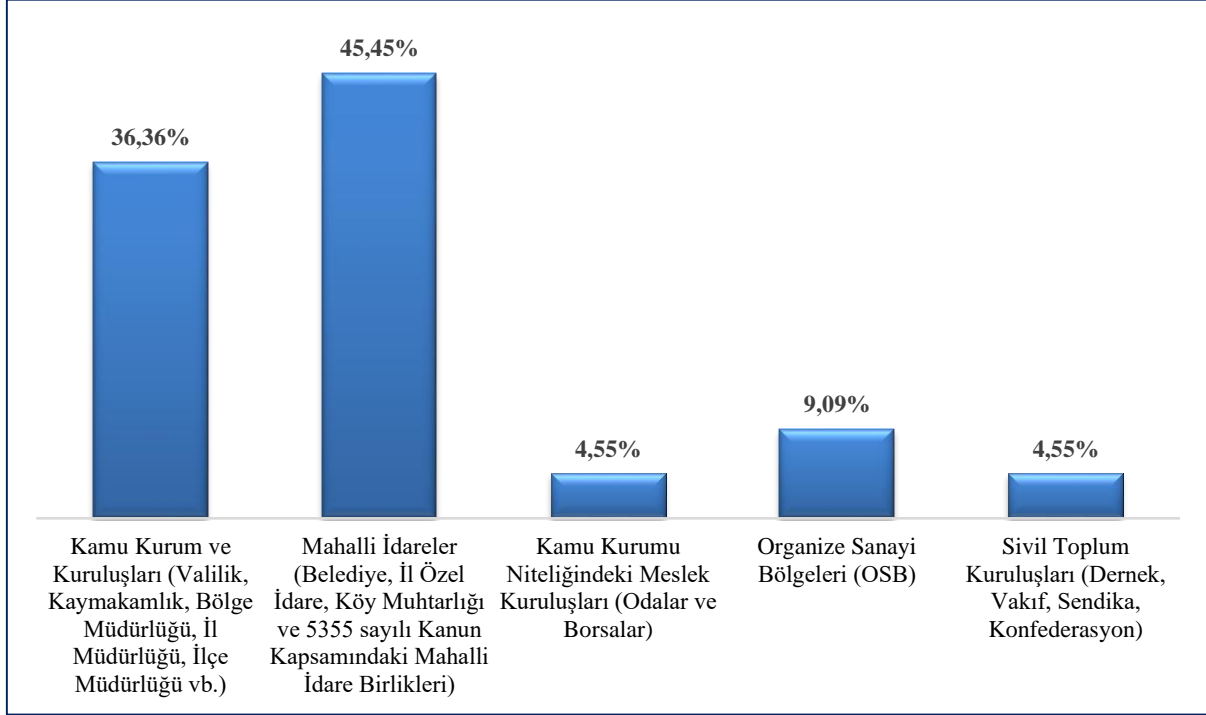
ZAFER tarafından çağrıya çıkılan SÜÇEP destek programına başvuru yapmış ancak destek alamayan kurumlardan anket uygulamasına katılan 22 kuruma ait veriler iki ana başlıkta “Temel Bilgiler” ve “Proje Başvurusu Hakkında Genel Değerlendirmeler” toplanmıştır. Bu kurumların oluşturduğu grup daha önce de ifade edildiği gibi çalışmanın geri kalanında “KG” olarak ifade edilecektir. Aşağıda ilk olarak temel bilgilere ve sonrasında kurumların proje hakkındaki genel değerlendirmelerine yer verilmiştir.

Tablo 9: Destek Alamayan ve Ankete Katılan Kurum Bilgileri

Sıra No	Kurumun Bulunduğu İl	Kurumun Bulunduğu İlçe	Kurum Kuruluş Tarihi	Kurum Çalışan Kişi Sayısı
1.	Afyonkarahisar	Bolvadin	2000	1
2.		Şuhut	1884	202
3.		Sandıklı	2006	3
4.		Sandıklı	1869	600
5.		Merkez	1967	37
6.		Emirdağ	1955	14
7.		İscehisar	1989	10
8.		Sandıklı	1972	40
9.		Sultandağı	1958	56
10.		Merkez	1974	11
11.	Manisa	Alaşehir	1995	19
12.		Gördes	2014	112
13.		Gördes	1972	17
14.		Yunusemre	2006	75
15.		Gördes	1924	96
16.		Soma	1891	750
17.		Gölmarmara	1923	109
18.		Yunusemre	1930	91
19.		Yunusemre	1930	91
20.		Gördes	2022	1
21.		Yunusemre	1930	91
22.		Akhisar	1991	53

SÜÇEP destek programından faydalanamayan ve ankete katılan kurumların 10’u Afyonkarahisar ili ve 12’si Manisa ilindedir.

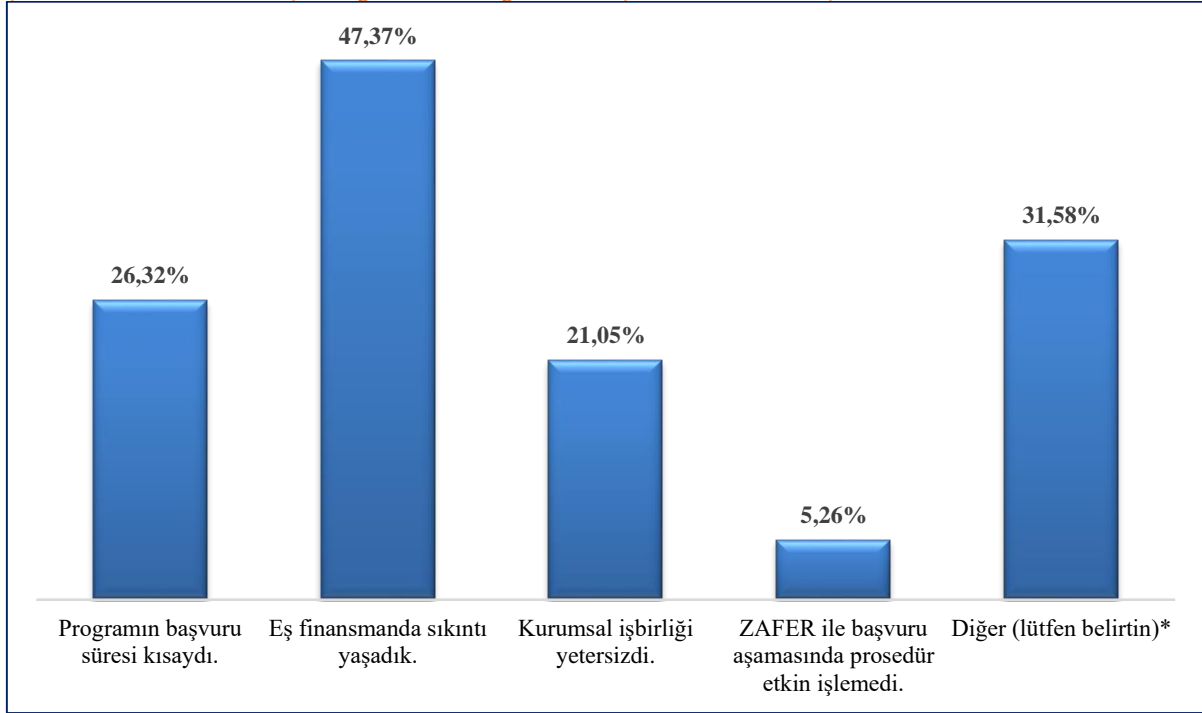
Şekil 48: Kurumların Statüleri

SÜÇEP destek programından faydalanamayan kurumların 8'i Kamu kurum ve kuruluşları (Valilik, Kaymakamlık, Bölge Müdürlüğü, İl Müdürlüğü, İlçe Müdürlüğü vb.), 10'u Mahalli İdareler (Belediye, İl Özel İdare, Köy Muhtarlığı ve 5355 sayılı Kanun Kapsamındaki Mahalli İdare Birlikleri), 1'i Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları (Odalar ve Borsalar), 2'si Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) ve 1'i Sivil Toplum Kuruluşları (Dernek, Vakıf, Sendika, Konfederasyon) statüsündedir.

SÜÇEP kapsamında kontrol grubunu oluşturan ve destek alamayan kurumların %45'i mahalli idarelerden, %36,36'sı kamu kurum ve kuruluşları, %9,09'u organize sanayi bölgeleri, %4,55'i kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve %4,55'i sivil toplum kuruluşlarından oluşmaktadır.

Şekil 49: ZAFER'in Sunmuş Olduğu Destek Programına Başvuru Esnasında Yaşanan Zorluklar

*Proje bütçesi hesaplama hatası yüzünden değerlendirmeye alınamamıştır.

*Proje başvuru portalının karmaşıklığından dolayıdır.

*Herhangi bir zorluk yaşanmamıştır.

*Kurumumuzun yaptığı projeler olumlu olmasına rağmen kota sebebi ile hiçbir projemiz olumlu sonuçlanmamıştır.

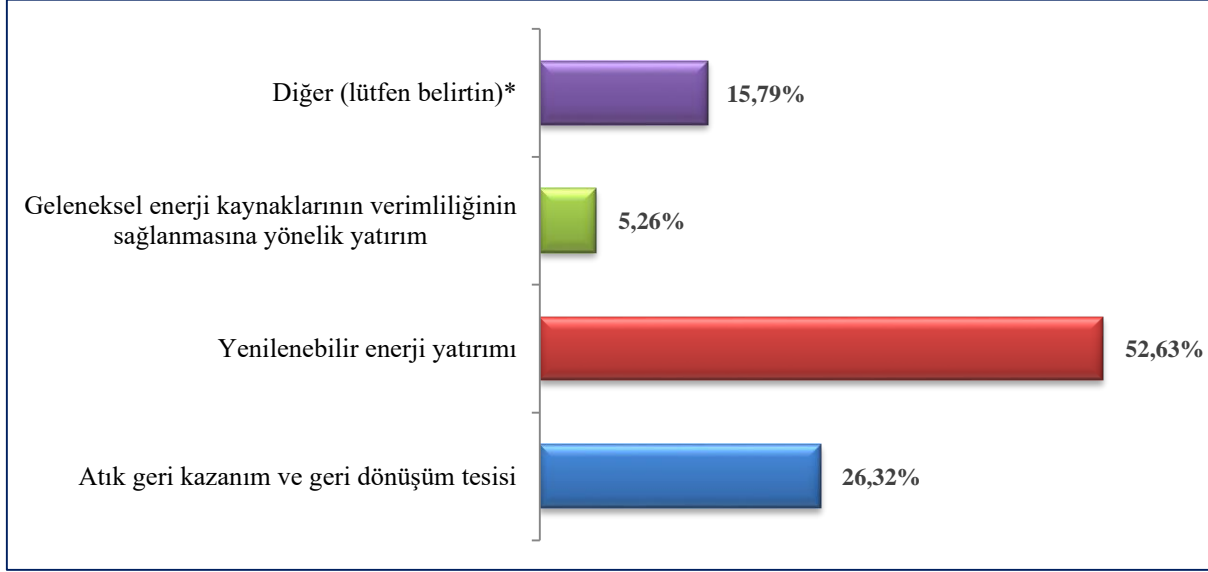
“ZAFER’in sunmuş olduğu destek programına başvuru esnasında, ne gibi zorluklar yaşadınız?”

sorusuna; kurumların 5’i programın başvuru süresi kısaydı, kurumların 9’u eş finansmanda sıkıntı yaşadık, kurumların 4’ü kurumsal işbirliği yetersizdi, kurumların 1’i ZAFER ile başvuru aşamasında prosedür etkin işlemedi ve kurumların 6’sı diğer yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında destek alamayan kurum ve kuruluşların yaşadığı zorluklar incelendiğinde; kurumların %47,37’si eş finansmanda sıkıntı yaşamıştır. Kurumların %26,32’si programın başvuru süresinin kısa olduğunu, %21,05’i kurumsal işbirliğin yetersiz olduğunu ve %5’i ajans prosedürlerin etkin işlemediğini belirtmiştir. Kurumların yaşadığı zorluklar arasında hesaplama hataları, başvuru portalının karmaşık yapısı ve kota problemleri de bulunmaktadır. Bu zorluklar ankette diğer seçeneğinde belirtilmiş olup toplam yüzdenin %31,58’ini oluşturmaktadır.

Destek kapsamından faydalanamayan kurumların başvuru esnasında yaşamış oldukları zorluklar ajans uzmanları, danışmanlık firmalar ve BD tarafından değerlendirilerek; başvuru esnasında yaşanan eş finansman temin etme zorluğunun kurumların temel sorunlarından biri olduğu doğrulanmaktadır fakat ZAFER proje hazırlama süreci için yeterli olan standart başvuru süresi içerisinde ilana çıkmaktadır. Ayrıca; ZAFER’in tüm paydaşlar için teknik yardım sağladığı ve herkese eşit başvuru fırsatı sunduğu belirtilmiştir.

Şekil 50: Projelerin Faaliyet Alanları (Konuları)

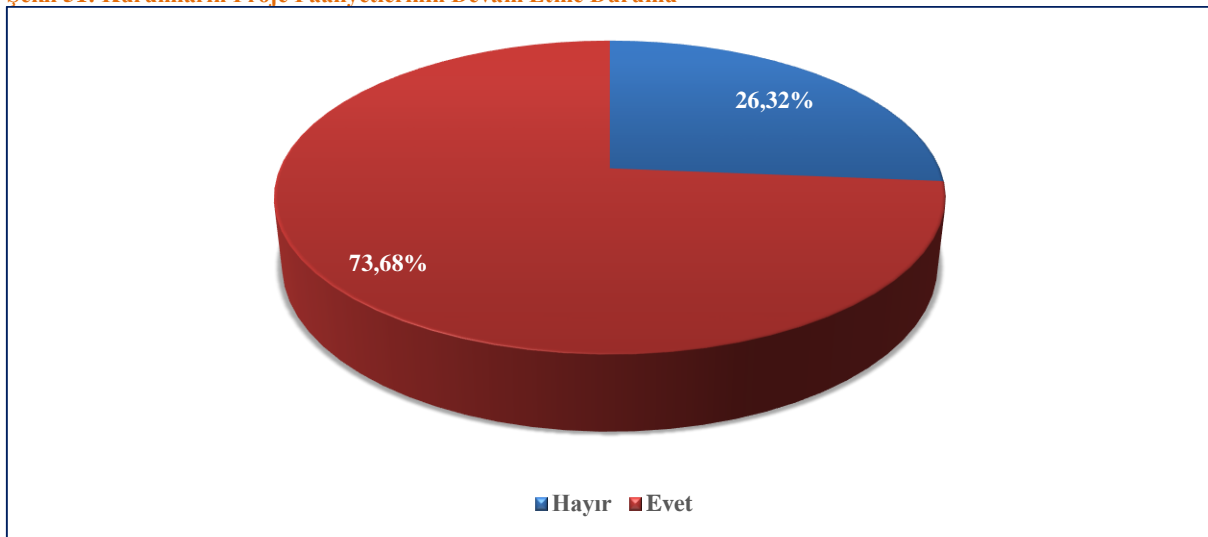
*Kendin Yap Atölye Projeleri

*Altyapının Kısmi Olarak Yenilenmesi ve Çevrenin Korunması

“Projenizin faaliyet alanını (konusunu) belirtebilir misiniz?” sorusuna; kurumların 5’i atık geri kazanım ve geri dönüşüm tesisi, kurumların 10’u yenilenebilir enerji yatırımı, kurumların 1’i geleneksel enerji kaynaklarının verimliliğinin sağlanmasına yönelik yatırım ve kurumların 3’ü diğer yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında kontrol grubunu oluşturan (destek alamayan) kurumların proje konuları incelendiğinde; projelerin %53’ü yenilenebilir enerji yatırımı, %26’sı atık geri kazanımı ve geri dönüşüm tesisi, %16’sı kendin yap atölye projeleri ve altyapı kısmi yenilenmesi veya çevre koruması, %5’i geleneksel enerji kaynaklarının verimliliğinin sağlanmasına yöneliktir.

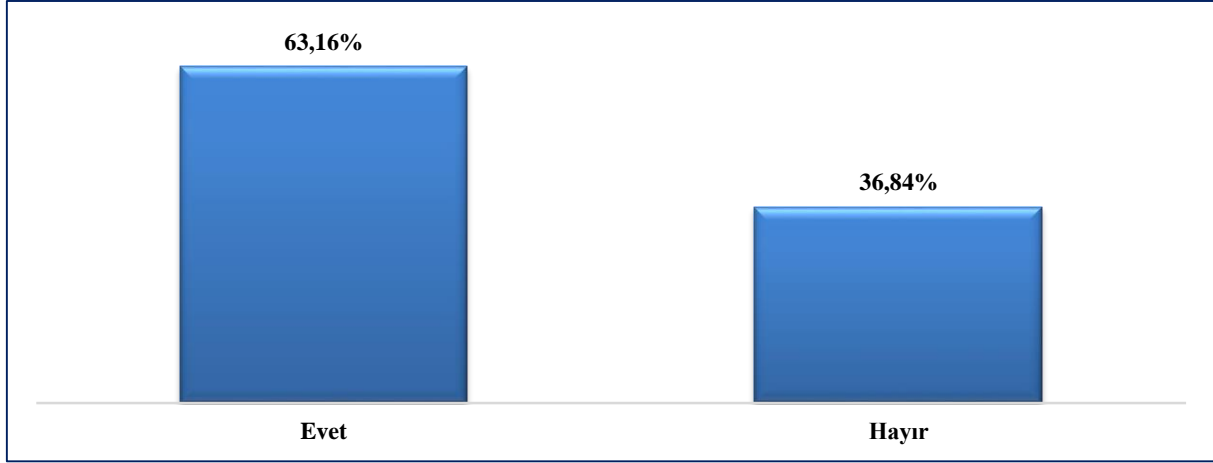
Şekil 51: Kurumların Proje Faaliyetlerinin Devam Etme Durumu

“Kurumunuzun proje faaliyetleri devam ediyor mu?” sorusuna; kurumların 14’ü evet, 5’i hayır yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında kontrol grubunu (destek alamayan) oluşturan kurumların %73,68'inin proje faaliyetleri devam etmektedir.

Şekil 52: SÜÇEP Programı Kapsamında Destek Başvuruları ve Başvuru Sonuçlarını Adil Olarak Değerlendirdiğini Düşünme Durumu

“ZAFER’in, SÜÇEP programı kapsamında destek başvuruları ve başvuru sonuçlarını adil olarak değerlendirdiğini düşünüyor musunuz?” sorusuna; kurumların 12’si evet, kurumların 7’si hayır yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında kontrol grubunu (destek alamayan) oluşturan kurumların %63,16’sı ZAFER’in destek başvuruları ve başvuru sonuçlarını adil olarak değerlendirdiğini belirtmektedir.

Şekil 53: Projelerin Olumsuz Sonuçlanmasının, Kurumlardaki Ekonomik Kayıpları

*Öğretmenlerin arzusu azaldı.

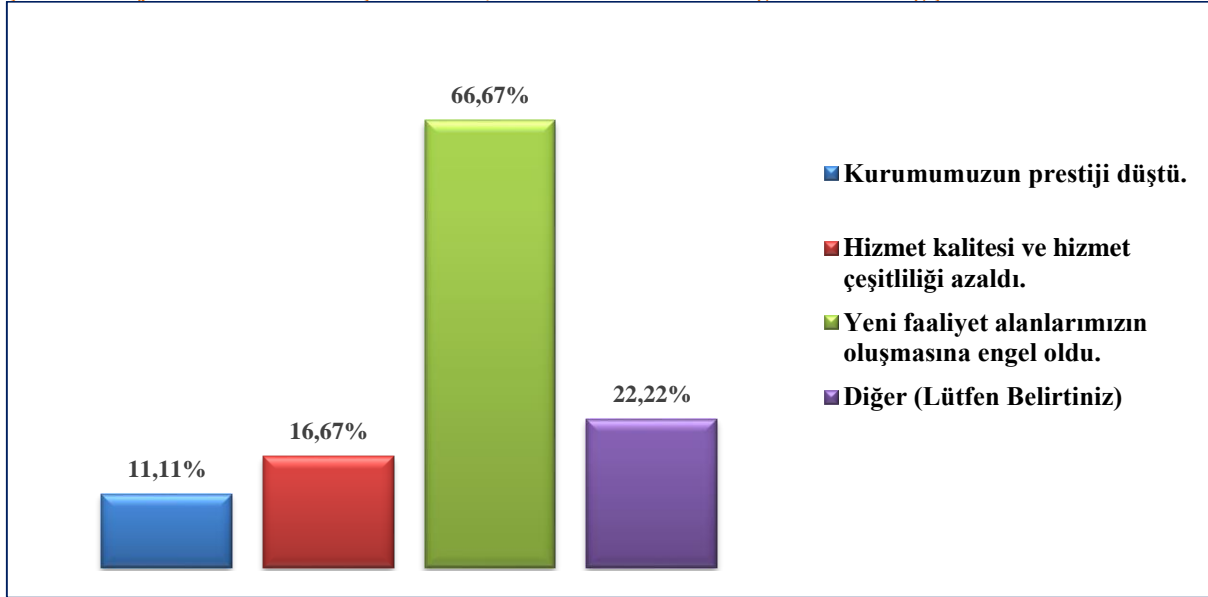
*Bölgenin aydınlatmasına yönelik hazırlanan projede bölgenin görünürlüğüne sıfır maliyetle karşılamak istiyorduk, gerçekleştiremedik.

*Gerekli işlemi kendi imkânlarımızla yapmamızı gerektirdi.

“Projenizin olumsuz sonuçlanması, kurumunuzda ne gibi ekonomik kayıplara neden oldu?” sorusuna; kurumların 3’ü üretim maliyetimiz arttı, 8’i çevreye ve ekosisteme verilen ekonomik zararı azaltamadık, kurumların 4’ü tasarruf oranımız düştü ve kurumların 6’sı diğer yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında kontrol grubunu (destek alamayan) oluşturan kurum projelerinin olumsuz değerlendirilmesi sonucunda, kurumlardaki ekonomik kayıplar incelendiğinde; çevre ve ekosisteme verilen ekonomik zararın azaltılmadığını belirten kurumların oranı %44,44, tasarruf oranı düşen kurumların oranı %22 ve üretim maliyetinin arttığını belirten kurumların oranı %16'dır. Kurumlarda ekonomik kayıpların diğer kalemini oluşturan eğitimcilerin arzusunun azalması, bölge aydınlatmasının gerçekleştirilememesi ve kendi imkanları dâhilinde projelerini hayata geçirmeye çalışan kurumların oranı %33,33'tür.

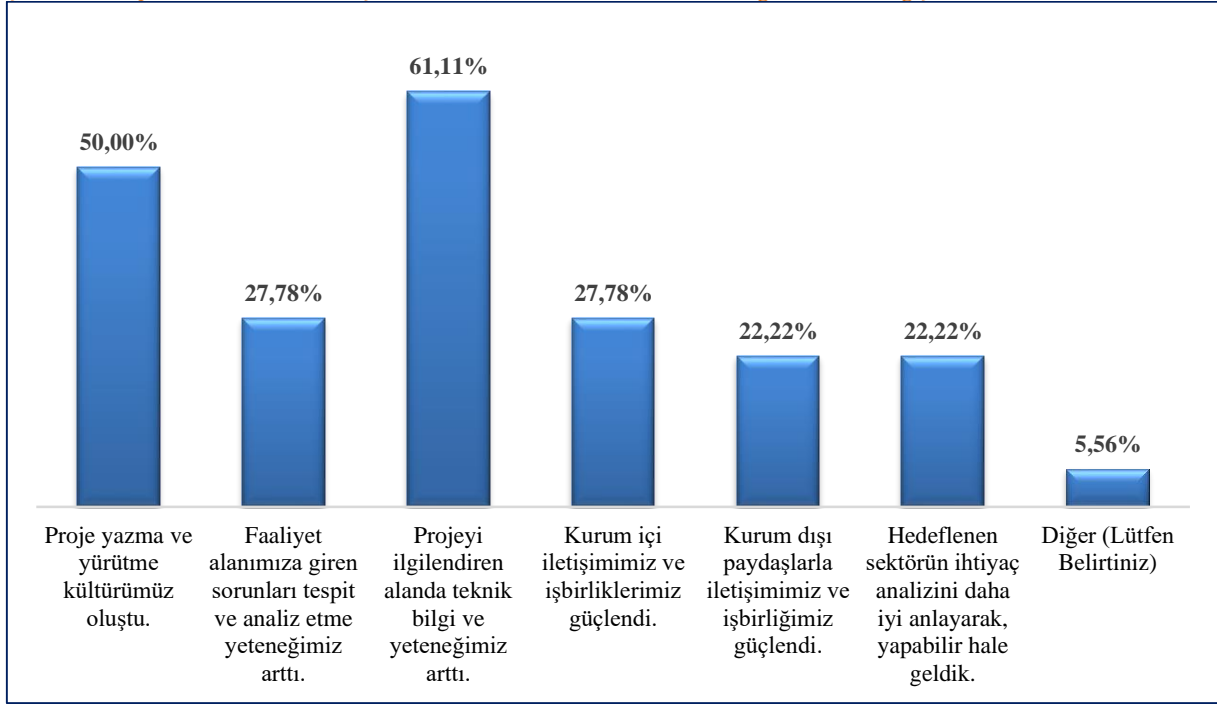
Şekil 54: Projelerin Olumsuz Sonuçlanmasının, Kurumlarda Neden Olduğu Olumsuz Değişiklikler

“Projenizin olumsuz sonuçlanması, kurumunuzda ne tür olumsuz değişikliklere neden oldu?” sorusuna; kurumların 2’si kurumumuzun prestiji düştü, kurumların 3’ü hizmet kalitesi ve hizmet çeşitliliği azaldı, kurumların 12’si yeni faaliyet alanlarımızın oluşmasına engel oldu ve kurumların 4’ü diğer yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında kontrol grubunu (destek alamayan) oluşturan kurum projelerinin olumsuz sonuçlanması durumunda; kurumlarda %67 oranında yeni faaliyet alanlarının oluşmasını engellemiş, %16,67 oranında hizmet kalitesi ve çeşitliliği azalmış ve %11 oranında kurumda prestij kaybına sebep olduğu belirtilmiştir.

Şekil 55: Projelerin Olumsuz Sonuçlanmasının, Kurumlarda Neden Olduğu Olumlu Değişiklikler

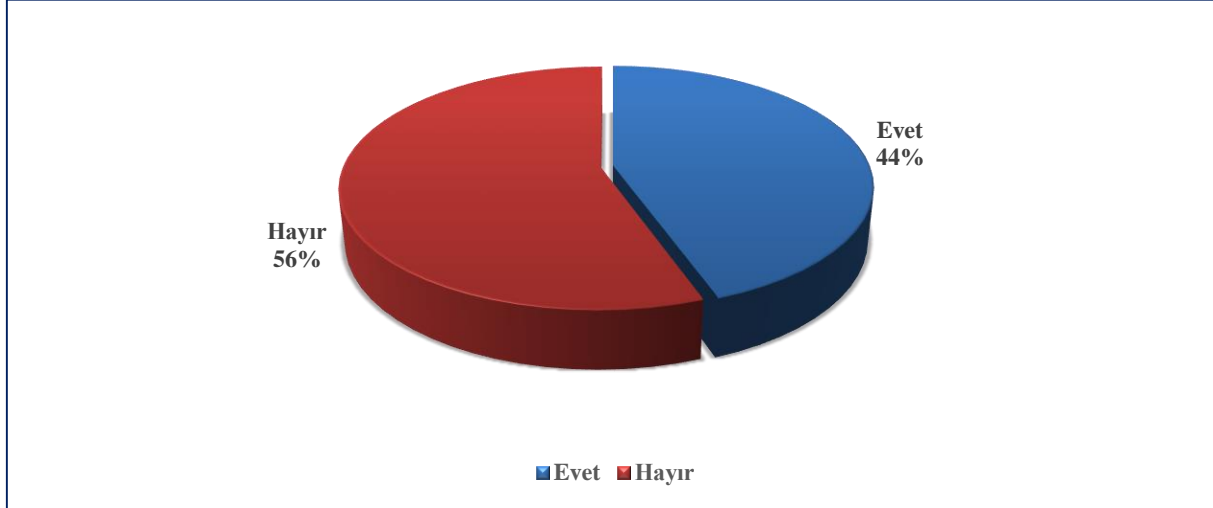
*Diğer (Lütfen Belirtiniz): “Olmadı” yanıtı verilmiştir.

“Projenizin olumsuz sonuçlanması, kurumunuzda ne tür olumlu değişikliklere neden oldu?”

sorusuna; kurumların 9’u proje yazma ve yürütme kültürümüz oluştu, kurumların 5’i faaliyet alanımıza giren sorunları tespit ve analiz etme yeteneğimiz arttı, kurumların 11’i projeyi ilgilendiren alanda teknik bilgi ve yeteneğimiz arttı, kurumların 5’i kurum içi iletişimimiz ve işbirliklerimiz güçlendi, kurumların 4’ü kurum dışı paydaşlarla iletişimimiz ve işbirliğimiz güçlendi, kurumların 4’ü hedeflenen sektörün ihtiyaç analizini daha iyi anlayarak, yapabilir hale geldik ve kurumların 1’i diğer (olmadı) yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında kontrol grubunu (destek alamayan) oluşturan kurumlarda projelerin olumsuz sonuçlanması ile, kurumların %50’sinde proje yazma ve yürütme kültürü oluşmuş, %61,11’inde proje tekniği ve yeteneği artmış, %27,78’inde faaliyet alanlarına giren sorunların analiz yeteneği ve kurum içi ilişkiler ile iletişim artmış, %22,22’sinde kurum içi paydaşlarla iletişim ve işbirliği güçlenmiş ve hedeflenen sektörün ihtiyaç analizini daha iyi anlayarak yapabilir hale gelinmiştir.

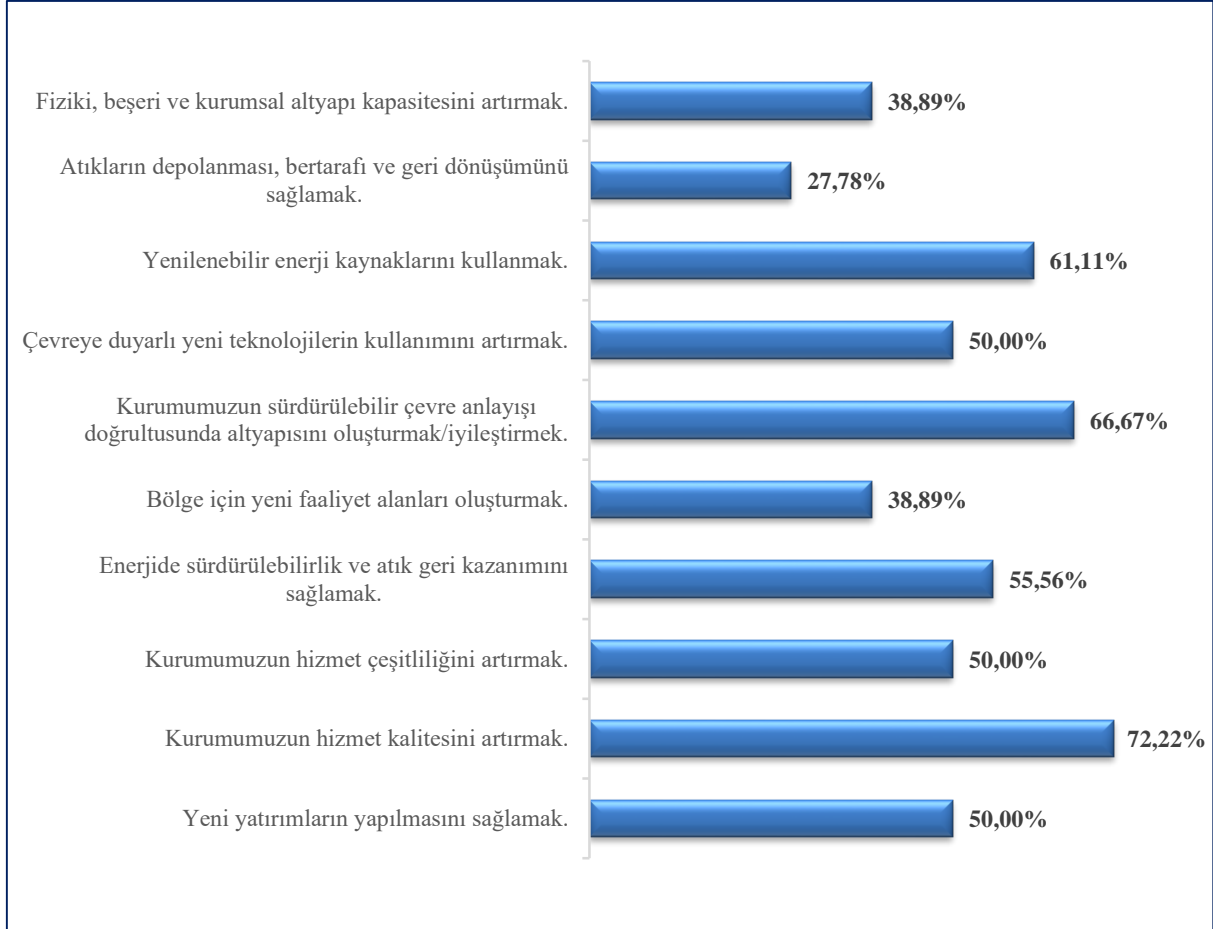
Şekil 56: Kurumların ZAFER Tarafından Sunulan Programlardan Daha Önce Yararlanma Durumu

“ZAFER tarafından sunulan programlardan daha önce yararlanabildiniz mi?” sorusuna; kurumların 8’i evet, kurumların 10’u hayır yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında kontrol grubunu (destek alamayan) oluşturan kurumların %56’sı ZAFER tarafından sunulan programlardan daha önce yararlanamamıştır.

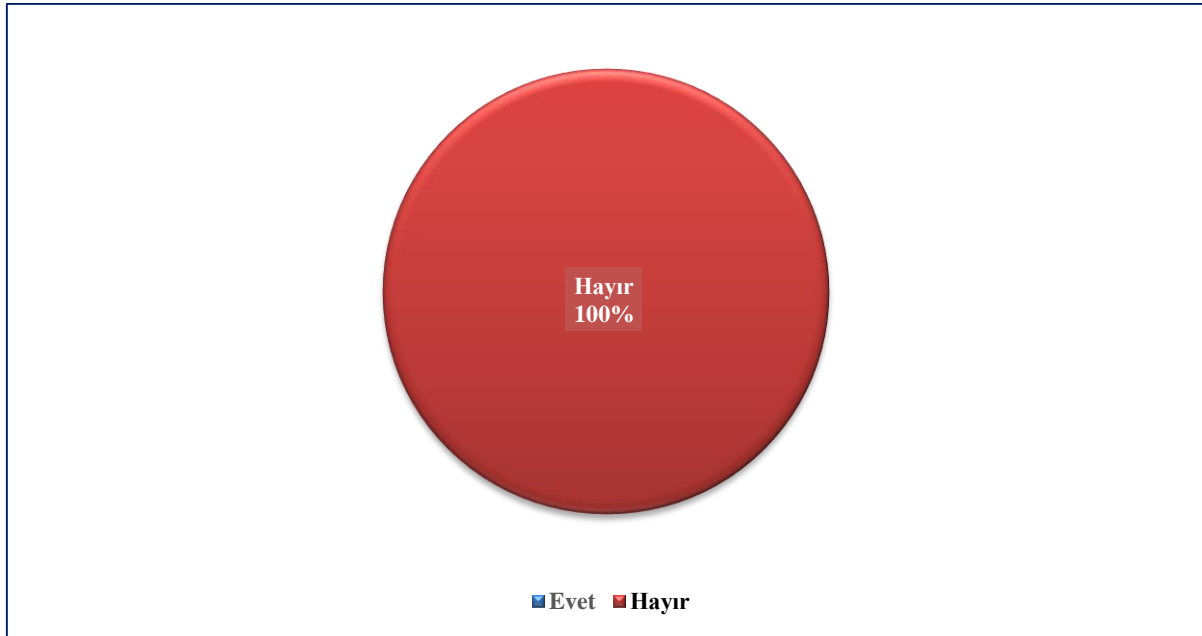
Şekil 57: Kurumların ZAFER’in Sunmuş Olduğu Mali Destek Programına Başvuru Nedenleri

“ZAFER’in sunmuş olduğu mali destek programına başvuru nedenleriniz nelerdir?” sorusuna; kurumların 9’u yeni yatırımların yapılmasını sağlamak, kurumların 13’ü kurumumuzun hizmet kalitesini artırmak, kurumların 9’u kurumumuzun hizmet çeşitliliğini artırmak, kurumların 10’u enerjide sürdürülebilirlik ve atık geri kazanımını sağlamak, kurumların 7’si bölge için yeni faaliyet alanları oluşturmak, kurumların 12’si kurumumuzun sürdürülebilir çevre anlayışı doğrultusunda altyapısını oluşturmak/iyileştirmek, kurumların 9’u çevreye duyarlı yeni teknolojilerin kullanımını artırmak, kurumların 11’i yenilenebilir enerji kaynaklarını kullanmak, kurumların 5’i atıkların depolanması, bertarafı ve geri dönüşümünü sağlamak, kurumların 7’si Fiziki, beşeri ve kurumsal altyapı kapasitesini artırmak yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında kontrol grubunu (destek alamayan) oluşturan kurumların ZAFER’in sunmuş olduğu destek programına başvuruda bulunma sebepleri incelendiğinde; başvuruların %14’ü kurumun hizmet kalitesini artırmaya yönelik, %13’ü sürdürülebilir çevre anlayışı doğrultusunda kurum alt yapısını oluşturmaya yönelik, %12’si yenilenebilir enerji kaynaklarını kullanmaya yönelik, %11’i fiziki, beşeri ve kurumsal altyapı kapasitesini artırmaya yönelik, %10’u kurumun hizmet çeşitliliğini artırmaya yönelik, çevreye duyarlı yeni teknoloji kullanımını artırmak ve yeni yatırımların yapılmasını sağlamaya yönelik, %8’i enerjide sürdürülebilirlik ve atık geri kazanımına yönelik, %7’si bölge için yeni faaliyet alanlarını oluşturmaya yönelik ve %5’i atıkların depolanması, bertarafı ve geri dönüşümüne yöneliktir.

Şekil 58: Kurumların SÜÇEP ile Aynı Zamanda İlan Çıkmış Başka Bir Kuruluşa Destek İçin Başvuruda Bulunma Durumu

“ZAFER’in ilan etmiş olduğu destek programı (SÜÇEP) ile aynı zamanda ilana çıkmış başka bir kuruluşa destek için başvuruda bulundunuz mu?” sorusuna; kurumların tamamı hayır yanıtını vermiştir.

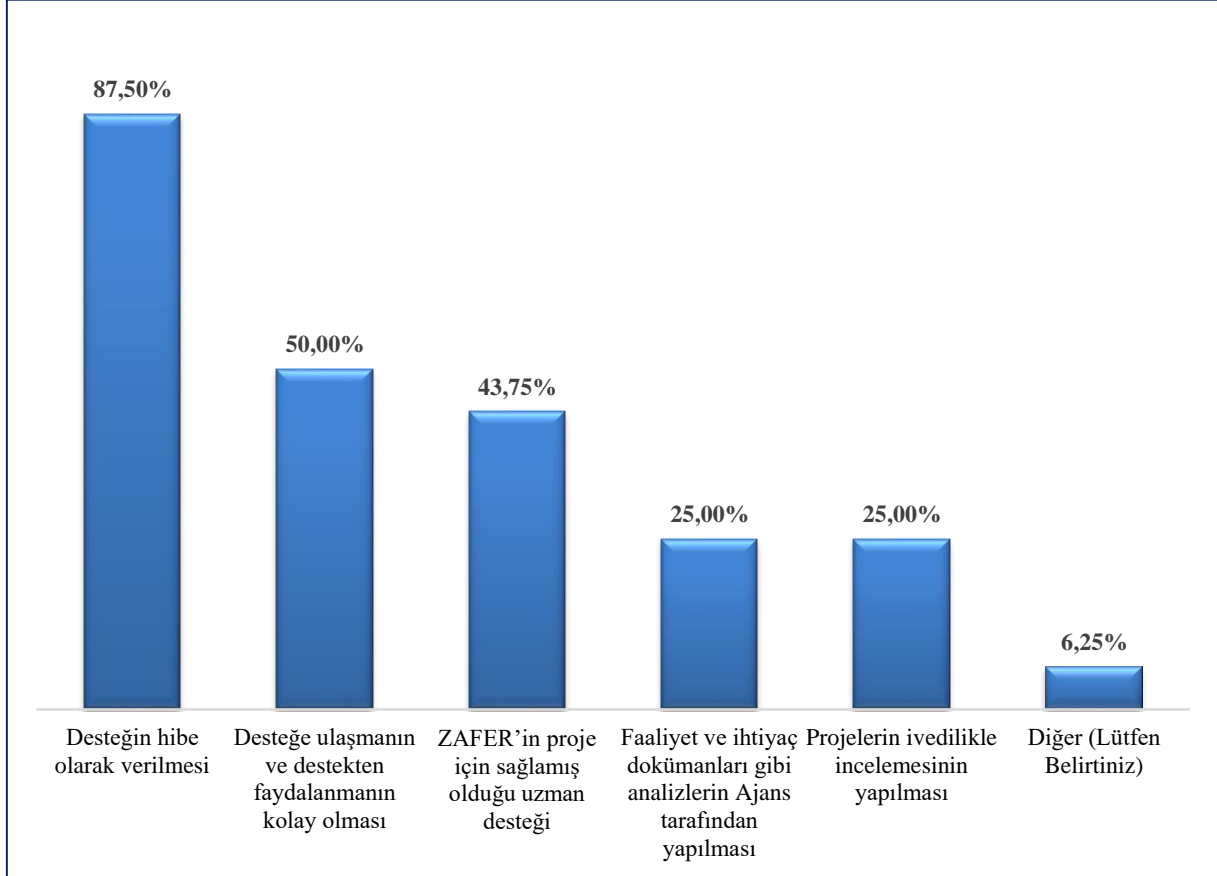
SÜÇEP kapsamında kontrol grubunu (destek alamayan) oluşturan kurumların % 100'ü SÜÇEP ile aynı zamanda ilana çıkmış başka kuruluşa destek için başvuruda bulunmamıştır.

SÜÇEP kapsamında kontrol grubunu (destek alamayan) oluşturan kurumların, projelerinin kabul edilmeme nedenleri hakkındaki görüşleri;

- Lobi faaliyetinin yetersiz kaldığını düşünüyorum,
- Finansman sıkıntısı bulunmaktadır,
- Proje yazmada yetersizlik bulunmaktadır,
- Bilmiyorum,
- SÜÇEP programında gözden kaçırdığımız bütçe hesap hatası mevcuttur,
- Uygun görülmedi,
- Proje başvuru formunun açık ve net bir dille hazırlanmamasıdır,
- Maddi imkânsızlıktan dolayıdır,
- Projede basit hatalar mevcuttur,
- Projemiz kabul için yeterli puanın çok az altında kaldı,
- Projemizi teklif ettiğimiz yıl bizim verdiğimiz konu başlığındaki atık yönetimi projelerinin değil de yenilebilir güneş enerji sistemi projelerinin daha çok desteklenmesinden kaynaklandığını düşünmekteyim,
- Hakem değerlendirmesinde gerekli puanı alamadı,
- Programın açıklanmış konuları ile birebir örtüşme olmadığından kabul edilmediği düşünülmektedir,
- Projemiz kabul gördü ancak kota nedeni ile elendi,

şeklindedir.

Şekil 59: ZAFER'in Sunmuş Olduğu Destek Programının (SÜÇEP) Avantajları

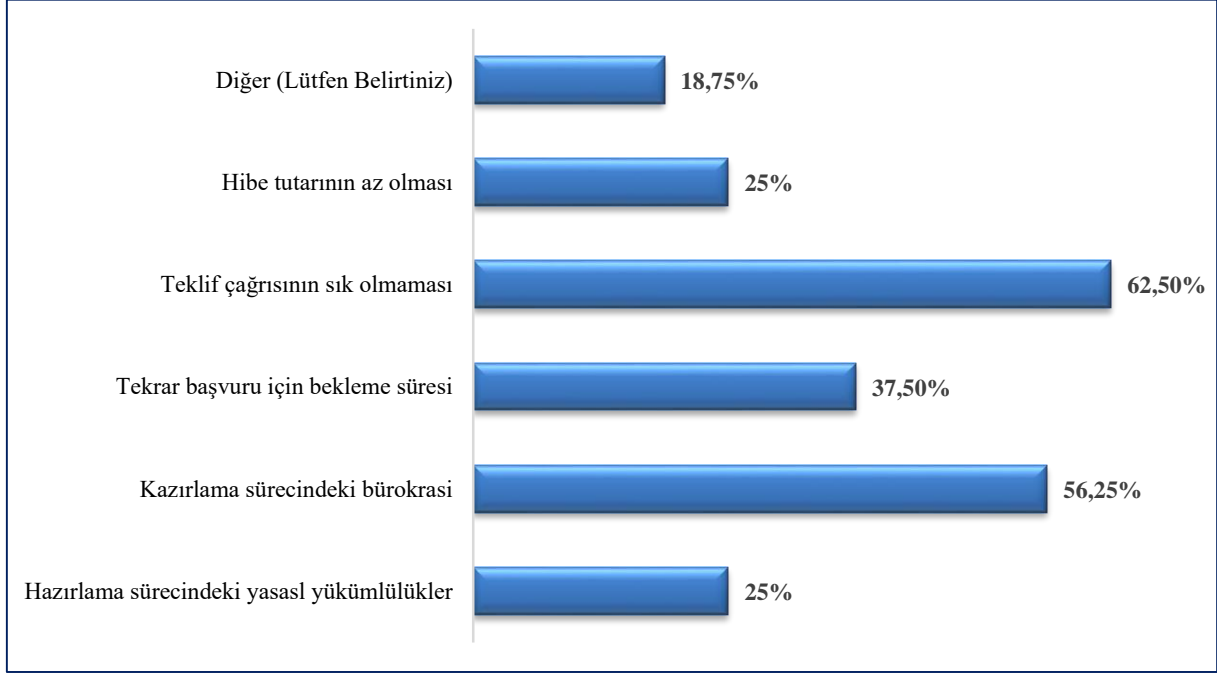

*Diğer (Lütfen Belirtiniz): "Bilmiyorum" yanıtı verilmiştir.

"ZAFER'in sunmuş olduğu destek programının (SÜÇEP) avantajları nelerdir?" sorusuna; kurumların 14'ü desteğin hibe olarak verilmesi, kurumların 8'i desteğe ulaşmanın ve destekten faydalanmanın kolay olması, kurumların 7'si ZAFER'in proje için sağlamış olduğu uzman desteği, kurumların 4'ü faaliyet ve ihtiyaç dokümanları gibi analizlerin Ajans tarafından yapılması, kurumların 4'ü projelerin ivedilikle incelemesinin yapılması ve kurumların 1'i diğer yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında kontrol grubunu (destek alamayan) oluşturan kurumlara göre ZAFER'in sunmuş olduğu destek programının avantajları; hibe desteğinin verilmesi %87,50 oranında, desteğe ulaşım ve faydalanmanın kolay olması %50 oranında, ZAFER'in sağlamış olduğu uzman desteği %43,75 oranında ve fayda- ihtiyaç dokümanları analizlerinin ajans tarafından yapılması ve projelerin ivedilikle incelenmesi %25 oranında desteklenmiştir.

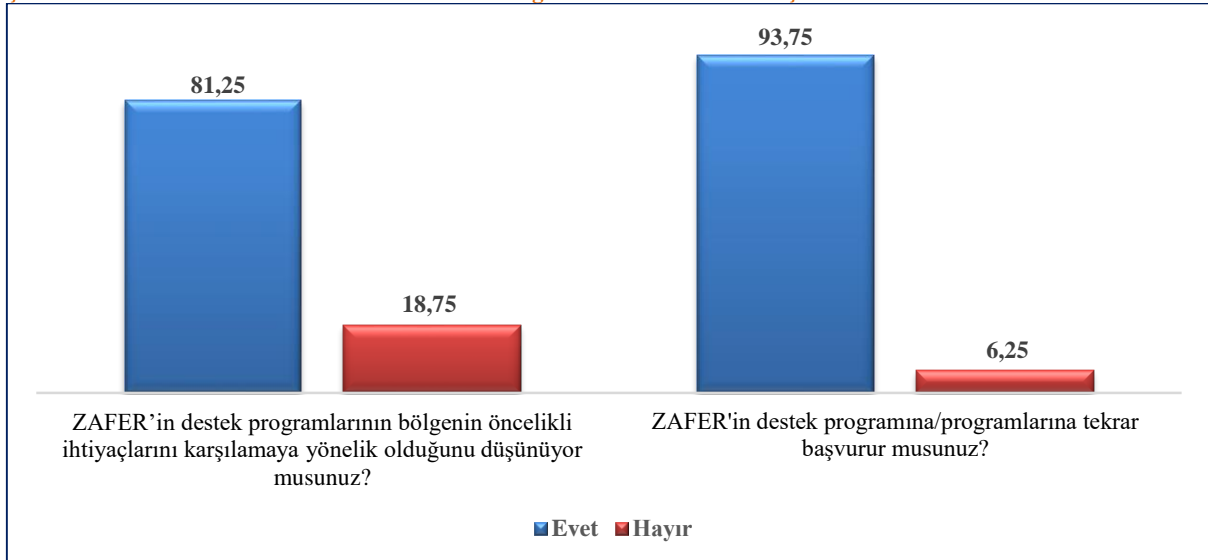
Şekil 60: ZAFER'in Sunmuş Olduğu Destek Programının (SÜÇEP) Dezavantajları

“ZAFER’in sunmuş olduğu destek programının (SÜÇEP) dezavantajları nelerdir?” sorusuna; kurumların 4’ü hazırlama sürecindeki yasal yükümlülükler, kurumların 9’u hazırlama sürecindeki bürokrasi, kurumların 6’sı tekrar başvuru için bekleme süresi, kurumların 10’u teklif çağrısının sık olmaması, kurumların 4’ü hibe tutarının az olması ve kurumların 3’ü diğer (projenin girildiği online portalın karmaşık olması, herhangi bir dezavantaj yaşamadık ve yok) yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında kontrol grubunu (destek alamayan) oluşturan kurumların belirttiği ZAFER’in sunmuş olduğu destek programının dezavantajları; teklif çağrısının sık olmaması (%62,50), hazırlama sürecindeki bürokrasi (56,25), tekrar başvuru için bekleme süresi (37,50), hibe tutarının az alması ve hazırlama sürecindeki yasal yükümlülükler (%25) olarak belirtilmiştir.

Şekil 61: Kontrol Grubunun ZAFER'in Destek Programları Hakkındaki Düşünceleri

“ZAFER’in destek programlarının bölgenin öncelikli ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna; kurumların 13’ü evet, kurumların 3’ü hayır yanıtını vermiştir.

SÜÇEP kapsamında kontrol grubunu (destek alamayan) oluşturan kurumların %81,25’i ajansın destek programlarının ihtiyaçları karşıladığını belirtmektedir. Kontrol grubundaki kurumların %93,75’i ajansın destek programlarına tekrar başvurmayı düşündüklerini belirtmektedir.

SÜÇEP kapsamında kontrol grubunu (destek alamayan) oluşturan kurumların destek programları kapsamında yakın zamanda desteklenmesini istediğiniz sektör(ler) veya faaliyet(ler) alan (lar)ı ne (ler)dir?

- Yenilenebilir Enerji Yatırımları
- Zeytinyağı Fabrikası Yatırımı
- Genellikle Enerji Faaliyetleri
- Sürdürülebilir Tasarruflu Enerji Yatırımları
- İmalat Sektörü Yatırımları
- Yenilenebilir Enerji, İstihdam, Sanayi, Teknoloji, Çevre, Bilişim Yatırımları
- Belediyelerin Yaptığı Hizmetler
- Gıda Alanında Yeni, Katma Değeri Yüksek Ürünlerin Üretilmesi İçin Ar-Ge ve Alt Yapı Alanlarının Desteklenmesi
- Yeşil Enerji Yatırımları
- Atık Yönetimi ve Bertarafı, Sürdürülebilir Tarım Sistemleri
- Eğitim Sektörü, Eğitimle İlgili Faaliyetler
- Kurumsal Alt Yapı İmkânlarının Geliştirilmesi
- Atık Su Geri Kazanımı ve Atık Suyun Yeniden Kullanımı

faaliyetlerdir.

5. SONUÇ

SÜÇEP destek programı kapsamında gerçekleştirilen toplam 26.373.643,91 TL tutarlık yatırımlar mevcut durumda yerel, bölgesel ve ulusal ölçeklerde ekonomiye ve çevreye fayda sağlamaya devam etmektedir. Destek yararlanıcıları (ankete katılım sağlayan 19 kurum ve kuruluş) kurumlarının faaliyetleri ve stratejileri ile programın uyumluluğunu %100 oranında başarılı bulmuşlardır. Kurum ve kuruluşlar programın (SÜÇEP) değerlendirme sürecini ve şeffaflığını, Ajans tarafından talep edilen belgelerin kapsamını, rehber eklerinin anlaşılabilirliğini, Ajans ile iletişimin kolay olduğunu ve TR33 Bölgesi'ndeki ZAFER'in destek programlarının yakından takip edildiğini ortalama %75 oranında desteklemişlerdir.

Program kapsamında destek alan kurum ve kuruluşlar; yenilenebilir enerji yatırımı, atıkların artırılması, bertarafı, depolanması ve geri dönüşüm yatırımları gerçekleştirmiştir. Kurum ve kuruluşların hizmet kalitesi ve çeşitliliği, tasarruf oranı, faaliyet alanları, işbirlikleri ve ortaklık kapasitelerinde artış meydana gelmiştir. Kurum ve kuruluşlar destekten faydalanabilmek için hazırlamış oldukları projelerin raporlama sürecinde zorlanmış fakat ZAFER tarafından sağlanan projeye özgü uzman personellerin yardımı ile projelerini başarılı bir şekilde Ajans'a teslim etmişlerdir.

Destek programından faydalanan kurum ve kuruluşların %95'i kurumsal taleplerini karşılamış, yeterli teknolojik donanıma sahip olmuş ve destek sonrasında elde ettikleri proje tecrübeleri ile proje üretmeye devam etmişlerdir. Kurum ve kuruluşlar SÜÇEP desteği ile birlikte ortak faaliyet alanları, personel motivasyon ve etkinlik kazanmışlardır. Kurumların %70'i SÜÇEP destek programına yenilenebilir enerji kaynak kullanımını artırmak, enerjide verimliliği artırmak, çevreyi korumak ve temiz bırakmak amacı ile başvuru yapmış, %100 oranında hedeflerine ulaşmışlardır.

ZAFER SÜÇEP destek programı ile bölgeye ve projelerin ileri ve geri bağlantılı sektörlerine teknolojik kazanımlar, yatırım artışı, tasarruf ve enerji kaynaklarına erişim imkânı, yatırımlarda süreklilik, istihdam, kurumlar arası işbirliği ve ortaklık, hizmet kültürü ve çeşitliliği, sürdürülebilir çevre, kurum ve kuruluşların prestiji, kurum ve kuruluşlarda proje yazama ve yürütme tecrübesi vb. alanlarda/konularda fayda sağlamıştır.

SÜÇEP destek programı kapsamında kontrol grubunu oluşturan kurum ve kuruluşlar program süreci içerisinde eş finansmanda, kurumsal işbirliği ve başvuru prosedürlerinde sıkıntı yaşamışlardır. Kontrol grubu; ZAFER'in destek programlarına tekrar başvurmayı ve ZAFER'in bölge programlarının bölgenin öncelikli ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olduğunu belirtmektedir. Kontrol grubundaki kurum ve kuruluşlara göre programın dezavantajlarını; hazırlama sürecindeki bürokrasi, teklif çağrısının sık olmaması, hibe tutarının az olması, tekrar başvuru için bekleme süresinin uzun olması oluşturmaktadır. Destekten faydalanamayan kurum ve kuruluşların bünyesinde; proje kültürünün oluşması, faaliyet alanlarının tespiti ve analizinin yapılması, teknik bilgi ve yetenek artışı, kurum içi iletişim ve

işbirliklerinin güçlenmesi gibi konularda/alanlarda olumlu değişiklikler yaşanmıştır. Destekten faydalanamayan ve ankete katılan kurum ve kuruluşların (19 kurum ve kuruluş) %73'ü proje faaliyetlerine devam etmektedir.

SÜÇEP destek programı kapsamında destekten faydalanan kurum veya kuruluşların ve kontrol grubunu oluşturan kurum veya kuruluşların anket sonuçları değerlendirildiğinde; program yerel, bölgesel ve ulusal düzeyde ekonomik, sosyo-kültürel, çevresel ve ekolojik düzeyde yüksek katma değer ve fayda oluşturmuştur. Yerel üretim miktarı ve hizmet çeşitliliğinin artması, proje kültürü ve işbirliklerinin oluşması ve sürdürülebilir çevre yatırımlarının artması ile bölgenin kalkınmasına program kapsamında doğrudan ve dolaylı olarak katkı sağlanmıştır.

KAYNAKÇA

(2014-2023), T. B. (tarih yok). <https://zafer.gov.tr/Portals/0/dys/faaliyetler/planlama/tr33-bolgesi-bolge-plani/tr33-bolgesi-bolge-plani-2014-2023.pdf>. T.C. Zafer Kalkınma Ajansı. adresinden alındı

(2019), T. C. (tarih yok). www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/On_Birinci_Kalkinma_Plani-2019-2023.pdf. T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. adresinden alındı

(2019-2023), S. P. (tarih yok). <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2021/07/Strateji-ve-Butce-Baskanligi-2019-2023-Stratejik-Plani-28072021.pdf>. T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. adresinden alındı

(2023-2025), O. V. (tarih yok). <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/09/Orta-Vadeli-Program-2023-2025.pdf>. T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. adresinden alındı

Projesi, S. A. (tarih yok). <https://csb.gov.tr/>. T.C. Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. adresinden alındı

SÜÇEP), S. Ç. (tarih yok). <https://zafer.gov.tr/tr-tr/Faaliyetler/Proje-Destekleme/Ge%C3%A7mi%C5%9F-Destek-Programlar%C4%B1/Proje-Teklif-%C3%87a%C4%9Fr%C4%B1s%C4%B1-Hibe-Programlar%C4%B1/S%C3%9C%C3%87EP>. T.C. Zafer Kalkınma Ajansı. adresinden alındı

T.C. Zafer Kalkınma Ajansı
Cumhuriyet Mah. Öncü Sokak No:39
Merkez/Kütahya

2022

Kalkınma Ajansı Yayınları Bedelsizdir, Satılamaz.